

AFGEWEZEN VOOR EEN WIA-UITKERING: TUSSEN WAL EN SCHIP?

Kenmerken en arbeidsmarkt-, uitkerings- en inkomenspatronen van mensen die minder dan 35% van hun verdiencapaciteit zijn verloren

Arie-Jan van der Toorn, Paul de Hek, Mark den Hartog, Daniel Bos

COLOFON

DIT IS EEN UITGAVE VAN

SEOR BV

© SEOR BV / ROTTERDAM, DECEMBER 2023

Niets van deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever en andere auteursrechthebbenden. SEOR is niet aansprakelijk voor gegevens die door derden werden verstrekt.

AFGEWEZEN VOOR EEN WIA-UITKERING: TUSSEN WAL EN SCHIP?

CONTACTPERSOON

Naam	Paul de Hek
Adres	Marconistraat 16 3029 AK Rotterdam
Telefoon	06 – 4205 7423
Email	dehek@seor.eur.nl

INHOUDSOPGAVE

MANAGEMENTSAMENVATTING	I
1 INLEIDING	1
1.1 Achtergrond en doel	1
1.2 Onderzoeksvragen	3
1.3 Aanpak van het onderzoek	4
1.4 Leeswijzer	5
2 WIE ZIJN DE 35-MINNERS?	6
2.1 Om hoeveel mensen gaat het?	7
2.2 Kenmerken van 35-minners in vergelijking met andere groepen	10
3 ARBEIDSMARKT- EN INKOMENSPATRONEN	18
3.1 Ontwikkelingen op totaalniveau	19
3.2 Clusters met gelijke patronen na EZWb/WIA-afwijzing	25
3.3 Hernieuwde WIA-aanvragen en ziekmeldingen	34
4 CONCLUSIE EN DISCUSSIE	38
I TABELLEN EN FIGUREN	43
II BEGRIPPENLIJST	51
III METHODEN EN TECHNIEKEN	53
IV FICHES TYPOLOGIEËN WIA 35-MINNERS	57
V FICHES TYPOLOGIEËN ZW 35-MINNERS	69

MANAGEMENTSAMENVATTING

Doel van het onderzoek

Dit rapport doet verslag van het onderzoek naar kenmerken en arbeidsmarkt- en inkomenspatronen van 35-minners in de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de Ziektewet (ZW), in opdracht van UWV en SZW. De WIA verlangt dat mensen naar vermogen werken en dat blijven of gaan doen. Lukt dit niet (helemaal), dan kan een WIA-uitkering het verlies aan inkomsten compenseren. Daarbij is ervoor gekozen om iedereen die minder dan 35% van zijn verdien capaciteit is verloren geen WIA-uitkering meer te laten krijgen. Sinds 2013 is er ook een Eerstejaars Ziektewetbeoordeling (EZWb) waarbij uitkeringsgerechtigden na 1 jaar Ziektewet al worden beoordeeld of zij meer dan 35% van hun verdien capaciteit zijn verloren.

De gedachte achter de WIA en EZW-beoordeling is dat deze mensen, de 35-minners, in staat worden geacht om aan het werk te blijven of weer te gaan, en zodoende zelf in hun inkomen te kunnen voorzien. Uit bestaande onderzoeken (o.a. de monitor arbeidsparticipatie) komt naar voren dat de arbeidsparticipatie van de 35-minners laag ligt en vergelijkbaar is met mensen die wel een WIA-uitkering krijgen. De vraag is daarom of dit systeem uitpakt zoals bedoeld, of dat het sommige mensen onvoldoende – of minder dan anderen in vergelijkbare situaties – verzekert en beschermt. Dit onderzoek geeft voor wat betreft de cijfermatige kant een antwoord op deze vraag.

Aanpak van het onderzoek

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van UWV-registratiegegevens en CBS microdata. Er zijn beschrijvende analyses gedaan op achtergrondkenmerken van personen, zorgkosten, arbeidsmarktkenmerken en inkomens. Hiermee zijn onder andere vergelijkingen gemaakt tussen personen die ooit een afwijzing voor de WIA of Ziektewet hebben gehad en andere groepen zoals WGA'ers 35-80 en 80-100, WW'ers en mensen in de bijstand. Daarnaast is naar de patronen in arbeidsmarkt en inkomen gekeken: hoe vergaat het 35-minners na afwijzing op de arbeidsmarkt en wat gebeurt er met hun inkomen? Op basis hiervan zijn clusters samengesteld van personen die min of meer dezelfde patronen doorlopen.

In deze samenvatting bespreken we de belangrijkste overkoepelende conclusies op basis van de analyses. Voor de achterliggende cijfers en analyses verwijzen we naar de inhoud van het rapport.

Mensen met een laag inkomen in het nadeel bij inkomensverlies door ziekte

Op basis van de analyses in dit rapport concluderen we dat mensen met een laag inkomen een nadeel hebben bij het krijgen van een uitkering tegen inkomensverlies bij gezondheidsproblemen ten opzichte van mensen met een hoog inkomen. De indeling in de verzekeringsklasse (35-min, 35-80 en 80-100) wordt maar in beperkte mate bepaald door de gezondheidstoestand van een persoon (afgemeten aan de zorgkosten).¹ Zeker tussen 35-minners en 35-80'ers zit weinig verschil in zorgkosten op het moment van de WIA-aanvraag. Sterk(er) bepalend lijkt het eerder verdiende loon, waarmee het resterende verdienvermogen van een persoon en daarmee het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt bepaald. Zo zien we bijvoorbeeld dat het laatst verdiende uurloon voor ziekte gemiddeld iets meer dan 15 euro is voor 35-minners en bijna 19 euro voor 35-80'ers.

¹ We onderkennen dat zorgkosten en gezondheid zeker op individueel niveau niet één op één samenhangen. Toch zijn er onderzoeken die laten zien dat er op groepsniveau een duidelijk verband is tussen zorgkosten en gezondheid. Ook in dit onderzoek is die relatie duidelijk terug te zien. Omdat er verder geen objectieve indicatoren zijn voor de gezondheidstoestand van een persoon, gebruiken we de zorgkosten als indicatie hiervoor. Zie voor een verdere uitleg Kader 2.3 in het rapport.

Stel dat een persoon voor aanvang van de ziekte 13 euro per uur verdiende en met zijn ziekte alleen nog functies kan uitvoeren tegen het minimumloon (rond de 12 euro per uur in 2023), dan is het verlies aan verdienvermogen minder dan 10%. Stel dat dezelfde persoon 20 euro per uur verdiende voor aanvang van de ziekte, dan is het verlies aan verdienvermogen direct 40%. Hierdoor zien we dat WIA 35-minners in vergelijking met 35-80'ers doorgaans een laag inkomen hadden en wat vaker flexibel werk voordat ze ziek werden, vaker een lager opleidingsniveau hebben, vaker met schulden kampen en relatief vaak een migratieachtergrond hebben. Deze verschillen tussen inkomens zijn ook al terug te zien bij de Eerstejaars Ziektewetbeoordeling (EZWb).

WIA 35-minners niet veel betere kansen op de arbeidsmarkt dan WGA 35-80'ers

Het rapport laat ook zien dat 35-minners niet veel beter re-integreren op de arbeidsmarkt dan 35-80'ers, en dat de arbeidsdeelname beduidend lager ligt dan de gemiddelde WW-instromer. In eerste instantie is er de WW als vangnet om mensen na de 35-min claimbeoordeling op te vangen als ze geen werk hebben. 52% van de ZW 35-min en 34% van de WIA 35-min komen dan ook in eerste instantie in de WW terecht. Tijdens de WW-uitkering worden zij door UWV geholpen bij het zoeken naar werk. De achterliggende gedachte van de WIA was dat 35-minners net als andere WW-gerechtigden in staat kunnen worden geacht om binnen afzienbare tijd werk te vinden. We zien echter dat 35-minners die in de WW komen hier langer dan gemiddeld in blijven, en vaker dan de gemiddelde WW-instromer uitstromen naar de Ziektewet (26% 35-minners versus 11% gemiddelde WW'er) en de bijstand (7% versus 1%), en minder vaak naar werk (40% versus 71%).

De arbeidsparticipatie van 35-minners is daarmee vrij laag en meer vergelijkbaar met 35-80'ers dan met de gemiddelde WW-populatie. 35-minners doen het qua arbeidsparticipatie iets maar niet veel beter dan 35-80'ers (vijf jaar na de claimbeoordeling heeft 47% van de WIA 35-minners een baan tegenover 39% van de WGA 35-80'ers). Voor een deel kan dit komen door de extra prikkel die 35-minners hebben om hun inkomen uit werk te genereren (omdat ze geen WIA-uitkering ontvangen). In de arbeidsparticipatie zien we ook duidelijke verschillen tussen voormalig werknemers (50% met een baan na 5 jaar) en voormalig vangnetters (40% met een baan na 5 jaar).

Merendeel lukt het niet om theoretische verdien capaciteit in de praktijk te brengen

Mede vanwege de lage arbeidsparticipatie lukt het een groot deel van de 35-minners niet om hun theoretische verdien capaciteit in de praktijk te brengen: bijna tweederde verdient uit werk minder dan 65% van hun laatstverdiende loon voor ziekte. Dit komt vooral omdat een groot deel geen werk heeft. Veel 35-minners hebben dus andere uitkeringen nodig om hun (persoonlijke) inkomensverlies te beperken. Degenen die wel een baan hebben, komen veel vaker aan hun verdien capaciteit (>80%).

Individuele patronen laten grote verschillen achter de gemiddeldes zien

Achter de gemiddeldes gaan veel verschillen schuil. Hiervoor is gekeken naar individuele patronen van arbeidsmarkt- en inkomensposities van personen en zijn degenen met gelijke patronen bij elkaar genomen. We zien daarbij dat ongeveer de helft van de 35-minners aan het werk gaat of blijft en zich qua inkomen redelijk lijkt te kunnen redden. Als het gaat om de inkomenszekerheid van deze groepen en het verdienen van de theoretische verdien capaciteit, dan verdienen de zelfstandigen binnen deze werkenden (beleidsmatig) speciale aandacht, omdat ongeveer de helft van deze groep een inkomen onder het bijstandsniveau heeft.

Een cluster dat vanuit de werking van het WIA-systeem aandacht verdient zijn de 35-minners die al snel toch de WIA-instromen (ongeveer 1 op de 7). Wanneer we naar de gemiddelde zorgkosten van deze groep kijken, dan zien we dat deze al bij de initiële WIA-claimbeoordeling op het niveau zat van de WGA 80-100 groep. Zij zitten dus qua zorgkosten beduidend hoger dan de gemiddelde 35-minner, wat erop wijst dat hun gezondheidstoestand ook bij de initiële WIA-claimbeoordeling al beduidend slechter was dan voor de gemiddelde 35-minner. Het is waarschijnlijk dat deze groep succesvol bezwaar aantekent

tegen de oorspronkelijke beoordeling², waardoor zij vervolgens alsnog de WIA instromen. Dit roept de vraag op waarom zij in eerste instantie toch als 35-minner werden beoordeeld, en of dit aan de systematiek ligt. In ieder geval zorgt dit ervoor dat bezwaar aantekenen voor sommige groepen nodig is, en het is de vraag of iedereen hiervoor de mogelijkheden heeft. De data laten zien dat mensen met een migratieachtergrond oververtegenwoordigd zijn in de groep die wel een hernieuwde aanvraag doet, maar die niet wordt toegewezen.

Wat betreft extra verdiepend (kwalitatief) onderzoek verdient de groep die zich (tijdelijk) terugtrekt van de arbeidsmarkt extra aandacht. Het is vanuit dit onderzoek niet direct duidelijk waarom zij zich terugtrekken van de arbeidsmarkt en dus (tijdelijk) geen inkomen hebben.

² Of men daadwerkelijk bezwaar aantekent is niet direct te toetsen in de data. Dit is dus een aanname die wordt gemaakt op basis van het feit dat deze personen relatief snel opnieuw de WIA instromen en gemiddeld veel hogere zorgkosten hebben dan de andere 35-minners.

1 INLEIDING

1.1 ACHTERGROND EN DOEL

Eind 2005 is de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) ingevoerd. De WIA verlangt dat mensen naar vermogen werken en dat blijven of gaan doen. Lukt dit niet (helemaal), dan kan een WIA-uitkering het verlies aan inkomsten compenseren. Daarbij is ervoor gekozen om iedereen die minder dan 35% van zijn verdien capaciteit is verloren geen uitkering te laten krijgen. De verdien capaciteit wordt door UWV bepaald op basis van het inkomen wat een persoon verdiende voordat hij of zij ziek werd, en wat een persoon nog kan verdienen met zijn of haar beperkingen. De verwachting was dat mensen met een grotere verdien capaciteit relatief gezonder zouden zijn en een grotere kans op werk zouden hebben. Maar de arbeidsparticipatie van de zogenoemde WIA 35-minners, van wie het verlies aan verdien capaciteit minder is dan 35%, verschilt in de praktijk weinig van de arbeidsparticipatie van de groep WGA 35-80.

In 2013 is de eerstejaars ziektewetbeoordeling (EZWb) ingevoerd met de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters (BeZaVa). Ook hierbij geldt de grens van 35%: mensen die minder dan 35% van hun verdien capaciteit zijn verloren hebben geen recht op de verlenging van hun ZW-uitkering. Ook voor veel ZW 35-minners lijkt de afstand tot de arbeidsmarkt groot.

Vanuit de uitvoering, het beleid en politieke en maatschappelijke partners is er daarom behoefte aan meer kennis over de 35-minners, als aanvulling op eerder onderzoek en als input voor vervolgonderzoek. In dit onderzoek, in opdracht van UWV en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), schetsen we eerst een beeld van wie deze mensen zijn. Dit doen we op basis van de objectieve kenmerken van de doelgroep, zoals gezondheid, opleiding, inkomen en dergelijke, waarbij we twee groepen onderscheiden, WIA 35-min en ZW 35-min. Daarbij worden deze twee groepen op de objectieve kenmerken vergeleken met andere 'vergelijkbare' groepen. In hoeverre verschilt de groep 35-minners bijvoorbeeld van de groep mensen die wel een WIA- of ZW-uitkering krijgen?

Het tweede deel van het onderzoek richt zich op de arbeidsmarkt- en inkomenspatronen die zich na afwijzing van WIA of EZWb voordoen.³ De 35-minners worden daarbij ingedeeld in groepen (clusters) waarbinnen soortgelijke patronen doorlopen worden. Dit geeft inzicht in de diversiteit van ontwikkelingen op het gebied van arbeid en inkomen binnen de doelgroep 35-min, en hoe vaak bepaalde ontwikkelingen zich voordoen. Daarbij brengen we ook de dynamiek van hernieuwde aanvragen in beeld.

³ Onder arbeidsmarkt- of inkomenspatroon verstaan we een opeenvolging (per maand) van verschillende situaties die zich op de arbeidsmarkt of in het inkomen voordoen.

1.2 KORTE BESCHRIJVING WIA EN ZIEKTEWET⁴

Als achtergrond bij dit onderzoek is het belangrijk om te weten hoe de WIA en Ziektewet in elkaar zitten. In Nederland geldt een verplichte verzekering voor ziekte en arbeidsongeschiktheid voor iedereen die in loondienst werkt. Voor het ontvangen van een WIA-uitkering dient iemand twee jaar lang arbeidsongeschikt te zijn voor het eigen werk.

Doorbetaling loon bij ziekte versus Ziektewet

Indien een persoon een werkgever heeft ten tijde van het ziek worden, dan dient de werkgever de eerste twee jaar het loon van de werknemer door te betalen, tenzij het contract van de werknemer eerder afloopt. Indien een persoon geen werkgever heeft (zoals zieke uitzendkrachten, WW'ers met ziekte en werknemers met een aflopend contract) dan ontvangt diegene gedurende maximaal twee jaar een uitkering op basis van de Ziektewet (ZW). Daarnaast is de ZW bedoeld voor werknemers waarbij het door de wetgever niet wenselijk wordt geacht dat de werkgever de lasten van het ziek zijn draagt. Dit gaat bijvoorbeeld om ziekte door orgaandonatie, ziekte door zwangerschap en bij mensen met een no-riskpolis die ziek worden. Omdat de Ziektewet personen 'opvangt' die niet worden doorbetaald door een werkgever, staat dit ook wel bekend als de 'vangnetregeling' en worden de personen in de Ziektewet ook wel 'vangnetters' genoemd.

Re-integratie inspanningen

Een voorwaarde van doorbetaling bij ziekte door de werkgever is dat de werknemer meewerkt aan de re-integratie. In de Wet verbetering poortwachter is vastgelegd hoe het re-integratieproces eruitziet. Hierbij wordt in ieder geval een actieve houding van werkgever en werknemer verwacht. Zo moet er door de werkgever een re-integratieplan worden opgesteld waarin duidelijk wordt gemaakt op welke manier er aan de re-integratie van de werknemer wordt gewerkt. Daarbij moet de re-integratie eerst gericht zijn op terugkeer binnen het eigen bedrijf (eerste spoor) en vervolgens op re-integratie bij een andere werkgever (tweede spoor). Wanneer een werknemer na twee jaar ziekte nog niet hersteld is, dan beoordeelt het UWV of zowel de werkgever als de werknemer voldoende inspanningen hebben geleverd om re-integratie te bewerkstelligen. Als dit niet het geval is, kan de loondoorbetalingsperiode met maximaal een jaar worden verlengd.

Van ziekte(wet) naar WIA

Na twee jaar ziekte kan er een aanvraag worden gedaan voor de WIA. Belangrijk om te vermelden is dat de WIA een inkomensverzekering is. Het verzekert een persoon dus tegen het verlies aan inkomen door arbeidsongeschiktheid. Bij de beoordeling wordt eerst door een verzekeringsarts (of keuringsarts) vastgesteld wat de beperkingen van een persoon zijn en welke 'functionele mogelijkheden' een persoon heeft. Deze informatie wordt vervolgens door een arbeidsdeskundige gebruikt in de beoordeling van welke functies een persoon nog wel en niet uit kan voeren, en welke verdiensten hierbij horen. Op basis hiervan wordt het verlies aan verdienvermogen beoordeeld. Vanaf de aanvraag heeft het UWV acht weken de tijd om met een beoordeling te komen.

Als wordt beoordeeld dat iemand minder dan 35% van zijn of haar verdienvermogen is verloren, dan komt diegene dus niet in aanmerking voor een WIA-uitkering. De loondoorbetalingsverplichting door de werkgever is dan niet meer aan de orde, en men komt ook niet meer in aanmerking voor de Ziektewet (tenzij iemand weer beter wordt en na vier weken of later weer ziek wordt).

⁴ Onder andere gebaseerd op informatie vanuit UWV, de landelijke cliëntenraad (LCR) en het rapport 'De beoordeling van het arbeidsongeschiktheidsstelsel' van de commissie OCTAS.

1.3 ONDERZOEKSVRAGEN

De hoofdvraag van dit kwantitatieve onderzoek is: *Wat zijn de kenmerken, de arbeidsmarkt-, uitkerings- en inkomenspatronen van 35-minners?*

De hoofdvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Wat zijn de objectieve kenmerken van de 35-min-groep (WIA en ZW)?
 - a. Orde van grootte: om hoeveel mensen gaat het en hoe hebben de aantallen zich in de loop der jaren ontwikkeld?
 - b. Achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, inkomen, arbeidsmarkthistorie (werk naar sector, uitkeringsgeschiedenis), vangnetters versus werknemers
 - c. Wat zijn veelvoorkomende gezondheidsbeperkingen en sociaaleconomische problemen? Denk hierbij aan:
 - i. (Objectieve) gezondheidsklachten
 - ii. Gebruik gezondheidszorg
 - iii. Laag inkomen en schulden
 - d. Wat zijn op basis van deze kwantitatieve gegevens de overeenkomsten en verschillen met andere groepen (denk aan mensen in de WGA 35-80 of 80-100, Ziektewetters die niet 35-min zijn, WW'ers die niet 35-min zijn, bijstandsgerechtigden die niet 35-min zijn)?
2. Hoe zien de arbeidsmarktpatronen en uitkeringsafhankelijkheid er na de EZWB/WIA-aanvraag uit, welke clusters komen hierbij naar voren en welke aantallen horen daarbij?
 - a. Wat zijn de achtereenvolgende arbeidsmarktsituaties waarin mensen na afwijzing WIA/EZWB terecht komen: werkend in loondienst of als zelfstandige, WW-uitkering, Ziektewetuitkering, bijstandsuitkering (gemeente), niet-uitkeringsgerechtigde (nugger), alsnog in de WIA overig. Welke patronen komen veel voor? Wat zijn de kenmerken van de mensen in die groepen. En welk inkomen en welke gezondheid(zorgkosten) horen hierbij?
 - b. Welke deel doet na verloop van tijd opnieuw een WIA-aanvraag, hoe vaak doen zij dit, vanuit welke inkomenssituatie doen zij dit en in welke mate leidt dit uiteindelijk alsnog tot toekenning van de WIA-uitkering?

1.4 AANPAK VAN HET ONDERZOEK

In deze paragraaf beschrijven we de onderzoekspopulatie en welke data en methoden voor het onderzoek gebruikt zijn.

Onderzoekspopulatie

Iemand behoort tot de doelgroep 35-min in dit onderzoek vanaf het moment dat deze persoon voor het eerst de uitslag WIA 35-min of Ziektewet 35-min krijgt.⁵

Data

Voor dit onderzoek maken we gebruik van data van UWV en CBS. UWV heeft de volgende gegevens (op persoonsniveau) beschikbaar gesteld voor het onderzoek:

- Een bestand met WIA-claimbeslissingen van 2006-2021
- Een bestand met EZWB-beslissingen van 2013-2021

Op basis van deze gegevens wordt de doelgroep samengesteld en is er informatie over aard en aantal beperkingen⁶, of iemand vangnetter of werknemer is, en de datum van de claimbeoordeling.

Met behulp van CBS-microdatabestanden zijn de volgende aanvullende kenmerken hieraan gekoppeld: leeftijd, geslacht, herkomst, opleidingsniveau, huishoudsituatie, besteedbaar inkomen, schulden, zorgkosten, uurloon (van de laatste baan voor instroom) en deeltijdfactor (van de laatste baan voor instroom).⁷

Op basis van de CBS-microdata worden ook de verschillende vergelijkingsgroepen samengesteld, te weten mensen in de WGA 35-80 of WGA 80-100, Ziektewetters die na de EZWB niet 35-min zijn, WW'ers die niet 35-min zijn, bijstandsgerechtigden die niet 35-min zijn.

Methoden van onderzoek

We volgen elke persoon vanaf het eerste moment dat iemand in de onderzoeksperiode een '35-minner' is (WIA of Ziektewet). Vanaf dat punt brengen we alle kenmerken en patronen van een persoon in kaart.

De **kenmerken** van de verschillende groepen worden door middel van beschrijvende analyses in kaart gebracht. Dit begint bij het presenteren van de totale aantallen 35-minners (WIA en Ziektewet) over de hele periode, de instroom (in 35-min) en de uitstroom (uit 35-min) per jaar. De achtergrondkenmerken en informatie over gezondheid en sociaaleconomische positie van de groepen worden gepresenteerd en vergeleken met de kenmerken van de verschillende vergelijkingsgroepen.

De **arbeidsmarkt- en inkomenspatronen** na EZWB- of WIA-afwijzing worden in kaart gebracht en daaruit worden clusters van gelijkende patronen (typologieën) geformeerd. Dit doen we door middel van een sequentieanalyse.⁸ Het meenemen van zowel arbeidsmarkt- als inkomenspatronen doen we door middel van een *multichannel sequentieanalyse*.^{9,10} Op basis van "gelijkheid" in de patronen op beide domeinen (arbeidsmarkt en inkomen) wordt gekomen tot gezamenlijke typologieën. Dit betekent concreet dat individuen worden gegroepeerd die eenzelfde arbeidsmarktpatroon én inkomenspatroon

⁵ Voor de WIA 35-minners gaat het om de eerste afwijzing vanaf 2006. Voor de ZW 35-minners gaat het om de eerste afwijzing vanaf 2013.

⁶ Vanuit de Functionele Mogelijkheden Lijst (FML).

⁷ In deze rapportage staat 'instroom' voor het moment van óf de claimbeoordeling (waarbij iemand de WGA 35-80, WGA 80-100 of IVA instroomt of WIA 35-minner wordt) óf de eerstejaars Ziektewetbeoordeling (waarbij iemand recht blijft houden op een ZW-uitkering of ZW 35-minner wordt) óf instroom in de WW of bijstand (als niet-35-minner).

⁸ In bijlage III wordt de gebruikte methode nader uitgelegd.

⁹ Gezondheid (zorgkosten) wordt niet meegenomen in de clustering. Een goed gebruik van deze methode vereist namelijk dat er data beschikbaar is waarmee patronen op de verschillende gebieden kunnen worden geconstrueerd die synchroon lopen. Aangezien voor zorgkosten geen maandelijkse data beschikbaar is, wordt deze variabele niet goed meegenomen in de clustering. De zorgkosten worden daarom meegenomen *na* de clustering, bij de beschrijving van de profielen.

¹⁰ Zie Gauthier e.a. (2010) en Mathijssen (2019) voor een empirische toepassing.

hebben doorlopen.¹¹ De hieruit voortkomende profielen worden op basis van aantallen en achtergrondkenmerken beschreven.

Daarnaast zoomen we verder in op hernieuwde WIA-aanvragen en ziekmeldingen.

1.5 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 beschrijven we wie de 35-minners zijn op basis van objectieve kenmerken die via de registraties beschikbaar zijn, ook in vergelijking met enkele andere groepen. Hoofdstuk 3 bevat de uitkomsten van de analyses naar de arbeidsmarkt- en inkomenspatronen, en de analyse naar de hernieuwde WIA-aanvragen en ziekmeldingen. Hoofdstuk 4 bevat de belangrijkste conclusies van het onderzoek. Bijlage I bevat aanvullende tabellen en figuren, in bijlage II is een begrippenlijst te vinden, bijlage III bespreekt de gebruikte methodes en technieken en bijlages IV en V bevatten de fiches met beschrijvingen van de clusters.

¹¹ Deze methode is vooral geschikt als er ‘lokale afhankelijkheden’ worden verwacht of, in andere woorden, als een bepaalde arbeidsmarktstatus in een maand samengaat met een bepaalde inkomenssituatie in dezelfde maand. Zie bijlage III voor een uitleg van de (praktische) werking van deze methode.

2 WIE ZIJN DE 35-MINNERS?

In dit hoofdstuk laten we zien wie de 35-minners zijn. Dit doen we op basis van objectieve kenmerken. We laten zien om hoeveel mensen het gaat, wat hun persoonskenmerken zijn en hoe hun zorgkosten, arbeidsmarkttuitkomsten en inkomens zich – gemiddeld genomen, als groep – ontwikkelen, zowel voor als na de WIA-beoordeling. Daarbij laten we ook zien wat, op basis van deze gegevens, de overeenkomsten en verschillen zijn met andere groepen.¹²

Hieronder geven we een korte samenvatting van de bevindingen uit dit hoofdstuk:

WIA 35-minners

- **WIA 35-minners lijken qua persoonskenmerken meer op WGA 80-100 dan op WGA 35-80.** Dit is (ten dele) een gevolg van de systematiek waardoor mensen met een lager inkomen en/of een lager functieniveau een grotere kans hebben om óf 35-minner te worden óf als (niet-duurzaam) volledig arbeidsongeschikt (WGA 80-100) bevonden te worden. De huidige 35-80 regeling lijkt daarmee vooral bedoeld voor mensen met hogere inkomens. De 35-minners verschillen sterk van de kenmerken van de 35-80'ers: ze hebben vaker een lager inkomen, zijn vaak jonger, en hebben een lager opleidingsniveau.
- **De (gemiddelde) zorgkosten van WIA 35-minners liggen in het jaar voor en in het jaar van de WIA-beoordeling op hetzelfde niveau als de zorgkosten van mensen in de WGA 35-80 groep.** Over een langere periode liggen de zorgkosten van 35-minners gemiddeld iets lager dan die van de 35-80 groep. De zorgkosten van de 80-100 groep liggen daar een stuk boven. Als we de zorgkosten gebruiken als indicatie voor de gezondheidstoestand van een persoon, dan lijkt de gezondheidstoestand van een persoon minder bepalend voor de indeling in 35-min versus 35-80 (hier speelt het inkomen voor ziekte een grotere rol), maar wel bepalend voor de verdeling tussen 35-min en 80-100.
- **Omdat de kenmerken van WIA 35-minners en WGA 80-100'ers niet veel van elkaar verschillen, zien we ook weinig verschil in de arbeidsmarkthistorie tussen beide groepen.** Het aandeel gewerkte maanden in de vijf jaar voor afwijzing ligt in beide groepen rond de 75% en het aandeel maanden met een vast contract rond de 70%. Ook qua deeltijdfactor en uurloon van de laatste baan voor ziekte zien we weinig verschillen. Vooral op de volgende twee punten wijkt de 35-80 groep duidelijk af: zij hebben een beduidend hoger uurloon en een wat hogere deeltijdfactor in de laatste baan voorafgaand aan de ziekteperiode.

ZW 35-minners

- **ZW 35-minners zijn op veel kenmerken afwijkend van de mensen in de andere groepen, waaronder de ZW'ers die niet 35-min zijn.** Ook hier speelt de systematiek van de claimbeoordeling een rol, waardoor mensen met een lager inkomen minder kans hebben om de ziektewetuitkering te behouden. De 35-minners hebben (mede) hierdoor gemiddeld een lager inkomen en een lager opleidingsniveau dan de ZW'ers die niet 35-min zijn. Verder zijn de ZW 35-minners gemiddeld jonger en hebben ze vaker een migratieachtergrond.
- **ZW 35-minners hebben beduidend lagere zorgkosten dan mensen die niet worden afgewezen bij de eerstejaars beoordeling.** Hun zorgkosten zijn ook lager dan de zorgkosten van WIA 35-

¹² De kenmerken in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op gegevens van cohorten uit 2015. Hier is voor gekozen omdat de verschillen in kenmerken tussen de cohorten vanaf 2015 gering zijn en cohort 2015 het langst gevolgd kan worden. (De 35-min-cohorten vóór 2015 zijn door de invoering van de Wet BeZaVa en de daartoe behorende eerstejaars Ziektewetbeoordeling anders van samenstelling.)

minners. Ten dele lijkt de EZW-beoordeling dus meer afhankelijk van de gezondheidstoestand (afgemeten aan de zorgkosten) van een persoon. Echter is er bij de EZW-beoordeling geen onderscheid tussen 35-80 en 80-100, alleen 35-min of 35-plus. In de gemiddelde zorgkosten van de ZW 35-plusser zitten dus ook de personen die later de WGA 80-100 instromen.

- **De verschillen in kenmerken werken door in de (kwaliteit van) de arbeidsmarktpositie voorafgaand aan de ziekteperiode.** ZW 35-minners hebben minder vaak een vast contract, een lagere deeltijdfactor en een lager uurloon dan personen die niet worden afgewezen bij de EZW-beoordeling.

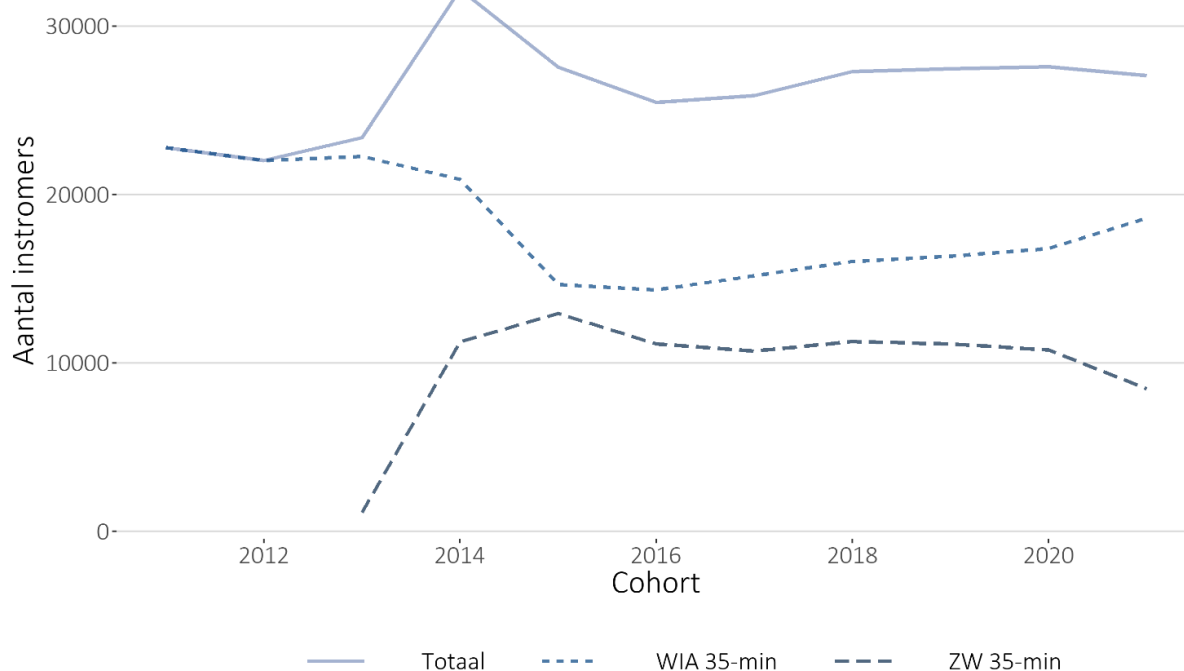
2.1 OM HOEVEEL MENSEN GAAT HET?

In de jaren vanaf 2015 worden er jaarlijks zo'n 16.000 WIA-aanvragers beoordeeld als WIA 35-min. Zie figuur 2.1 voor de ontwikkelingen in het aantal 35-minners (WIA en ZW) in de periode 2011-2021. Per 1 januari 2013 is de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters (Wet bezava) ingevoerd. Een van de doelen van de Wet bezava is om het beroep op de Ziektewet en vervolgens de WIA door vangnetters zonder werkgever (einddienstverbanders, uitzendkrachten en zieke WW-gerechtigden) te verminderen. Een belangrijk onderdeel van de Wet bezava is de eerstejaars Ziektewetbeoordeling. Als gevolg hiervan stroomt vanaf 2014 een deel van de potentiële WIA 35-minners na het eerste ziektejaar al de Ziektewet uit. Zij worden ZW 35-min in plaats van WIA 35-min en kunnen niet een jaar later een WIA-uitkering aanvragen.¹³ Als gevolg hiervan daalde het aantal WIA 35-min beoordeelden in 2015. Sinds 2017 stijgt het aantal WIA 35-min beoordeelden weer, als gevolg van het gestegen aantal WIA-aanvragen.

Het aantal mensen dat jaarlijks als gevolg van de eerstejaars Ziektewetbeoordeling uit de Ziektewet stroomt, de ZW 35-minners, lag vanaf 2014 rond de 11.000. In 2021 was dit aantal gedaald naar ongeveer 8.500 mensen. In totaal kwamen er in 2021 ongeveer 27.000 nieuwe 35-minners (WIA en ZW samen) bij.

¹³ Daarnaast hebben ZW 35-minners, in tegenstelling tot WIA 35-minners, geen recht op een no-risk polis, wat mogelijk effect heeft op hun uitstroom naar werk.

Figuur 2.1 Ontwikkeling in de instroom in WIA en ZW 35-min (2011 – 2021)

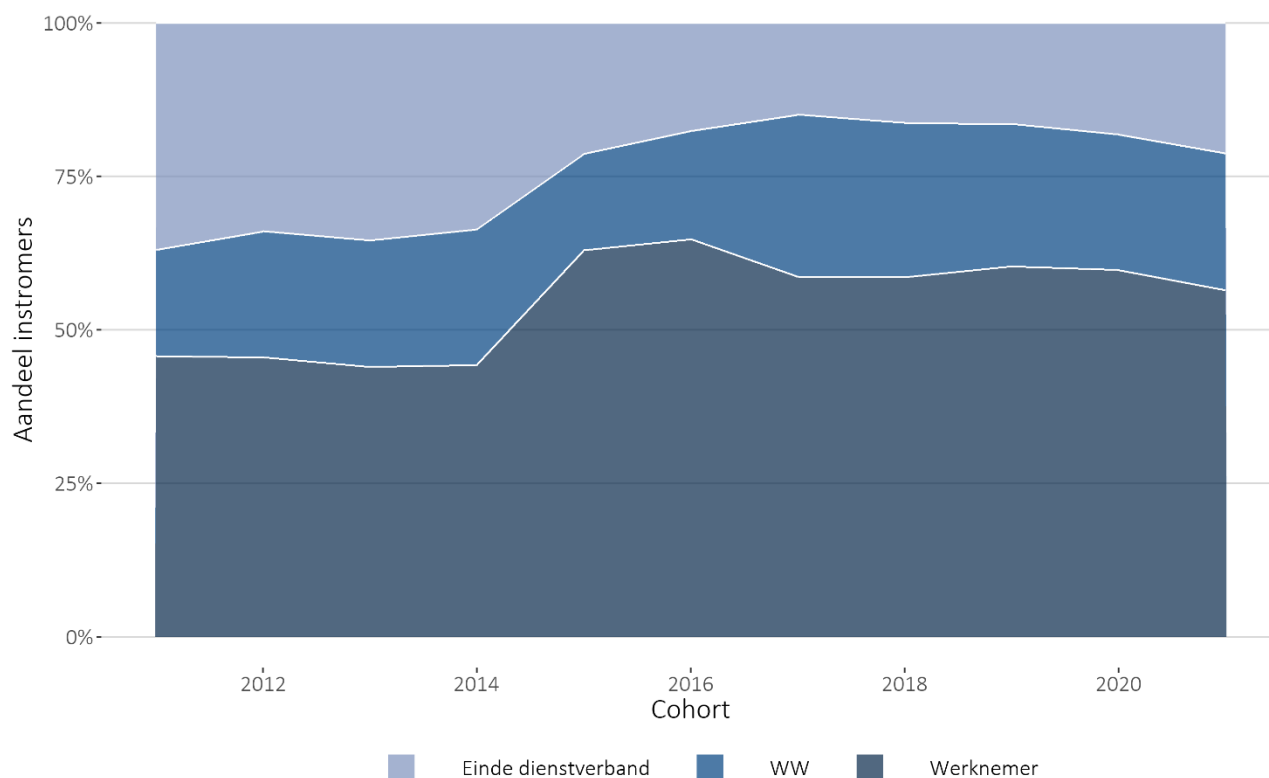

Bron: UWV, bewerkingen SEOR (2023)

Verandering in samenstelling instroomcohort in 2015

De verandering in instroom in 2015 door de invoering van de wet Bezava is ook goed te zien in de samenstelling van de cohorten. In 2015 wordt de verhouding tussen voormalig werknemers en voormalig vangnetters (eindedienstverbanders en WW'ers) in de WIA 35-min groep anders dan de jaren daarvoor (zie kader 2.1 voor een toelichting op het verschil tussen voormalig werknemers en voormalig vangnetters). Het aandeel voormalig werknemers stijgt flink doordat een deel van de voormalig vangnetters door de Eerstejaars Ziektewetbeoordeling nu niet meer tot een WIA-aanvraag komt, omdat ze al eerder worden afgewezen. Dit is ook terug te zien in een aantal persoonskenmerken: voormalig werknemers zijn gemiddeld ouder en hebben minder vaak een migratieachtergrond. Sinds 2015 is het aandeel voormalig werknemers juist weer wat aan het dalen, wat ook terug te zien is in de persoonskenmerken (instroomcohorten worden gemiddeld wat jonger, met wat lagere uurlonen voorafgaand aan de ziekte en meer personen met een migratieachtergrond). Om praktische redenen kiezen we er in dit rapport voor om in de vergelijking met andere groepen (paragraaf 2.2) vooral cijfers van cohort 2015 te presenteren. Cohorten voor 2015 zijn minder representatief voor de huidige praktijk, en latere cohorten zijn minder lang te volgen op de arbeidsmarkt.

Figuur 2.2 Herkomst instroom WIA 35-min

Bron: UWV, bewerkingen SEOR (2023). Zie voor een toelichting op de categorieën kader 2.1.

Kader 2.1 Verschil tussen voormalig werknemers en voormalig vangnetters

Voormalig werknemers

Zij hebben bij de WIA-claimbeoordeling (om precies te zijn: aan het einde van de 104 ziekte weken waarin de werkgever een verplichting tot loondoorbetaling heeft) een dienstverband voor (meestal) onbepaalde tijd en daarmee een werkgever. Deze werkgever is tijdens de eerste twee ziekte jaren verantwoordelijk voor de re-integratie van zijn zieke werknemers in passend werk in het eigen bedrijf of in een ander bedrijf. Als de werkgever een eigenrisicodrager WGA is, blijft deze na de WIA-claimbeoordeling gedurende een periode van tien jaar verantwoordelijk voor de re-integratie. Zo niet, dan is UWV hiervoor verantwoordelijk.

Voormalig vangnetters

Zij hebben op het moment van de WIA-claimbeoordeling geen werkgever (meer): zij zijn ziek uit dienst gegaan (einddienstverbanders), ziek geworden tijdens werk onder uitzendbeding, of ziek geworden vanuit de WW. Daarom komen zij in het 'vangnet' van de Ziektewet terecht. In dit onderzoek worden ook vrouwen die vanwege een zwangerschaps- of bevallingsgerelateerde aandoening, een no-riskpolis of orgaandonatie in de Ziektewet terechtkomen en vervolgens een WIA-aanvraag doen, beschouwd als 'voormalig vangnetter'. Zij hebben meestal wel een werkgever. Idealiter zouden we ze als 'voormalig werknemers' afbakenen, maar dit is analysetechnisch niet mogelijk. Het betreft een relatief kleine groep.

Bron: UWV-monitor Arbeidsparticipatie 2021

2.2 KENMERKEN VAN 35-MINNERS IN VERGELIJKING MET ANDERE GROEPEN

De kenmerken van de personen in de twee groepen 35-minners, WIA 35-min en ZW 35-min, worden steeds vergeleken met de kenmerken van personen in de vergelijkingsgroepen: WGA 35-80, WGA 80-100, ZW niet 35-min, WW (excl. 35-minners) en bijstand (excl. 35-minners).¹⁴ Naast persoonskenmerken als leeftijd, opleidingsniveau en dergelijke kijken we hierbij ook naar gemaakte zorgkosten en de arbeidsmarkthistorie.

2.2.1 Persoonskenmerken

Veel overeenkomsten in (persoons)kenmerken tussen WIA 35-min en WGA 80-100

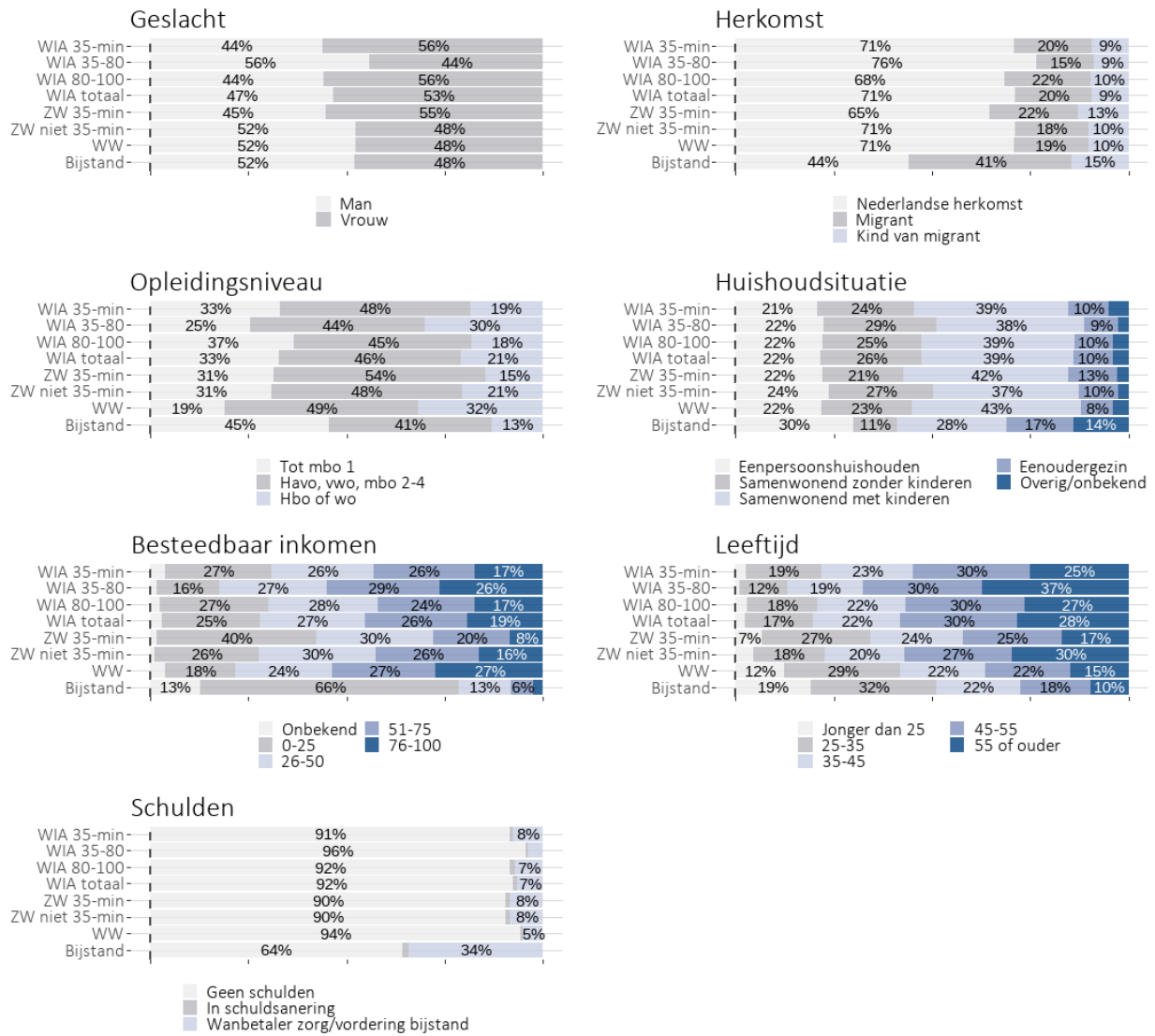
De mensen in de groep WIA 35-min lijken het meest op de mensen in de groep WGA 80-100. De twee groepen zijn vergelijkbaar in termen van leeftijd, geslacht, huishoudsituatie, herkomst, besteedbaar inkomen en schulden. Het opleidingsniveau ligt in de groep WIA 35-min wel iets hoger dan in de groep WGA 80-100 (zie Figuur 2.3).

De groep WIA 35-min verschilt op alle onderzochte kenmerken van de groep WGA 35-80. Afgaande op de kenmerken (op leeftijd na), zijn personen in de 35-80 groep gemiddeld kansrijker op de arbeidsmarkt. De WGA 35-80 populatie is ten opzichte van de WIA 35-minners gemiddeld ouder, heeft een hoger aandeel mannen, een hoger aandeel samenwonenden zonder kinderen, een hoger opleidingsniveau, een lager aandeel migranten, een hoger inkomen, minder vaak schulden.

Ook de groep WW'ers verschilt op veel punten van de groep WIA 35-min, alleen op herkomst, huishoudsituatie en deeltijdfactor zijn de groepen met elkaar vergelijkbaar. De WW'ers zijn, afgaande op de kenmerken, ook gemiddeld kansrijker op de arbeidsmarkt. De WW-populatie is ten opzichte van de WIA 35-minners gemiddeld jonger, heeft een hoger aandeel mannen, een hoger opleidingsniveau, een hoger inkomen en minder vaak schulden.

¹⁴ In een aantal figuren/tabellen wordt ook de IVA-groep (volledig arbeidsongeschikten zonder uitzicht op herstel) meegenomen. Wanneer het echter om arbeidsmarktuitskomsten gaat is het niet nuttig deze groep mee te nemen, aangezien vrijwel niemand in deze groep nog werk heeft.

Figuur 2.3 Persoonskenmerken 35-minners en vergelijkingsgroepen

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Zie voor alle cijfers achter deze figuur Tabel I.1 in de bijlage.

Dit is (ten dele) een gevolg van de systematiek

De mensen in de groepen WIA 35-min en WGA 80-100 zijn op veel kenmerken vergelijkbaar, omdat WIA-aanvragers met lagere inkomens door de systematiek van de claimbeoordeling zowel een grotere kans hebben om 35-min te worden als om volledig arbeidsongeschikt (WGA 80-100) te worden (zie voor een uitgebreide uitleg van de claimbeoordeling Kader 2.).

Een WIA-aanvraag kan vier verschillende uitkomsten hebben. De mensen die duurzaam volledig arbeidsongeschikt worden bevonden, krijgen een IVA-uitkering. De overige aanvragers, die naar verwachting wel (op termijn) arbeidsmogelijkheden hebben, worden op basis van een inschatting van hun resterende verdien capaciteit ingedeeld in WIA 35-min, WGA 35-80 of WGA 80-100. Door de manier waarop het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt berekend, is de kans om in één van deze categorieën terecht te komen niet alleen afhankelijk van het ziektebeeld, maar ook van de hoogte van het laatstverdiende uurloon. Het verlies aan verdien capaciteit heeft namelijk twee potentiële oorzaken: een daling in het uurloon of een urenbeperking. Omdat het uurloon begrensd is door het minimumloon, kan een daling in het uurloon steeds minder bijdragen aan het verlies aan verdien capaciteit naarmate iemands laatstverdiende uurloon lager ligt. Dit betekent dat mensen met een lager uurloon (veel) meer kans hebben om in WIA 35-min terecht te komen dan mensen met een hoger uurloon.

Daarnaast zijn er voor mensen die in functies op een lager niveau werk(t)en ook gemiddeld minder geschikte functies dan voor mensen in functies op een hoger niveau. In de selectie van mogelijk geschikte functies wordt namelijk altijd gekeken naar functies op hetzelfde niveau of lager. Dit betekent dat mensen met een lager uurloon gemiddeld genomen ook meer kans hebben om volledig arbeidsongeschikt bevonden te worden, omdat er geen of onvoldoende geschikte functies worden gevonden, en zodoende in de WGA 80-100 terecht komen. Verder speelt mogelijk ook mee dat, binnen de groep WIA-aanvragers, lager opgeleiden en/of mensen met een lager inkomen gemiddeld zeker zijn en daardoor meer kans hebben om als (niet-duurzaam) volledig arbeidsongeschikt bevonden te worden dan hoger opgeleiden en/of mensen met een hoger inkomen.¹⁵

Het voorgaande komt tot uiting in Figuur 2.4, waarin de uitkomsten van de claimbeoordeling zijn weergegeven naar uurloonklasse. Naarmate het uurloon stijgt, stijgt ook het aandeel WGA 35-80 en dalen de aandelen WIA 35-min en WGA 80-100 (het aandeel WIA 35-min daalt iets sterker). Bovenstaande bevindingen zijn een bevestiging van eerder onderzoek uit 2013 waaruit bleek dat *'hoe lager het loon en de opleiding des te omvangrijker moeten de beperkingen zijn om in aanmerking te kunnen komen voor een WIA-uitkering'*.¹⁶

Kader 2.2 WIA-claimbeoordeling: benutbare mogelijkheden, functionele mogelijkheden, resterende verdien capaciteit en arbeidsongeschiktheidspercentage

Na twee jaar ziekte vindt de WIA-claimbeoordeling plaats. Bij deze beoordeling bepaalt de verzekeringsarts of er "**benutbare mogelijkheden**" zijn. Cliënten zonder benutbare mogelijkheden hebben op medische gronden een arbeidsongeschiktheidspercentage van 100%. Als er wel benutbare mogelijkheden zijn, onderzoekt de verzekeringsarts de **functionele mogelijkheden** voor het verrichten van arbeid. Hij specificeert de mogelijkheden om te functioneren aan de hand van de Functionele Mogelijkheden Lijst (FML). Aan de hand van de FML onderzoekt de arbeidsdeskundige welke functies de cliënt nog wél kan verrichten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Claimbeoordelings- en borgingssysteem (CBBS), een computersysteem dat informatie over zo'n vijfduizend gangbare functies bevat, met de bijbehorende functionele eisen. Het CBBS maakt een geautomatiseerde voorselectie van alle mogelijk geschikte functies, rekening houdend met de uitkomsten van de FML, het opleidingsniveau, de opleidingsrichting en urenbeperkingen. De functies worden gerangschikt van hoogste naar laagste loonwaarde. De arbeidsdeskundige verricht vervolgens de zogenoemde professionele eindselectie. Dit betekent dat hij nagaat of de voorgeselecteerde functies ook daadwerkelijk geschikt zijn voor

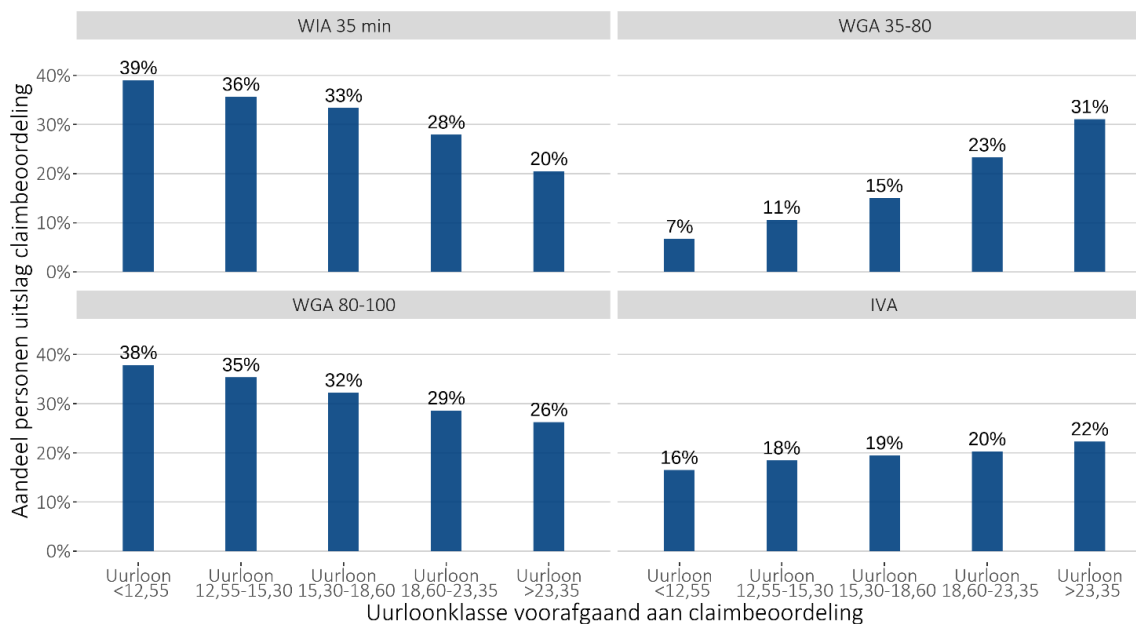
¹⁵ Lager opgeleiden rapporteren over het algemeen een slechtere gezondheid en zijn oververtegenwoordigd onder degenen met een minder gezonde leefstijl (zie André, S., G. Kraaykamp en R. Meuleman (2018). Een (on)gezonde leefstijl: Opleiding als scheidslijn. Sociaal en Cultureel Planbureau en de verwijzingen daarin).

¹⁶ de Jong, P., Everhardt, T., & Schrijvershof, C. (2013). Duurzaam niet-duurzaam?, APE in opdracht van het ministerie SZW.

de cliënt, rekening houdend met diens precieze opleiding, ervaring en vaardigheden en de precieze aard van de beperkingen zoals de verzekeringsarts die in de FML heeft toegelicht. In geval van twijfel overlegt de arbeidsdeskundige met de verzekeringsarts. Er moeten in minimaal drie beroepsgroepen elk minimaal drie functies gevonden worden (3x3 criterium). Als er geen of onvoldoende geschikte functies worden gevonden, is de cliënt 100% arbeidsongeschikt op arbeidsdeskundige gronden.

Het mediane salaris dat een cliënt nog kan verdienen in voor hem of haar geschikte 3x3 functies met de hoogste loonwaarde, is het uitgangspunt voor de bepaling van de **resterende verdiencapaciteit** van de cliënt. Het **percentage resterende verdiencapaciteit** is de vastgestelde resterende verdiencapaciteit, als percentage van het salaris dat de persoon in kwestie verdiende voordat hij of zij arbeidsongeschikt werd. Het arbeidsongeschiktheidspercentage staat voor het **verlies** aan verdiencapaciteit. Als de resterende verdiencapaciteit bijvoorbeeld 46% is, dan is het arbeidsongeschiktheidspercentage $100\% - 46\% = 54\%$. Dit percentage bepaalt of de cliënt een uitkering krijgt en bepaalt ook de hoogte van de eventuele vervoluitkering. Als het arbeidsongeschiktheidspercentage 80% of hoger is en de beperkingen zijn duurzaam, dan is er recht op een IVA-uitkering. Als dit niet het geval is krijgt de cliënt een WGA-uitkering, net als bij een uitkomst van 35-80%. Als het percentage lager is dan 35%, is er onder de WIA geen recht op een WIA-uitkering. Wanneer de cliënt bij einde wachttijd al passend en structureel aan het werk is, worden niet alleen de theoretische verdiencapaciteit vastgesteld, maar ook de praktische verdiencapaciteit. De hoogste van de twee is dan leidend voor de vaststelling van het arbeidsongeschiktheidspercentage.

Figuur 2.4 Verdeling uitslag claimbeoordeling per uurloonklasse

Bron: UWV, bewerking SEOR. Toelichting: de figuur laat de verdeling van de uitslag van de claimbeoordeling binnen uurloonklassen voorafgaand aan de claimbeoordeling zien. De percentages binnen één groep (bijvoorbeeld WIA 35-min) tellen niet op tot 100%. De percentages per uurloonklasse over de vier groepen tellen wel op tot 100% (dus de aandelen van de uurloonklasse '>23,35' in de vier groepen tellen op tot 100%).

ZW 35-min is op veel kenmerken een afwijkende groep

ZW 35-minners zijn op basis van hun groepskenmerken niet goed vergelijkbaar met de andere groepen (Figuur 2.3). Zij hebben ten opzichte van de andere groepen (op de bijstand na) een lager opleidingsniveau, zijn vaker migrant, hebben vaker schulden en hebben een lager inkomen. Verder zijn zij relatief jong (alleen mensen in de WW en bijstand zijn gemiddeld jonger) en vaker vrouw (vergelijkbaar met WGA 80-100 en WIA 35-min).

Ook hier speelt de systematiek van de claimbeoordeling een rol. Mensen met een lager inkomen hebben minder kans om de ziekte-uitkering te behouden. Daarom zien we ook dat ZW 35-minners gemiddeld een lager inkomen dan de ZW'ers die niet 35-min zijn. En mensen met een lager inkomen hebben ook vaker een lager opleidingsniveau en zijn gemiddeld jonger.

2.2.2 Ontwikkelingen voorafgaande aan de claimbeoordeling

Wat betreft zorgkosten lijkt de groep van WIA 35-minners meer op de 35-80 groep dan op de 80-100 groep.

Deze zorgkosten liggen over een langere periode gemiddeld iets lager dan die van de 35-80 groep. De groep WIA 35-min heeft twee jaar voor instroom gemiddeld lagere zorgkosten dan de groep WGA 35-80, zie Figuur 2.5. In de twee jaren daarna zijn de zorgkosten van beide groepen vrijwel gelijk, terwijl in de jaren na het instroomjaar de zorgkosten van de 35-minners weer iets lager liggen dan van mensen in de 35-80 groep. De groep WGA 80-100 heeft structureel hogere zorgkosten dan beide groepen. Dit suggereert dat WIA 35-minners gemiddeld genomen minder ziek zijn dan mensen in de 80-100 groep (zie Kader 2.3). Mensen die de IVA instromen, hebben over de hele periode gemiddeld de hoogste zorgkosten.

De groep ZW 35-min heeft beduidend lagere zorgkosten dan de groep ZW niet 35-min.

De zorgkosten van de ZW 35-minners zijn voor ziekmelding vergelijkbaar met de zorgkosten van personen in de bijstand. In het jaar van ziekmelding pieken de zorgkosten, om daarna geleidelijk weer te dalen naar het niveau van de zorgkosten van personen in de bijstand. Deze piek in zorgkosten bij de ZW 35-minners ligt duidelijk lager dan de pieken in zorgkosten bij de andere AO-groepen. De zorgkosten van ZW'ers die niet 35-min zijn, zijn dus beduidend hoger dan van de 35-minners en liggen qua hoogte tussen de zorgkosten van de 35-80 en 80-100 groepen.

Kader 2.3 Relatie tussen gezondheid en zorgkosten

In dit rapport maken we gebruik van (gemiddelde) zorgkosten als indicatie van de gezondheidssituatie van (groepen) mensen. Hoewel hierop op individueel niveau veel uitzonderingen mogelijk zijn (zie ook hieronder), zijn hier op groepsniveau meerdere aanwijzingen voor. Knoops, de Regt en Voorrips (2020) vinden bijvoorbeeld dat mensen met een niet-westerse migratieachtergrond zowel hogere zorgkosten hebben als hun eigen gezondheid als slechter ervaren dan mensen met een Nederlandse of andere westerse achtergrond. Wouterse, Meijboom en Polder (2011) vinden dat mensen met een slechte gezondheid gemiddeld genomen hogere ziekenhuiskosten maken dan mensen met een goede gezondheid. Van Ooijen, De Bresser en Knoef (2018) laten zien dat (out-of-pocket) medische uitgaven toenemen na een verslechtering van de gezondheid. Koning, Muller en Prudon (2022) laten zien dat er een duidelijk negatief verband is tussen uitgaven aan zorgkosten en de kans op werk. Het is aannemelijk dat de kans op werk kleiner is voor mensen met hogere zorgkosten omdat zij minder gezond zijn.

De bevindingen in dit rapport (o.a. figuur 2.5) laten zien dat mensen die in de IVA komen gemiddeld hogere zorgkosten hebben dan mensen die in de WGA 80-100 komen, die weer gemiddeld hogere zorgkosten hebben dan mensen die in de WGA 35-80 komen. Ook dit wijst erop dat mensen met een slechtere gezondheid gemiddeld hogere zorgkosten hebben.

Uiteraard zijn data over zorgkosten niet één op één gerelateerd aan gezondheid.¹⁷ Zo kunnen er personen zijn die relatief weinig zorgkosten maken, maar toch een slechte gezondheid hebben of juist personen met een doorgaans goede gezondheid, die relatief veel zorgkosten maken (bijvoorbeeld omdat ze kosten hebben voor een eenmalige, relatief minder zware operatie). Daarnaast kunnen zorgkosten afhangen van iemands mogelijkheden om de weg te vinden om de zorg te krijgen die ze nodig hebben en of iemand gebruik wil maken van (formele) gezondheidszorg. Dit alles neemt niet weg dat in het algemeen mensen met een slechtere gezondheid wel *gemiddeld* meer zorgkosten maken. Zorgkosten is ook de enige objectieve maatstaf die

¹⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/migrantenouderen-in-nederland/6-gezondheid>

integraal beschikbaar is als indicatie voor de gezondheidssituatie. Op basis van bovenstaande argumenten worden in dit rapport de zorgkosten (op groepsniveau) als indicatie gebruikt voor de gezondheidssituatie.

Literatuurverwijzingen relatie gezondheid en zorgkosten

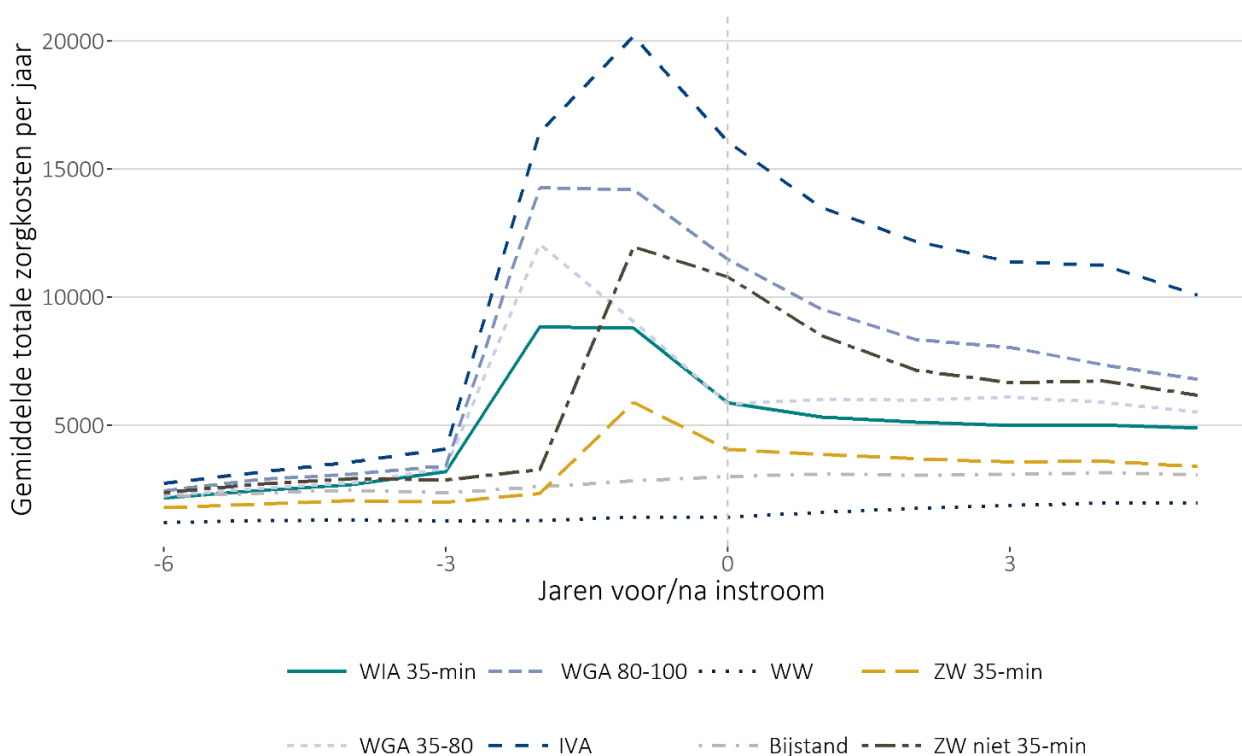
Knoops, K., S. de Regt en L. Voorrips (2020). Gezondheid. In: M. de Mooij, D. Dieleman en S. de Regt (red), Jaarrapport Integratie 2020 (112–123). Den Haag/Heerlen/Bonaire, Centraal Bureau voor de Statistiek.

Koning, P., P. Muller en R. Prudon (2022). Do disability benefits hinder work resumption after recovery? *Journal of Health Economics* 82.

Van Ooijen, R., J. de Bresser en M. Knoef (2018). Health and household expenditures. Design Paper 103, Netspar.

Wouterse, B., B. Meijboom en J. Polder (2011). The relationship between baseline health and longitudinal costs of hospital use. *Health Economics*, 20(8): 985–1008.

Figuur 2.5 Vergelijking zorgkosten per jaar

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Toelichting: Deze figuur geeft de gemiddelde totale jaarlijkse zorgkosten (basisverzekering) weer in de jaren voor en na het instroomjaar in de betreffende doelgroep. Voor WIA geldt dat men ongeveer twee jaar voor instroom ziek wordt (en dus een piek in zorgkosten), voor ZW geldt dat dit een jaar voor instroom is (het instroommoment is hier de eerstejaarsbeoordeling). Ter vergelijking zien we bij de WW en de bijstand dat de zorgkosten vrij constant blijven en lager liggen dan de overige groepen. De ontwikkelingen zijn gecorrigeerd voor inflatie. Zie Tabel 1.3 voor de cijfers achter deze figuur.

Weinig verschil in arbeidsmarkthistorie tussen toekomstige WIA 35-minners en mensen die later de WGA instromen

De arbeidsmarktpositie van WIA 35-minners in de jaren voor instroom lijkt sterk op de arbeidsmarktpositie van de mensen die later de WGA 35-80 of 80-100 instromen (Tabel 2.1). Qua fractie werk (aantal maanden met een baan t.o.v. totale onderzoeksperiode) zit er niet veel verschil tussen de personen die een WIA-aanvraag doen. Ten opzichte van de WW en de bijstand hadden zij voorafgaand

aan de claimbeoordeling een relatief goede positie: een hoge werkfractie en een hoge fractie met een vast contract (aantal maanden in een vast contract t.o.v. totaal aantal maanden met een baan). Daarbij zien we dat de WGA 35-80 erboven uitsteekt: zij hebben de hoogste fractie vast contract, de hoogste deeltijdfactor en het hoogste uurloon voorafgaand aan de claimbeoordeling. Zeker qua uurloon en deeltijdfactor lijken de WIA 35-minners meer op de WGA 80-100 groep. Deze bevindingen houden uiteraard verband met de verschillen in persoonskenmerken uit de vorige paragraaf: WIA 35-minners en WGA 80-100 zijn gemiddeld jonger en hebben een lager opleidingsniveau dan WGA 35-80.

Tabel 2.1 Arbeidsmarktkenmerken voor instroom

	WIA min	35- WGA 35-80	WGA 80-100	Bijstand	WW	ZW 35-min	ZW niet 35-min
Fractie werk*	78%	76%	74%	33%	82%	64%	65%
Fractie vast contract**	73%	78%	70%	28%	47%	38%	50%
Deeltijdfactor***	66%	71%	65%	40%	70%	50%	67%
Uurloon***	€ 15,63	€ 18,70	€ 14,95	€ 11,44	€ 16,68	€ 13,04	€ 15,65

* De gemiddelde tijd dat mensen een baan hadden in de vijf jaar voorafgaand aan de instroom, berekend als het totaal aantal maanden gewerkt als percentage van het totaal aantal maanden (60 maanden voor instroom).

** Fractie vast contract is de gemiddelde tijd dat mensen een vast contract hadden in de vijf jaar voorafgaand aan de instroom, ten opzichte van alle werknemers.

*** De deeltijdfactor en het uurloon zijn genomen van iemands laatste baan voor instroom.

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Toekomstige ZW 35-minners hebben vooral een lager uurloon dan mensen die later wel in de Ziektewet blijven (ZW niet 35-min)

De groep die ZW 35-min wordt bestaat, ten opzichte van WIA 35-min, voor een kleiner deel uit werknemers in een vast contract. Ten opzichte van de personen die niet worden afgewezen bij de EZW-beoordeling (ZW niet 35-min), heeft men een minder goede arbeidsmarktpositie: minder vaak een vast contract, een lagere deeltijdfactor en een lager uurloon. Ook dit houdt verband met de verschillen in persoonskenmerken: ZW 35-minners zijn o.a. gemiddeld een stuk jonger dan de ZW niet 35-minners.

Grote verschillen in arbeidsmarkthistorie tussen voormalig werknemers en voormalig vangnetters

Voormalig werknemers hebben ten tijde van de WIA-claimbeoordeling een werkgever. Voormalig vangnetters zijn ziek uit dienst gegaan, ziek geworden tijdens werk onder uitzendbeding of ziek geworden in de WW. Er zijn dus grote verschillen in arbeidsmarkthistorie tussen voormalig werknemers en voormalig vangnetters. Voormalig vangnetters hebben een lagere fractie werk, en lagere fractie vast contract, een lagere deeltijdfactor en een lager uurloon in de laatste baan voor instroom dan voormalig werknemers (Tabel 2.2). Een deel van deze verschillen is te verklaren door een andere samenstelling van de groepen: voormalig vangnetters zijn gemiddeld jonger en hebben veel vaker een migratieachtergrond (zie Tabel I.2 in de bijlage).

Als we voormalig vangnetters en voormalig werknemers vergelijken tussen WIA 35-min en WGA 35-80, dan zien we dat op vrijwel elk arbeidsmarktkenmerk de WGA 35-80 in beide groepen een betere positie voor instroom had dan de WIA 35-minner. Bij het uurloon valt op dat het verschil tussen WIA 35-min voormalig werknemers en vangnetters vrij groot is (meer dan 3 euro), terwijl er bij de WGA 35-80 nauwelijks verschil is.

Tabel 2.2 Arbeidsmarktkenmerken voor instroom voormalig werknemers en voormalig vangnetters

	WIA 35-min Werknemers	WIA 35-min Vangnetters	WGA 35-80 Werknemers	WGA 35-80 Vangnetters
Omvang (aandeel in totale groep)	63%	37%	52%	48%
Fractie werk*	93%	52%	97%	54%
Fractie vast contract**	83%	40%	89%	58%
Deeltijdfactor***	79%	49%	87%	62%
Uurloon***	€ 16,87	€ 13,48	€ 18,86	€ 18,52

* De gemiddelde tijd dat mensen een baan hadden in de vijf jaar voorafgaand aan de claimbeslissing, berekend als het totaal aantal maanden gewerkt als percentage van het totaal aantal maanden (60 maanden voor instroom).

** Fractie vast contract is de gemiddelde tijd dat mensen een vast contract hadden in de vijf jaar voorafgaand aan de claimbeslissing, ten opzichte van alle werknemers.

*** De deeltijdfactor en het uurloon zijn genomen van iemands laatste baan voor instroom.

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

De WIA 35-minners volgen eenzelfde inkomensontwikkeling als personen in WGA 80-100

Bovenstaande bevindingen over de arbeidsmarktpositie komen ook terug wanneer we kijken naar het inkomen. Het relatieve inkomen¹⁸ van WIA 35-minners begint vanaf de ziekmelding (twee jaar voor instroom) te dalen en daalt ook na het instroomjaar verder (Tabel 2.3). Het inkomen van WIA 35-minners lijkt daarmee sterk op het inkomen van personen in WGA 80-100, zowel qua hoogte als ontwikkeling. Het inkomen van personen in WGA 35-80 volgt wel dezelfde ontwikkeling, maar ligt over de hele periode beduidend hoger dan het inkomen van WIA 35-minners.

Tabel 2.3 Inkomenspercentielen voor instroom

	WIA 35- min	WGA 35- 80	WGA 80- 100	Bijstand	WW	ZW 35- min	ZW niet 35-min
4 jaar voor instroom	54	70	55	24	51	44	56
3 jaar voor instroom	55	70	56	23	52	45	56
2 jaar voor instroom	55	69	56	23	54	45	56
1 jaar voor instroom	52	65	52	22	56	45	55
Instroom	49	62	50	23	56	38	50

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Een inkomenspercentiel geeft de inkomens weer ten opzichte van alle andere inkomens in Nederland. Het 50ste inkomenspercentiel zit dus precies in het midden van de verdeling van alle inkomens in Nederland.

De ZW 35-minners hebben een duidelijk lager inkomen dan de ZW'ers die niet 35-min zijn

Het inkomen van ZW 35-minners ligt voor ziekmelding op een lager niveau dan het inkomen van ZW'ers die niet 35-min zijn. Bij deze groep zien we het inkomen dalen van 1 jaar voor instroom naar het instroom jaar. Zij stromen immers 1 jaar voorafgaand aan de EZW-beoordeling de Ziektewet in. Het inkomensniveau van ZW'ers die niet 35-min zijn, is vergelijkbaar met het inkomensniveau van WIA 35-minners en personen in WGA 80-100. Ook deze bevindingen houden weer verband met de verschillen in persoonskenmerken (ZW 35-minners zijn o.a. gemiddeld jonger).

¹⁸ Het betreft hier het gemiddelde persoonlijk bruto-inkomen – gemeten als inkomenspercentiel, dus relatief ten opzichte van alle andere inkomens in Nederland.

3 ARBEIDSMARKT- EN INKOMENSPATRONEN

In het vorige hoofdstuk hebben we gezien wie de 35-minner is en hoe deze zich qua persoonskenmerken en arbeidsmarkthistorie verhoudt ten opzichte van een aantal andere groepen. In dit hoofdstuk kijken we naar wat er gebeurt na de negatieve claimbeoordeling: hoe ontwikkelen zij zich op de arbeidsmarkt, en wat gebeurt er met hun inkomen? We kijken daarbij enerzijds naar ontwikkelingen voor de groepen als geheel (paragraaf 3.1), en analyseren daarnaast individuele arbeidsmarkt- en inkomenspatronen van WIA en ZW 35-minners (paragraaf 3.2). Personen worden bij deze laatste analyse ingedeeld in clusters die dezelfde patronen doorlopen. De paragraaf beschrijft welke clusters we hebben gevonden, welke patronen mensen precies doorlopen, om hoeveel mensen het gaat en wat hun kenmerken zijn. In bijlages IV en V zijn alle clusters individueel weergegeven inclusief een beschrijving en achtergrondkenmerken.

Hieronder geven we een korte samenvatting van de bevindingen in dit hoofdstuk:

Ontwikkelingen op totaalniveau

- **WIA 35-minners hebben iets vaker werk dan mensen in de WGA 35-80 groep.** Vijf jaar na de claimbeoordeling heeft 47% van de WIA 35-minners werk, tegenover 39% bij de WGA 35-80'ers. Beide aandelen liggen ver onder de arbeidsdeelname van de gemiddelde WW-populatie. Ondanks dat WIA 35-minners vaker werk hebben, liggen de (persoonlijke) inkomens van de 35-minners na de claimbeoordeling op ongeveer hetzelfde niveau als de inkomens van personen in de WGA 80-100 groep (die veel minder vaak werken).
- **ZW 35-minners hebben vaker werk dan ZW'ers die niet 35-min zijn,** ondanks het gemiddeld lagere opleidingsniveau en andere kenmerken die doorgaans geassocieerd worden met een lagere kans op werk. Het totale persoonlijke inkomen van de ZW 35-minners ligt wel weer duidelijk lager dan het inkomen van de ZW'ers die niet 35-min zijn.
- **35-minners zitten langer in de WW en stromen minder vaak uit naar werk ten opzichte van de gemiddelde WW-instromer.** 52% van de ZW 35-min en 34% van de WIA 35-min komen binnen drie maanden na de claimbeoordeling in de WW terecht. 35-minners die in de WW komen zitten hier langer dan gemiddeld in, en stromen vaker dan de gemiddelde WW-instromer uit naar de Ziektewet (26% 35-minners versus 11% gemiddeld WW) en de bijstand (7% versus 1%), en minder vaak naar werk (40% versus 71%).
- **Bijna tweederde van de 35-minners verdient vijf jaar na de WIA-claimbeoordeling/EZWB niet minimaal 65% van hun oude loon.** Volgens hun ingeschatte theoretische verdien capaciteit zou dit wel haalbaar moeten zijn, maar het lukt de meesten dus niet. Dit komt vooral omdat een forse groep helemaal geen werk vindt. Van de personen die wel een baan hebben, verdient meer dan 80% wel minimaal 65% van het laatstverdiende loon. Veel 35-minners moeten hun verlies aan inkomen dus beperken middels andere bronnen zoals de WW of de bijstand.

Ontwikkelingen op individueel niveau

- Achter de gemiddelden op totaalniveau gaan grote verschillen schuil. Uit patronen op individueel niveau wat betreft arbeidsmarkt- en inkomenspositie komen deze verschillen beter boven tafel. OP basis van deze patronen zien we de volgende clusters die ongeveer dezelfde patronen doorlopen:
 - Personen die aan het werk gaan of blijven na de afwijzing (ongeveer de helft van de totale groep).
 - Personen die te maken blijven krijgen met ziektegerelateerde uitkeringen (1 op de 5 ZW 35-minners en 1 op de 4 WIA 35-minners).

- Personen die voor langere tijd in de bijstand belanden (ongeveer 1 op de 10 35-minners)
- Personen die (tijdelijk) geen (betaalde) activiteiten verrichten (1 op 5 WIA 35-minners en 1 op 4 ZW 35-minners)
- Binnen bovenstaande groepen zitten nog verschillende subgroepen die in de rest van het hoofdstuk worden toegelicht. Daarbij is steeds aandacht voor de persoonskenmerken en de inkomensontwikkeling van de personen binnen de groepen.

3.1 ONTWIKKELINGEN OP TOTAALNIVEAU

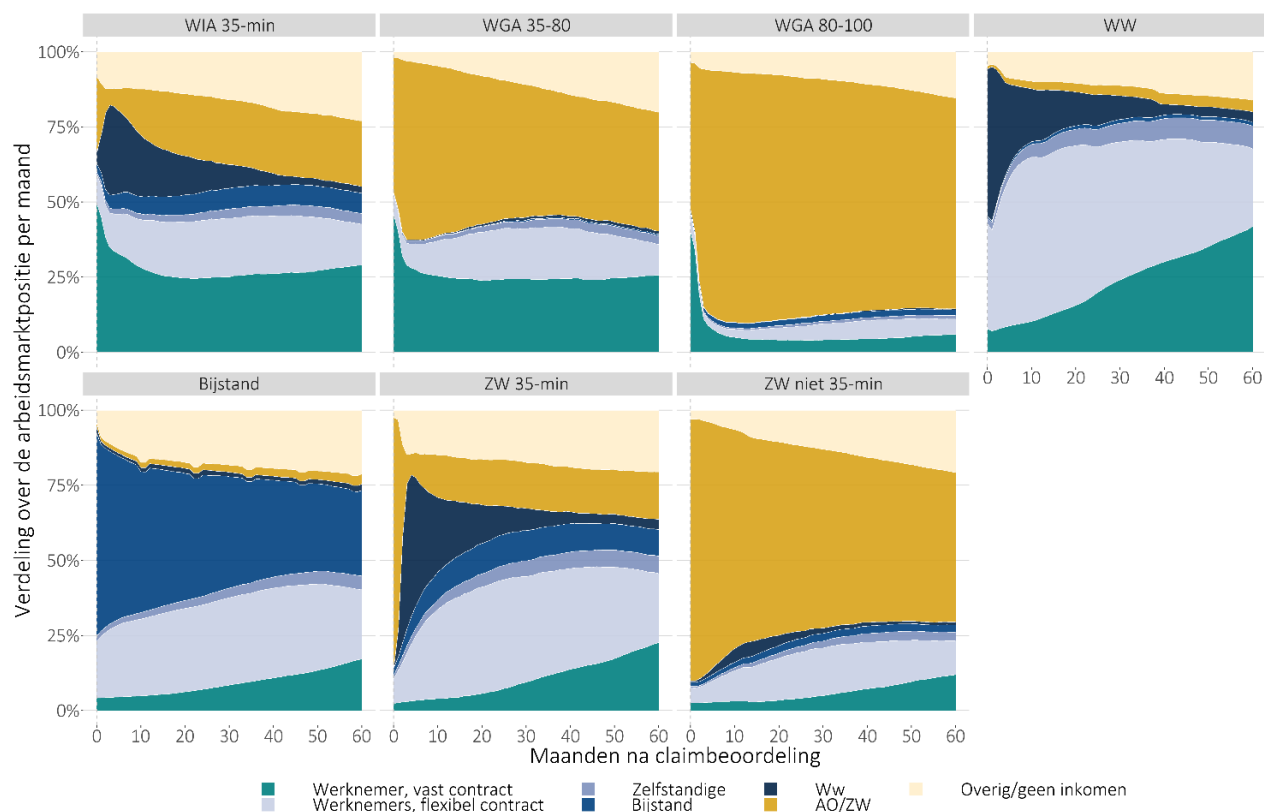
3.1.1 Hoe vaak hebben 35-minners een baan, en hoe duurzaam zijn deze banen?

WIA 35-minners hebben iets vaker werk dan mensen in WGA 35-80, maar minder vaak dan de WW-populatie

Vijf jaar na instroom heeft iets minder dan de helft (47%) van de WIA 35-minners werk. In WGA 35-80 heeft 39% van de mensen vijf jaar na instroom werk, in de WGA 80-100 is dit bij 12% van de mensen het geval (zie Tabel 3.1). Er is een vergelijkbare ontwikkeling in het aandeel mensen met een baan tussen WIA 35-min en WGA 35-80, waarbij de WIA 35-minners dus vaker werk (blijven) hebben dan mensen in WGA 35-80. In WGA 80-100 ligt het aandeel van mensen met werk nog een stuk lager. Het uurloon van de eerste baan na instroom ligt bij 35-minners lager dan bij de 35-80 groep (Tabel 3.2) en ontwikkelt zich nauwelijks in de vijf jaar na instroom (Figuur I.1 in bijlage I).

Ten opzichte van de WW-populatie vindt een beduidend kleiner deel werk. In de WW-populatie heeft na vijf jaar 78% een baan (t.o.v. de 47% in de WIA 35-min populatie). Personen die de bijstand instromen hebben ongeveer even vaak werk na vijf jaar (45%).

Figuur 3.1 Ontwikkeling arbeidsmarktpositie na instroom

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Tabel 3.1 Aandeel aan het werk (vast, flex of zelfstandig) na instroom

	WIA 35-min Werknemers	WIA 35-min Vangnetters	WGA 35-80 Werknemers	WGA 35-80 Vangnetters	WGA 80- 100	Bijstand	WW	ZW 35- min	ZW niet 35-min
Instroom	89%	12%	93%	10%	47%	25%	45%	12%	8%
1 jaar na instroom	57%	29%	53%	24%	8%	34%	70%	40%	16%
2 jaar na instroom	54%	34%	53%	32%	9%	38%	74%	48%	21%
3 jaar na instroom	55%	39%	51%	38%	11%	43%	77%	52%	25%
4 jaar na instroom	54%	42%	47%	38%	12%	46%	77%	53%	26%
5 jaar na instroom	51%	40%	42%	35%	12%	45%	75%	51%	26%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

ZW 35-minners hebben vaker werk dan ZW'ers die niet 35-min zijn, minder vaak dan de WW-populatie

Bij ZW 35-min werkt 12% bij instroom en dit aandeel loopt op naar 55% vijf jaar na instroom. Bij ZW niet 35-min heeft 5% bij instroom werk en stijgt dit vijf jaar na instroom naar 23%. De ZW 35-minners vinden dus veel sneller en vaker werk dan de ZW'ers die niet 35-min zijn. Daarentegen ligt het aandeel met werk bij ZW 35-minners beduidend lager dan bij de WW-populatie. Verder zien we dat het uurloon relatief laag ligt in de eerste baan (Tabel 3.2), maar wel relatief snel stijgt (Figuur I.1 in bijlage I).

Tabel 3.2 Gemiddelde uurloon van de eerste baan na instroom

	WIA 35- min	WGA 35-80	WGA 80- 100	WW	Bijstand	ZW 35-min	ZW niet 35- min
Uurloon *	16,60	18,00	17,40	16,60	12,10	13,50	15,10

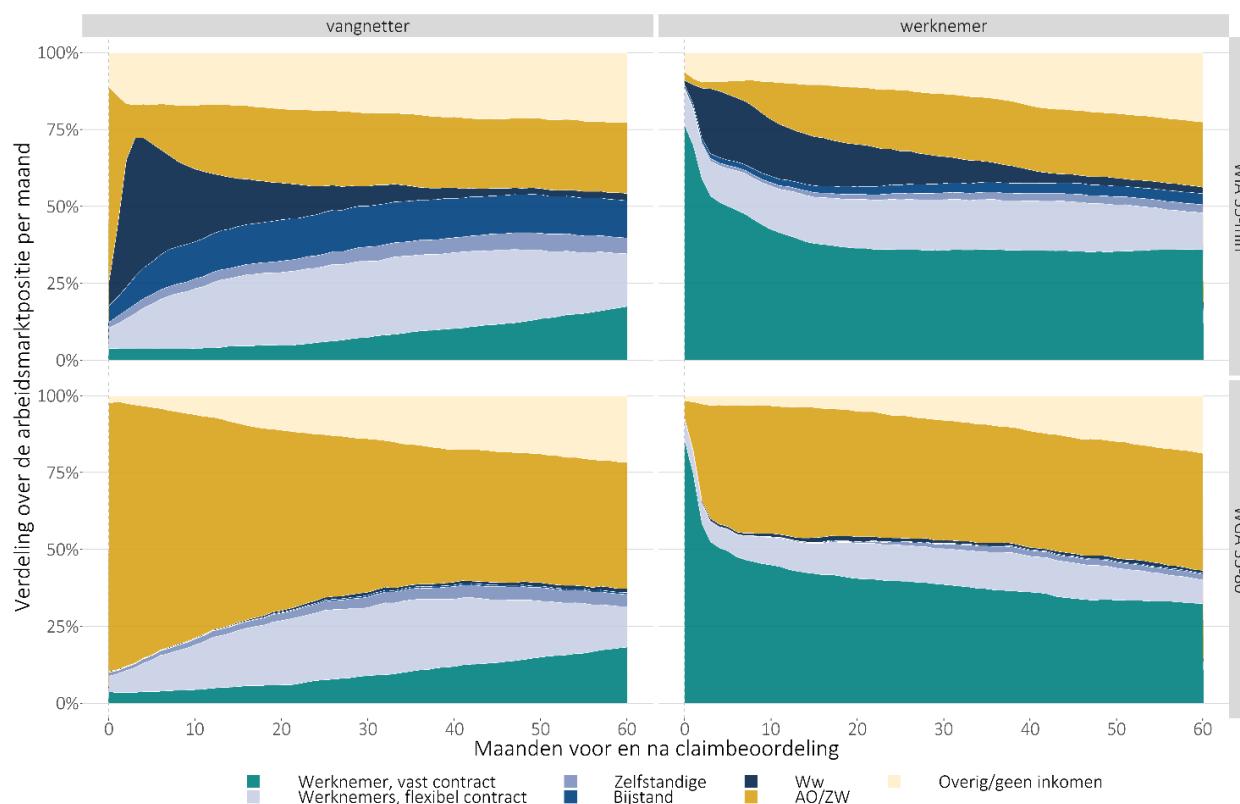
* Het uurloon is het gemiddelde uurloon van de eerste baan van alle personen die binnen vijf jaar na instroom een baan vinden. De uurlonen zijn gecorrigeerd voor inflatie.

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Grote verschillen in arbeidsmarktontwikkelingen voormalig werknemers en voormalig vangnetters

Uit hoofdstuk 2 blijkt dat voormalig werknemers en voormalig vangnetters een hele andere arbeidsmarkthistorie hebben. Ook de ontwikkelingen na de claimbeoordeling zijn heel verschillend tussen de groepen. Een veel kleiner deel van de voormalig vangnetters vindt uiteindelijk een baan (Figuur 3.2 en Tabel 3.1). Dit geldt zowel voor de 35-minners als de personen die 35-80 worden. Het verschil tussen beide groepen is echter dat bij de WIA 35-min een veel groter aandeel van de vangnetters in de WW en de bijstand belandt. Wat betreft aandelen van personen die een baan hebben na instroom, zitten vangnetters rond het niveau van de bijstandspopulatie (Tabel 3.1). Ook bij voormalig werknemers zien we dat het aandeel met een baan hard daalt na instroom: bij instroom heeft bijna 90% van de voormalig werknemers een baan, één jaar na instroom is dit nog maar 57%.

Figuur 3.2 Ontwikkeling arbeidsmarktpositie na instroom – voormalig vangnetters versus voormalig werknemers

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Ten opzichte van de WW-populatie hebben 35-minners minder vaak een duurzame baan

Meer dan driekwart van de WIA 35-minners heeft ooit een baan gehad in de vijf jaar na de afgewezen claimbeoordeling. Bij ongeveer tweederde van de WIA 35-minners met een baan is de laatste baan 'duurzaam' (>12 maanden), zie tabel 3.3. Hierbij verschillen de 35-minners niet veel van de WGA 35-80 groep. De WW-populatie doet het wel een stuk beter met 83% van de populatie dat ooit een baan vindt, en 86% daarvan duurzame laatste banen.

ZW 35-minners hebben beduidend vaker minimaal een baan gehad in de vijf jaar na de afgewezen eerstejaarsbeoordeling dan ZW niet 35-minners. Wat betreft duurzaamheid van de banen is er niet veel verschil tussen de twee groepen. Ook ten opzichte van de ZW 35-minners doet de WW-populatie het beduidend beter.

Bijna de helft van voormalig vangnetters vindt nooit een baan in vijf jaar na instroom

Zoals gezegd vinden voormalig vangnetters veel minder vaak een baan dan voormalig werknemers. Bijna 50% van de WIA 35-min voormalig vangnetters heeft nooit in de vijf jaar na instroom een baan (Tabel 3.4). Als voormalig vangnetters wel een baan hebben dan is dit opvallend genoeg vaker een 'duurzame' baan dan bij voormalig werknemers. Dit wijst erop dat alleen de relatief 'goede' populatie van de voormalig vangnetters een baan kan vinden (en dit is dan dus vaak duurzaam).

Tabel 3.3 Duurzaamheid laatste baan in vijf jaar na instroom

	WIA 35-min	WGA 35-80	WGA 80-100	Bijstand	WW	ZW 35-min	ZW niet 35-min
Heeft ooit een baan in vijf jaar	78%	73%	55%	61%	83%	69%	36%
Waarvan laatste baan niet duurzaam	33%	35%	78%	32%	14%	25%	28%
Waarvan laatste baan duurzaam	67%	65%	22%	68%	86%	75%	72%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Tabel 3.4 Duurzaamheid laatste baan in vijf jaar na instroom – vangnetters versus werknemers

	WIA 35-min Werknemer	WIA 35-min Vangnetter	WGA 35-80 Werknemer	WGA 35-80 Vangnetter
Heeft ooit een baan in vijf jaar	92%	54%	95%	47%
Waarvan laatste baan niet duurzaam	35%	28%	40%	24%
Waarvan laatste baan duurzaam	65%	72%	60%	76%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

3.1.2 Verdienen 35-minners wat ze volgens de beoordeling zouden kunnen verdienen?

Een negatieve claimbeoordeling houdt in feite in dat de verwachting is dat een persoon minimaal 65% van zijn oude inkomen kan verdienen. In deze paragraaf toetsen we dit door het loon en het inkomen voor de ziekteperiode te vergelijken met het loon en het inkomen vijf jaar na de claimbeoordeling.

Maar een klein deel van de 35-minners verdient met werk minimaal 65% van hun oude loon

Gemiddeld verdient slechts 36% van alle WIA 35-minners en 39% van alle ZW 35-minners minimaal 65% van hun oude loon uit werk vijf jaar na instroom (Tabel 3.5). Bij voormalig vangnetters is dit nog wat lager (29%) dan bij voormalig werknemers (41%) (Tabel 3.6). Dat maar zo'n klein aandeel dit minimum van 65% haalt, komt vooral doordat een groot deel vijf jaar na instroom helemaal geen baan heeft (zie paragraaf 3.1.1). Zij verdienen dus per definitie niet minimaal 65% van hun laatstverdiende loon voor ziekte. Van de personen die wel een baan hebben, verdient meer dan 80% wel minimaal 65% van hun laatstverdiende loon.

Uiteraard krijgen de meeste personen een uitkering als ze niet werken. Als we kijken naar het totale persoonlijke inkomen, dan haalt een veel groter aandeel de grens van minimaal 65% van het inkomen voor de ziekteperiode. Bij WIA 35-minners haalt 78% de grens van 65%, en bij ZW 35-minners haalt 79% deze grens. Dit is redelijk vergelijkbaar als we kijken naar de WW-populatie (83%). Het grote verschil is uiteraard dat er bij de WW-populatie een veel groter deel van dit inkomen uit werk wordt verdiend dan bij 35-minners.

Voormalig vangnetters halen, ook als we kijken naar het totale persoonlijke inkomen, minder vaak de grens van 65% dan voormalig werknemers. Ook bij de WGA 35-80 groep zien we dat slechts 70% van de vangnetters de grens van 65% van hun oude inkomen haalt.

Tabel 3.5 Verdiencapaciteit loon en totaal persoonlijk inkomen

	WIA 35-min	WGA 35-80	WGA 80-100	Bijstand	WW	ZW min	35-35-min	ZW niet 35-min
Verdiert minimaal 65% van oude loon uit werk	36%	16%	7%	47%	61%	39%	17%	
Verdiert minimaal 65% van oude inkomen uit werk + uitkering	78%	76%	86%	89%	83%	79%	79%	

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

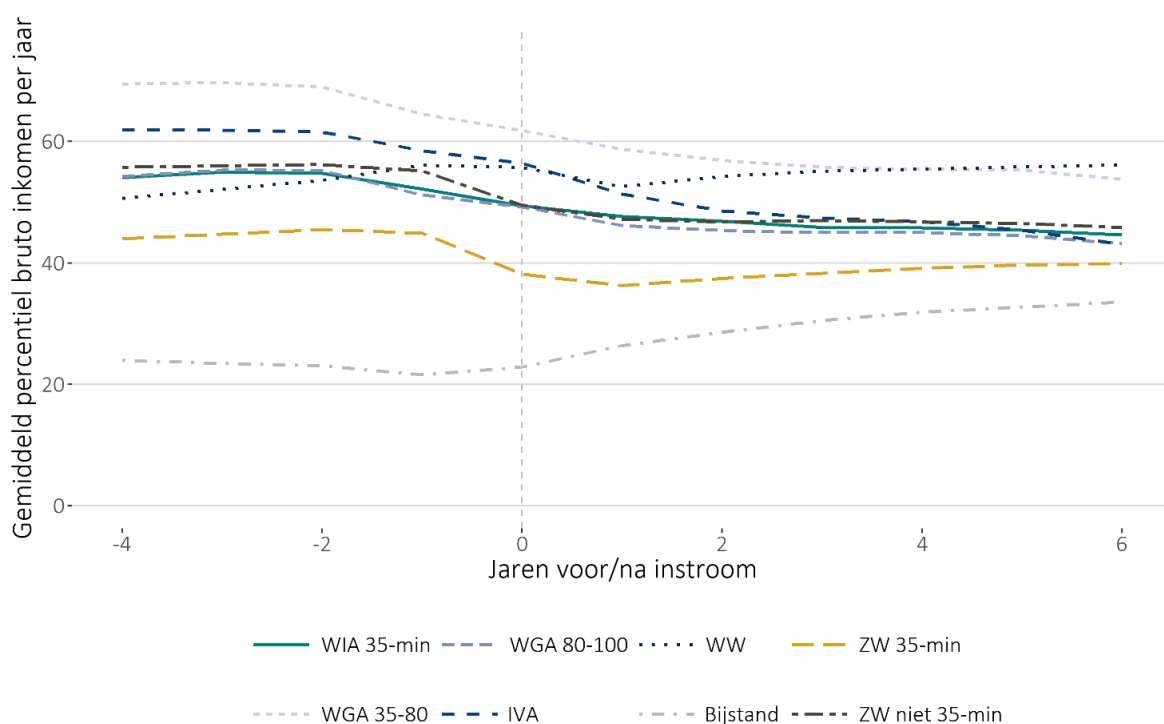
Tabel 3.6 Verdiencapaciteit loon en totaal persoonlijk inkomen – vangnetters versus werknemers

	WIA 35-min Werknemer	WIA 35-min Vangnetter	WGA 35-80 Werknemer	WGA 35-80 Vangnetter
Verdiert minimaal 65% van oude loon uit werk	41%	29%	16%	16%
Verdiert minimaal 65% van oude inkomen uit werk + uitkering	81%	74%	82%	70%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

De ontwikkeling van het totale persoonlijke inkomen over de tijd laat ook zien dat het inkomen van WIA 35-minners daalt over de tijd, en redelijk gelijkloopt met de inkomensontwikkeling van mensen in de WGA 80-100 (Figuur 3.3). Dus, ondanks dat de arbeidsmarktsituatie van 35-minners heel anders is dan van mensen in de 80-100 groep, hebben mensen in beide groepen toch vrijwel dezelfde gemiddelde inkomensontwikkeling. Terwijl het overgrote deel van de mensen in de 80-100 groep inkomen uit een WIA-uitkering heeft, hebben 35-minners vaker inkomen uit werk, WW, bijstand of geen inkomen.

Figuur 3.3 Vergelijking inkomen per jaar

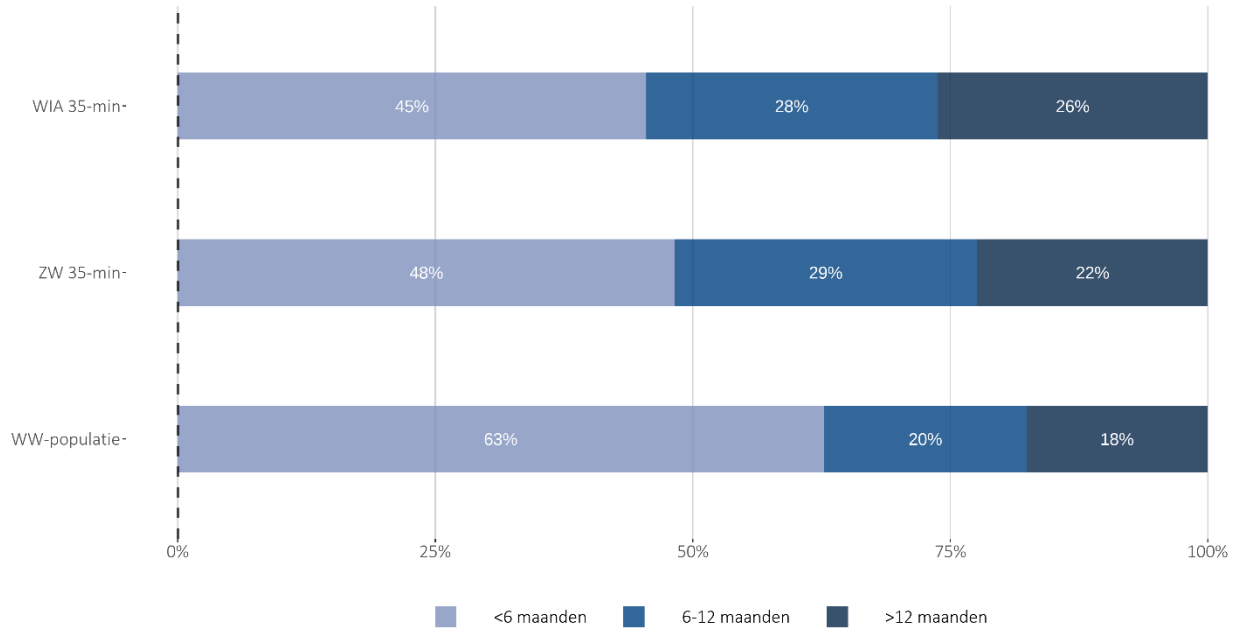
Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Toelichting: Deze figuur geeft het gemiddelde percentiel van het persoonlijk bruto-inkomen per jaar weer in de jaren voor en na het instroomjaar in de betreffende doelgroep. Zie tabel 1.2 voor de cijfers achter deze figuur.

3.1.3 Instroom in en doorstroom vanuit de WW

Duur WW-periode voor 35-minners langer dan gemiddelde duur in de WW-populatie

34% van de WIA 35-min populatie stroomt binnen drie maanden de WW in, waarbij voormalig vangnetters vaker de WW instromen (51%) dan voormalig werknemers (24%). Bij de ZW 35-min stroomt 52% binnen drie maanden de WW in. Iets minder dan de helft van de 35-minners heeft minder dan zes maanden een WW-uitkering, bijna 30% zit zes tot twaalf maanden in de WW, en ongeveer een kwart zit er langer dan twaalf maanden in. Hierbij is er weinig verschil tussen voormalig vangnetters en voormalig werknemers. Ten opzichte van de gemiddelde WW-populatie is dit wel fors langer.

Figuur 3.4 Duur eerste WW-periode na instroom

Bron: *Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023)*.

Relatief weinig uitstroom naar werk, veel doorstroom vanuit WW naar (langdurig) Ziektewet

Ten opzichte van de totale WW-populatie stroomt een relatief klein deel na de eerste WW-periode uit naar werk (zie Tabel 3.7). Bij voormalig werknemers is dit met bijna de helft (48%) een groter deel dan bij voormalig vangnetters (31%). Een relatief groot deel (t.o.v. de totale WW-populatie) stroomt door naar de Ziektewet, en zit daar vervolgens ook langer dan 13 weken in (14% van voormalig werknemers en 20% van voormalig vangnetters). Bij de ZW 35-minners stroomt 40% door naar werk vanuit de WW, bijna allemaal naar een flexibele baan. 26% van de ZW 35-minners stroomt opnieuw de Ziektewet in na de WW-periode, waarvan het grootste deel voor langere tijd. Ten opzichte van de gemiddelde WW-populatie stromen 35-minners vanuit de WW minder vaak door naar werk, vaker naar de bijstand¹⁹ en beduidend vaker naar de Ziektewet.

¹⁹ Omdat de bijstand een uitkering op huishoudniveau is, is deze ook afhankelijk van de verdiensten van een eventuele partner. Na de WW (wat wel een persoonsgebonden uitkering is) kan het dus zijn dat personen met een verdienende partner geen aanspraak maken op een bijstandsuitkering. Deze personen komen dan in de categorie 'geen inkomen'.

Tabel 3.7 Doorstroom vanuit WW naar arbeidsmarktpositie

	Vast werk	Flexwerk inclusief zelfstandige	Bijstand	AO	ZW <13 weken	ZW >13 weken	Overig/geen inkomen
WIA 35-min Werknemers	20%	28%	4%	7%	6%	14%	21%
WIA 35-min Vangnetters	2%	29%	9%	8%	8%	20%	24%
WIA 35-min totaal	10%	29%	7%	8%	7%	17%	23%
ZW 35-min	3%	37%	8%	1%	7%	19%	24%
WW-populatie	8%	63%	1%	6%	0%	1%	21%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

3.2 CLUSTERS MET GELIJKE PATRONEN NA EZWB/WIA-AFWIJZING

Om een beter beeld te krijgen van de arbeidsmarkt-, inkomens en zorgkostenpatronen na de EZWb/WIA-afwijzing, zijn alle 35-minners ondergebracht in een twintigtal clusters (van gelijke patronen) met daarbij vier overkoepelende groepen:

1. Mensen die na de afwijzing aan het werk gaan of blijven
2. Mensen die na de afwijzing (alsnog) een ziekte-gerelateerde uitkering ontvangen
3. Mensen die na de afwijzing terugvallen op de bijstand
4. Mensen die (tijdelijk) geen (betaalde) activiteiten meer verrichten

Deze vier groepen vormen de vier gemene delers onder de twintig typologieën die zijn samengesteld voor WIA en ZW 35-minners op basis van “gelijkheid” in zowel hun arbeidsmarkt- als inkomenspatronen over een periode van vijf jaar na de claimbeoordeling.²⁰ Dit betekent concreet dat individuen zijn gegroepeerd die eenzelfde arbeidsmarktpatroon én inkomenspatroon hebben doorlopen. Deze twintig typologieën zijn uitgewerkt in twintig fiches die ieder een eigen verhaal vertellen.²¹ De (relatieve) omvang van alle twintig clusters is te vinden in onderstaande tabel.

Van de mensen die voor de WIA of EZWb zijn afgewezen, gaat of blijft bijna de helft van de 35-minners na de afwijzing aan het werk (zie Tabel 3.8). Het gaat daarbij in veel gevallen om duurzaam werk (laatste baan is in meer dan 90% van de gevallen duurzaam in deze clusters). Daarnaast heeft ongeveer 20% tot 25% van de 35-minners te maken met ziekte-gerelateerde uitkeringen. Een groot deel van hen werkt niet in de vijf jaren na de afwijzing. Als men wel werk vindt, is dit vaak niet duurzaam (laatste baan is bij ongeveer een kwart van deze groep duurzaam).

Bijna 10% van de 35-minners valt na de afwijzing uiteindelijk terug op een bijstandsuitkering en behoudt deze voor een langere tijd. De overige 20% (WIA) tot 25% (ZW) van de 35-minners heeft (tijdelijk) geen (betaalde) activiteiten. Het gros hiervan keert niet meer terug op de arbeidsmarkt. De onderstaande paragrafen 3.2.1 t/m 3.2.5 bevatten nadere informatie over deze groepen. Alle cijfers en percentages die in onderstaande paragrafen worden genoemd, zijn terug te vinden in de fiches. We verwijzen daar niet steeds apart naar in de paragrafen.

²⁰ Dit is gedaan door middel van een *multichannel sequentieanalyse*. De toelichting van deze methode is te vinden in bijlage II.

²¹ Voor de elf typologieën binnen de WIA en de negen typologieën in de ZW zijn afzonderlijke *fiches* gemaakt. Op deze fiches staat een beschrijving van het cluster, zijn de ontwikkelingen in de arbeidsmarktpositie, het inkomen en de zorgkosten gegeven, en worden achtergrondkenmerken over deze groepen gegeven. Deze fiches zijn te vinden in bijlage III.

Tabel 3.8 **Overzicht van alle WIA- en ZW-clusters**

Cluster	WIA 35-min (percentage van totaal)	ZW 35-min (percentage van totaal)
Gaat weer aan het werk		
Gaat/blijft werken als zelfstandige	4%	7%
Via flex naar vast werk	11%	22%
Flexwerkers	11%	18%
Blijft (korter of langer) in vaste dienst		
Nog 1-3 jaar op vast contract	4%	Nvt
Blijft in vast contract	19%	Nvt
<i>Totale groep die aan het werk gaat of blijft</i>	<i>49%</i>	<i>47%</i>
Blijft/komt in ziekte-gerelateerde uitkeringen		
Ontvangt (alsnog) een ZW-uitkering	4%	8%
Via WW en ZW (alsnog) WIA	6%	6%
Nieuwe WIA-aanvraag	14%	Nvt
Na 1 jaar een WIA-uitkering	Nvt	6%
<i>Totale groep die in een ziekte-gerelateerde uitkering komt of blijft</i>	<i>24%</i>	<i>20%</i>
Naar de bijstand		
Bijstand	8%	9%
<i>Totaal naar de bijstand</i>	<i>8%</i>	<i>9%</i>
Geen (betaalde) activiteit meer		
IOAW, (vroeg)pensioen, emigratie of overlijden	13%	12%
(tijdelijk) geen inkomen	5%	11%
<i>Totale groep die geen (betaalde) activiteit meer heeft</i>	<i>18%</i>	<i>23%</i>

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

De ontwikkeling van de arbeidsmarktsituatie van de afzonderlijke clusters is in twee overzichtsfiguren gepresenteerd. In Figuur 3.5 zijn alle WIA-clusters te vinden, in Figuur 3.6 de ZW-clusters. In onderstaand kader is een uitleg te vinden over het interpreteren van deze figuren.

Kader 3.1 Uitleg en interpretatie sequentiefiguren

Figuren 3.1 en 3.2 laten de elf en negen clusters zien van de WIA 35-minners en de ZW 35-minners. Voor ieder van deze twintig clusters zijn de individuele arbeidsmarktpatronen te zien van *alle* individuen binnen een cluster (naast de naam van het cluster staat het aantal personen in de titel van het cluster). Ieder individueel arbeidsmarktpatroon bestaat uit een opeenvolging van zestig arbeidsmarktposities, één voor iedere maand dat zij zijn gevolgd, waarbij iedere arbeidsmarktpositie is weergegeven door een andere kleurcode. Hiermee kun je aflezen hoe de arbeidsmarktposities zich hebben ontwikkeld vanaf maand 1 tot maand 60 na de afwijzing.

Een voorbeeld: in figuur 3.2 is voor het ZW-cluster “Via WW en ZW een WIA-aanvraag”, met daarin 1.430 personen, te zien dat de hele groep een ZW-uitkering ontving (lichtblauwe kleur) in de eerste maand(en) na de negatieve beoordeling voor de Ziektewet. Dat alle patronen lichtblauw kleuren in een verticale streep in de eerste twee maanden betekent dat het voor het hele cluster geldt. Iedereen in dit cluster ontvangt op het moment van de EZWb nog enkele maanden een ZW-uitkering. Als we verder naar rechts in de figuur gaan, zien we dat de individuen in dit cluster een WW-uitkering ontvangen (te zien aan de lichtoranje kleur). Vervolgens beginnen de eerste mensen vanaf ongeveer de zesde maand (weer) een Ziektewetuitkering te ontvangen (onderaan de figuur kleurt het weer lichtblauw). Als we verder naar rechts (en naar boven) gaan in de figuur zien we dat andere mensen hun ZW-uitkering pas na 12, 18, 24 of zelfs 30 maanden ontvangen. Dit is afhankelijk van duur van de WW-uitkering. Sommigen hebben bijvoorbeeld korte WW-rechten (de mensen onderaan de figuur) en anderen juist lange WW-rechten (de mensen meer bovenaan de figuur). Vervolgens ontvangt iedereen een ZW-uitkering voor een periode van 24 maanden. Na deze 24 maanden krijgt ment een

arbeidsongeschiktheidsuitkering (de donkerblauwe kleur). Vijf jaar na de afwijzing van de EZWb (uiterst rechts in de figuur) heeft vrijwel iedereen in dit cluster een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Een laatste opmerking is dat helemaal bovenaan en onderaan de figuur enkele afwijkende patronen te zien zijn. Zo is te zien dat niet iedereen constant een WW-uitkering ontvangt voordat hij of zij een nieuwe Ziektebewaaring uitkering ontvangt. Een klein deel van de mensen heeft nog voor enige tijd gewerkt (te herkennen aan de groene strepen). Hoewel deze individuen daarmee iets afwijken van het algehele beeld van het cluster, lijken de arbeidsmarkt- en inkomenspatronen van deze individuen wel meer op de patronen in dit cluster dan in elk ander cluster.

3.2.1 Blijft (korter of langer) in een vast dienstverband

Bijna een kwart van de WIA 35-minners blijft werkzaam in een vast dienstverband

Ongeveer 25% van de WIA 35-minners blijft werkzaam op een vast contract. Dit gaat bijna allemaal om voormalig werknemers (slechts 5% is voormalig vangnetter in deze clusters). Het kan in deze twee clusters gaan om mensen die terugkeren in hun oude functie (eventueel met een aangepaste arbeidsovereenkomst) of om mensen die re-integreren in een andere functie. Voor een deel van hen zal een WIA-aanvraag zijn gedaan omdat zij wel weer werken maar nog onvolledig inzetbaar zijn.

De gemiddelde zorgkosten voor deze clusters liggen op het niveau van de WGA 35-80 groep, maar lager dan de WGA 80-100 groep. Vervolgens ontstaat een tweedeling tussen mensen wiens zorgkosten richting het niveau van voor het eerste ziektejaar terugkeren, en die werkzaam blijven op een vast dienstverband (>80% van deze clusters), en mensen die een nieuwe piek in zorgkosten zien na de WIA-afwijzing en (daardoor) alsnog hun vaste contract na 1-3 jaar verliezen. Deze laatste groep komt vervolgens (alsnog) in een ziektegerelateerde uitkering terecht (ongeveer 29%), ontvangt een (vroeg)pensioenuitkering (ongeveer 26%) of gaat elders aan het werk in een flexibele baan (ongeveer 15%).

Qua inkomen verandert er voor de groep die in een vast contract blijft nagenoeg niets. Hun WIA-aanvraag is afgewezen en zij blijven daarna op een vast contract aan het werk. Een groot deel van deze groep verdient dan ook meer dan 65% van hun laatstverdiende loon voor de ziekteperiode (79%). De groep die (mogelijk door een nieuw of verergerd ziektebeeld) uit dienst gaat ziet een afname in hun inkomen door allerlei nieuw ontstane situaties (WIA, WW, (vroeg)pensioen). Mede doordat zij nauwelijks meer aan het werk zijn vijf jaar na de claimbeoordeling, verdient slechts 17% van deze groep meer dan 65% van hun oude loon uit werk.

Kenmerkend voor beide clusters is dat het gaat om mensen met een relatief groot verdienvermogen. Deze groep is vaak hoogopgeleid, heeft een volledig arbeidsverleden, zijn een stuk ouder en hebben (daardoor) een hoog uurloon (in vergelijking met alle andere 35-minners). Verder is deze groep veelal samenwonend en komen zij nagenoeg niet voor in het eerste inkomenskwartiel.

3.2.2 Gaat weer aan het werk

Bijna de helft van de ZW 35-minners, en een kwart van de WIA 35-minners, gaat weer aan het werk

Naast de WIA 35-minners die op een vast contract blijven werken, komt een kwart van de WIA 35-minners aan het werk in een flexibele baan of als zelfstandige. Bij de ZW 35-minners valt bijna de helft van de mensen in één van de clusters dat zich kenmerkt door het verdienen van een inkomen uit een baan in loondienst of als zelfstandige (het gaat hierbij om drie WIA-clusters en drie ZW-clusters; zie Tabel 3.8).

De patronen voor deze clusters zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar: men is na de WIA of EZWb afwijzing werkloos, ontvangt een WW-uitkering, en gaat daarna weer aan het werk als zelfstandige of op een flexibele arbeidsovereenkomst. Een deel van hen, ongeveer 45%, stroomt uiteindelijk door naar een

vaste arbeidsovereenkomst. Ongeveer de helft van deze personen (44% WIA 35-minners en 50% ZW 35-minners) zit voor de flexibele baan een periode in de WW. Voor een groot deel van deze groepen is de laatste baan een duurzame baan (>90%).²²

Een ander deel, ongeveer 40%, blijft vrijwel de gehele periode in een flexibel contract hangen, en stromen niet, of pas na langere tijd, door naar een vast contract. Ook stroomt een klein deel uiteindelijk alsnog uit naar een WW-uitkering (7% WIA 35-minners, 11% ZW 35-minners), of een ZW-uitkering (6% WIA 35-min, 1% ZW 35-min). Ook voor deze groep is de laatste baan in veel gevallen een duurzame baan (>90%).

Een laatste deel (ongeveer 15%) gaat voor langere tijd aan het werk als zelfstandige. Ongeveer 80% van deze groep heeft na vijf jaar nog steeds (of weer) inkomen uit zelfstandige arbeid. Van deze groep kan de duurzaamheid van het werk niet bepaald worden.

De gemiddelde zorgkosten van de groepen die weer aan het werk gaan, vertonen een relatief kleine piek in het eerste ziektejaar en nemen al vrij snel weer af naar het niveau van voor het eerste ziektejaar. Hun ziektekosten liggen aanzienlijk lager dan van de groepen waarvan de EZWb of WIA-beoordeling niet wordt afgekeurd.

Inkomenspositie relatief goed, bij zelfstandigen meer extremen (zeer hoge en zeer lage inkomens)

Het inkomen laat een duidelijke afname zien tot aan de EZWb- en WIA-afwijzing, wat komt door een terugval in het doorbetaalde loon of een terugval op een ZW-uitkering. Naarmate men weer aan het werk gaat, zien we een toename in het inkomen tot ten minste het niveau van voor het eerste ziektejaar. Bij de personen die als zelfstandigen aan de slag zijn gegaan na de WIA-afwijzing, zien we wat meer extremen in het inkomen: een deel heeft met een (zeer) laag of geen inkomen te maken, een ander deel heeft juist hoge inkomens.

Qua verdienvermogen doen deze groepen het relatief goed, waarbij de personen die uiteindelijk de opstap naar een vast contract maken het beter doen (iets meer dan 80% verdient uit loon meer dan 65% van hun oude loon voor ziekte) dan de personen die in een flexibele baan blijven hangen (ongeveer tweederde verdient uit loon meer dan 65% van hun laatstverdiende loon voor ziekte). De groep die als zelfstandigen aan de slag is gegaan na de WIA-afwijzing doet het wat slechter: qua persoonlijk inkomen verdient nog geen 70% meer dan 65% van hun inkomen voor ziekte, terwijl dit gemiddeld onder alle 35-minners richting de 80% gaat.

Over de gehele breedte is er binnen al deze clusters een oververtegenwoordiging van jongeren, hoog- of middelbaar opgeleiden, mensen met een Nederlandse herkomst, huishoudens met kinderen, hogere uurlonen en huishoudinkomens in de hogere kwartielen.²³

3.2.3 Blijft/komt in ziekte-gerelateerde uitkeringen

Ongeveer 20%-25% van de 35-minners heeft (langdurig) met ziekte(-gerelateerde uitkeringen) te maken

Ongeveer 1 op de 4 WIA 35-minners en 1 op de 5 ZW 35-minners krijgt te maken met ziekte-gerelateerde uitkeringen na de WIA of EZWb afwijzing. Over het algemeen zijn de persoonskenmerken van de 35-minners die in ziekte-gerelateerde uitkeringen blijven vrij gemiddeld met als enige uitzondering de wat hogere leeftijd. Ook de ontwikkeling van de inkomens laat een gelijk patroon zien. Na de afwijzing is een korte toename zichtbaar in het aandeel zonder inkomen en vervolgens een korte toename in de hogere inkomenscategorieën. De hoogte van het inkomen blijft daarna stabiel, of neemt

²² Met uitzondering van het cluster Zelfstandigen, omdat van zelfstandigen de duurzaamheid van het werk niet kan worden bepaald.

²³ Omdat 1 op de 5 WIA 35-minners in een vast contract werkzaam blijft en een (zeer) goede inkomenspositie heeft wordt het gemiddelde beeld van de WIA 35-minner omhooggetrokken. We hebben daarom een vergelijking gemaakt tussen de werkende clusters (zelfstandige, flexwerkers, flex-vast opstap) en de overige clusters.

licht af, wat samenhangt met de afbouw in de uitkeringshoogte. Uiteindelijk is het gemiddelde inkomensniveau vijf jaar na de afwijzing lager dan voor het eerste ziektejaar.

Er wordt weinig meer gewerkt in de vijf jaar na de afwijzing, en als er wel gewerkt wordt, is dit vaak niet duurzaam. Van de groepen die uiteindelijk alsnog in de WIA terecht komen is de laatste baan in minder dan 30% van de gevallen een duurzame baan.

Vervolgens kan een onderscheid worden gemaakt naar drie soorten clusters waarbij de ontwikkeling van de zorgkosten een belangrijke factor is:

- Een eerste type cluster bestaat uit 35-minners waarvan we de zorgkosten na afwijzing zien toenemen in plaats van afnemen (6% van totale populatie WIA 35-minners, 6% van totale populatie ZW 35-minners). Zij ontvangen na de afwijzing een WW-uitkering. Vervolgens stijgen hun zorgkosten, waarschijnlijk door een verergerd (en/of nieuw) ziektebeeld waardoor zij alsnog een (twee jaar durende) ZW-uitkering ontvangen, gevolgd door een WIA-uitkering. Dat zij in eerste instantie geen goedkeuring voor de EZWb of WIA-aanvraag kregen en later wel, lijkt vooral samen te hangen met het verergerde (en/of nieuwe) ziektebeeld en minder met de systematiek. Het gaat om vrij gemiddelde groepen met wat meer ouderen en weinig hoogopgeleiden. Deze groep werkt nagenoeg niet meer.
- Een tweede type cluster valt na de WIA- of EZWb-afwijzing in eerste instantie terug op de WW (4% van totale populatie WIA 35-minners, 8% van totale populatie ZW 35-minners). Vervolgens worden zij nog in de WW ziek en ontvangen zodoende een ZW-uitkering, of zij gaan eerst (flex)werken en ontvangen daaropvolgend een ZW-uitkering. In de 5 jaar na de afwijzing wisselen zij ZW-periodes af met (flex)werk en WW. Veruit het grootste deel van deze groep zit ooit in de vijf jaar na afwijzing nog een keer langdurig (>3 maanden achtereenvolgens) in de Ziektewet (93% van WIA 35-minners, 91% van ZW 35-minners). Zij hebben meer zorgkosten dan de gemiddelde 35-minner, maar minder dan de groepen die een WIA-uitkering of tweedejaars ZW-uitkering ontvangen. Het lukt deze groep niet om duurzaam aan het werk te komen/blijven. Opvallend is dat de WIA-groep beduidend minder vaak werk als voornaamste inkomensbron heeft in de 5 jaar dan de ZW-groep. Een vrij groot deel heeft überhaupt werk nooit meer als voornaamste inkomensbron in de onderzoeksperiode (40%). Mogelijk is er een hogere noodzaak voor de ZW-groep (jongere mensen en lagere inkomens).
- Een derde type cluster bestaat uit nieuwe ZW- en WIA-aanvragen die kort na de afwijzing worden toegewezen (14% van totale populatie WIA 35-minners, 6% van totale populatie ZW 35-minners). Het gaat hier naar verwachting om 35-minners die succesvol bezwaar hebben aangetekend getuige dat de ZW 35-minners nog maximaal één jaar ZW ontvangt en de WIA 35-minners binnen 2 jaar alsnog een WIA-uitkering ontvangen.²⁴ Ook hun zorgkosten waren voor de afwijzing reeds vergelijkbaar met mensen die wel een WIA-uitkering of tweedejaars Ziektewetuitkering kregen. Voor WIA 35-minners die snel de WIA instromen blijkt verder dat zij qua zorgkosten sterk lijken op de WGA 80-100 en daarbij een redelijk laag gemiddeld uurloon hebben. Dit bevestigt de eerdere conclusie dat een beoordeling bij een lager uurloon twee kanten uit kan vallen: 35-min of WGA 80-100 (zie ook hoofdstuk 2).

Personen die ZW/WW/werk blijven afwisselen halen lastiger grens van 65% van hun inkomen voor ziekte

Een belangrijk verschil tussen de bovenstaande drie groepen is goed terug te zien in de verdien capaciteit. Qua loon uit werk zien we dat van de groepen die uiteindelijk in de WIA terechtkomen nauwelijks iemand meer verdient dan 65% van hun oude loon voor ziekte (slechts 3%). Bij de personen

²⁴ In de data kan een bezwaar niet van een nieuwe aanvraag worden onderscheiden. Omdat de WIA-uitkering vrij snel na de WIA-afwijzing wordt toegekend, er geen sprake is van een wachttijd van twee jaar en het ziektebeeld erg lijkt op de WGA 80-100 groep en piekt vóór de afwijzing, lijkt het aannemelijk dat er succesvolle bezwaar is aangetekend tegen de WIA-afwijzing. Ook voor de ZW 35-minners geldt dat zij vrij snel na de EZWb afwijzing alsnog een ZW-uitkering krijgen. Omdat de zorgkosten na de EZWb afwijzing niet toenemen, en de nieuwe uitkering 1 jaar duurt, lijkt het aannemelijk dat het ook hier om een succesvol bezwaar gaat.

die WW, werk en ZW afwisselen zien we dat dit aandeel wat hoger ligt (rond de 20%), maar nog steeds lager dan de gemiddelde 35-minner. Kijken we naar het totale persoonlijk inkomen, dan zien we dat de personen die uiteindelijk in de WIA terechtkomen relatief vaak 65% of meer van hun oude inkomen verdienen (ongeveer 80% van de groepen haalt deze grens). Dit komt uiteraard omdat de WIA-uitkering het verlies aan verdien capaciteit (deels) compenseert. Bij de groep die niet in de WIA belandt is deze compensatie er niet via de WIA-uitkering, en moeten ze dit dus via andere manieren doen (werk, WW, bijstand). Dit blijkt voor deze groep lastig te zijn, aangezien slechts 66% van deze groep qua inkomen meer dan 65% van het inkomen voorafgaand aan de ziekte verdient.

3.2.4 Naar de bijstand

Bijna 10% van de 35-minners valt terug op een bijstandsuitkering en behoudt deze voor langere tijd

Voor bijna 1 op de 10 WIA of ZW 35-minners betekent de afwijzing van de EZWb of WIA-aanvraag dat zij eerst in de WW belanden en daarna moeten terugvallen op een bijstandsuitkering. Een klein deel van deze groep komt aan het eind van de onderzoeksperiode wel weer aan het werk (14% van de WIA 35-minners in deze groep, 8% van de ZW 35-minners in deze groep). De zorgkosten van de WIA en ZW 35-minners zijn vergelijkbaar. De ziektekosten pieken in het eerste ziektejaar op een niveau dat lager ligt dan de gemiddelde 35-minner. Na het jaar van de afwijzing dalen de ziektekosten minder hard dan de gemiddelde 35-minner. De ziektekosten liggen altijd ruim lager dan van mensen die wel een WIA- of tweedejaars ZW-uitkering ontvangen.

Relatief weinig 35-minners langdurig in de bijstand halen verdien capaciteit van 65%

Omdat maar weinig personen in dit cluster aan het werk komen, haalt ook maar een klein deel (16% WIA 35-minners en 8% ZW 35-minners) de grens van 65% van het laatstverdiende loon. De bijstandsuitkering compenseert dit voor een deel, waardoor qua totale inkomen ongeveer tweederde de grens van 65% van het inkomen voor ziekte haalt. Echter is dit nog steeds laag ten opzichte van de gemiddelde 35-minner.

Voor zowel WIA als ZW 35-minners is er sprake van een oververtegenwoordiging van jongeren, lager opgeleiden, migranten, eenpersoons- of eenouderhuishoudens, een laag laatstverdiend uurloon en weinig recent arbeidsverleden. De samenstelling van dit cluster lijkt daarmee erg op wat vaak gezien wordt bij mensen in de bijstand. Daarnaast bevindt driekwart zich al in het jaar van de afwijzing in het laagste inkomenskwartiel. Na de afwijzing krijgen nog maar weinig personen een baan; het grootste deel is blijvend afhankelijk van de bijstand.

3.2.5 Geen (betaalde) activiteit meer

18% (WIA) tot 23% (ZW) van de 35-minners heeft (tijdelijk) geen (betaalde) activiteiten

Na de afwijzing van de WIA-aanvraag en EZWb heeft 18% (WIA) tot 23% (ZW) van de 35-minners op enig moment geen (betaalde) activiteit (meer)²⁵. Een klein deel (met name ZW) 35-minners heeft voor een bepaalde tijd geen inkomen, mogelijk omdat zij geen recht hebben op een uitkering, maar keren uiteindelijk nog terug naar de arbeidsmarkt. Het overgrote deel keert echter niet terug op de arbeidsmarkt. De reden achter deze terugtrekking ligt niet altijd in de hoek van de gezondheid. Zo liggen de zorgkosten grotendeels onder het gemiddelde van de 35-minners en beneden het niveau van de groepen met een positieve EZWb of toegewezen WIA-aanvraag. Na de EZWb of WIA-afwijzing is een grote toename in het aantal mensen zonder inkomen zichtbaar.

Qua verdien capaciteit zien we dat deze groepen (logischerwijs) maar zelden uit werk meer dan 65% van hun oude loon voor ziekte verdienen. Het aandeel dat dit wel haalt ligt rond de 7%. Ook qua totale

²⁵ Een klein deel van de WIA 35-minners heeft zowel voor als na de WIA-afwijzing geen betaalde activiteit. Van hen is geen (geregistreerd) inkomen bekend voor de WIA-aanvraag.

persoonlijke inkomen haalt men deze grens minder vaak dan gemiddeld. Dit komt onder andere omdat een deel van de groep in bepaalde periodes überhaupt geen persoonlijk inkomen meer heeft.

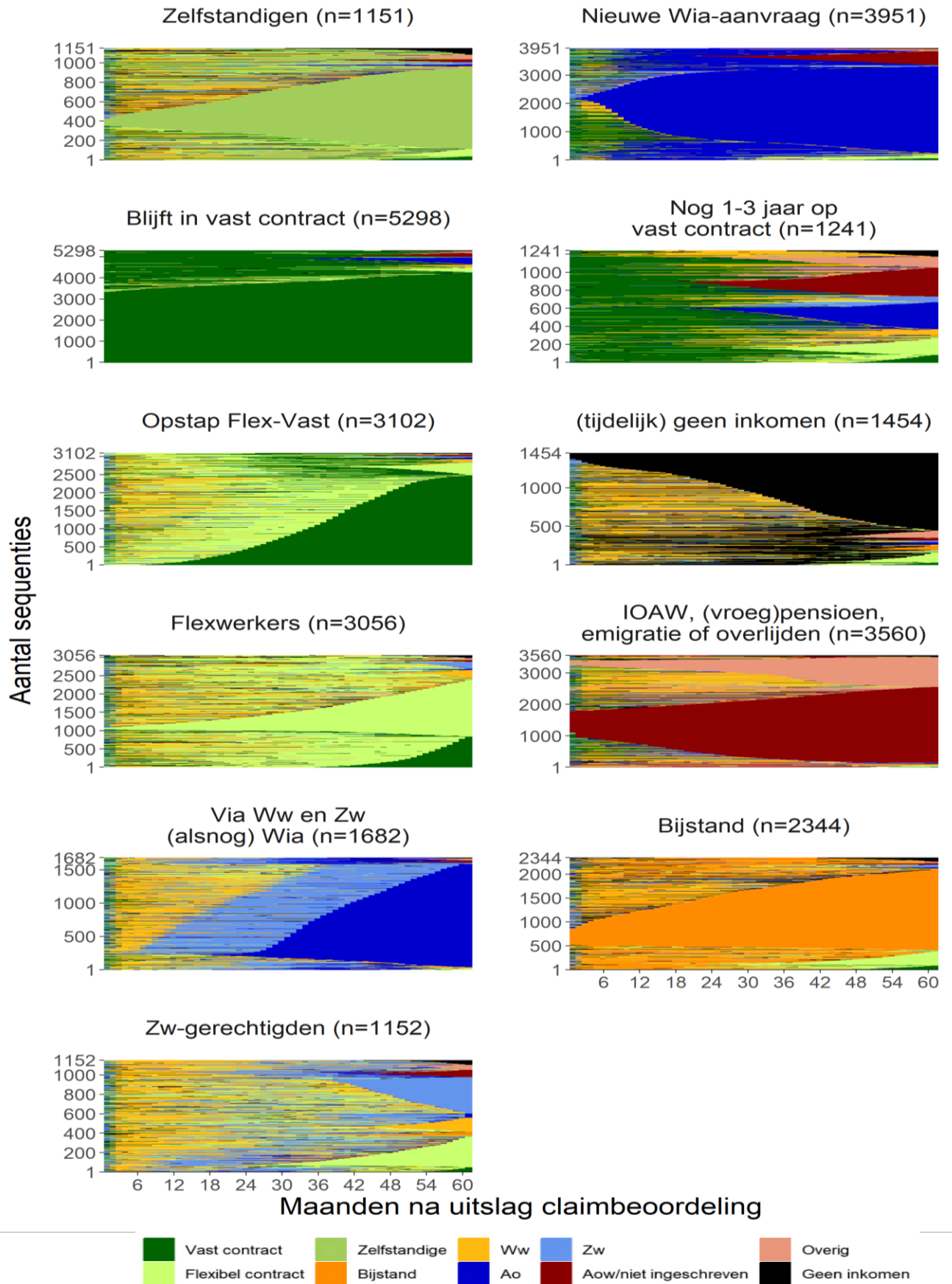
De groep die geen (betaalde) activiteit meer uitvoert na de afwijzing bestaat uit verschillende subgroepen, ieder met karakteristieke achtergrondkenmerken. Het gaat om de volgende subgroepen:

- Een deel van de mensen wordt gekenmerkt doordat zij na de afwijzing (tijdelijk) geen persoonlijk inkomen meer verdienen (5% van totale populatie WIA 35-minners, 11% van totale populatie ZW 35-minners). Het gaat hier om relatief veel vrouwen die samenwonend zijn, of migranten in huishoudens zonder kinderen. Veruit het grootste deel (95%) heeft eerst voor een variërende tijd een WW-uitkering en hebben na afloop hiervan geen inkomen. 56% van dit cluster blijft in een positie zonder persoonlijk inkomen, de rest heeft na een periode zonder inkomen weer inkomen uit werk (27%), bijstand of WW (5%), of ziektegerelateerde uitkeringen (2%). Overigens zijn er hierbij verschillen tussen WIA en ZW 35-minners, waarbij WIA 35-minners uiteindelijk vaker in een positie zonder inkomen blijven (69% van het cluster). Ondanks het feit dat men in de onderzoeksperiode weinig tot geen persoonlijk inkomen heeft, heeft een relatief klein deel van deze groep een huishoudinkomen in het eerste inkomenskwartiel. De zorgkosten van deze groep liggen voor, in en na het jaar van afwijzing onder dat van de gemiddelde 35-minner.

De verdere subgroepen zijn opgenomen in de clusters “IOAW, (vroeg)pensioen, emigratie of overlijden”. Het gaat hier voornamelijk om oudere mensen met een lager opleidingsniveau en relatief weinig arbeidsverleden. Het laatstverdiende uurloon is wel relatief hoog. De zorgkosten van deze groep liggen over het algemeen wat boven de gemiddelde 35-minner (met name bij de WIA 35-min). Het gaat om de volgende subgroepen:

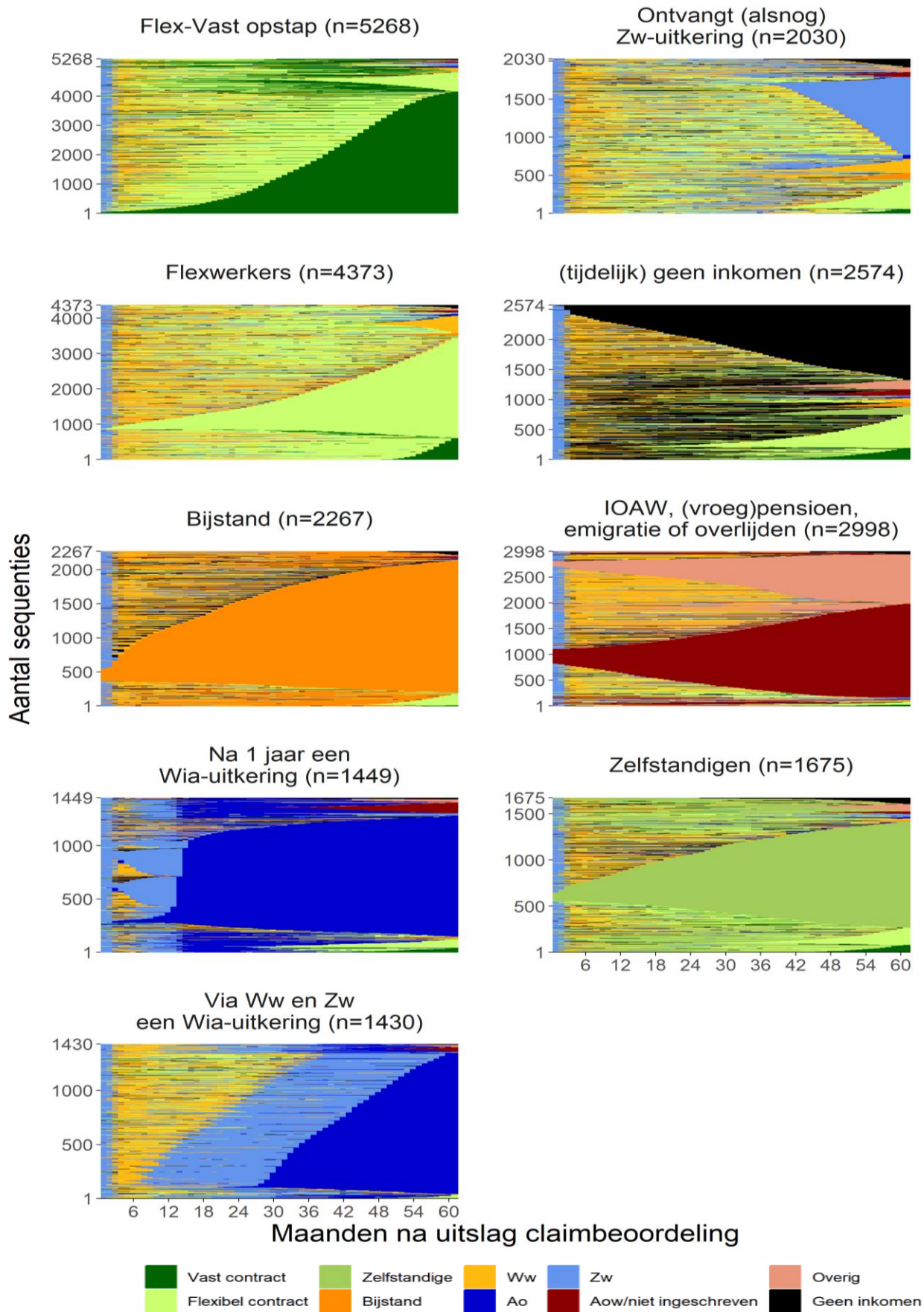
- Een deel van de mensen zonder (betaalde) activiteit emigreert of overlijdt in de 5 jaar na de EZWb of WIA-afwijzing (4% van totale populatie WIA 35-minners, 3% van totale populatie ZW 35-minners). Het is niet bekend hoe groot de verhouding emigratie/overlijden precies is. Het inkomen van deze mensen gaat logischerwijs naar 0 vanaf het moment dat zij uit de Basisregistratie Personen verdwijnen. De zorgkosten van deze groep liggen vrij hoog vóór de WIA-afwijzing.
- Verder zijn er mensen die na een WW-uitkering in een IOAW-uitkering terechtkomen (3% van totale populatie WIA 35-minners, 4% van totale populatie ZW 35-minners). Het inkomen van deze mensen daalt daarmee na de WW-uitkering tot het bijstandsniveau. Het gaat daarbij logischerwijs om gemiddeld oudere mensen.
- De derde grote subgroep in dit cluster bestaat uit de mensen die een pensioenuitkering ontvangen (5% van de totale populatie WIA 35-minners, 4% van de totale populatie ZW 35-minners). Dit kan gaan om mensen die na hun WW-uitkering gebruikmaken van een vroegpensioen regeling, of mensen die de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. We zien voor deze groep een daling van het inkomen en een variatie aan inkomensniveaus (afhankelijk van het opgebouwde pensioen).

Figuur 3.5 Arbeidsmarktpatronen na afwijzing WIA-aanvraag

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Figuur 3.6 Arbeidsmarktpatronen na afwijzing EZWb

Bron: bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

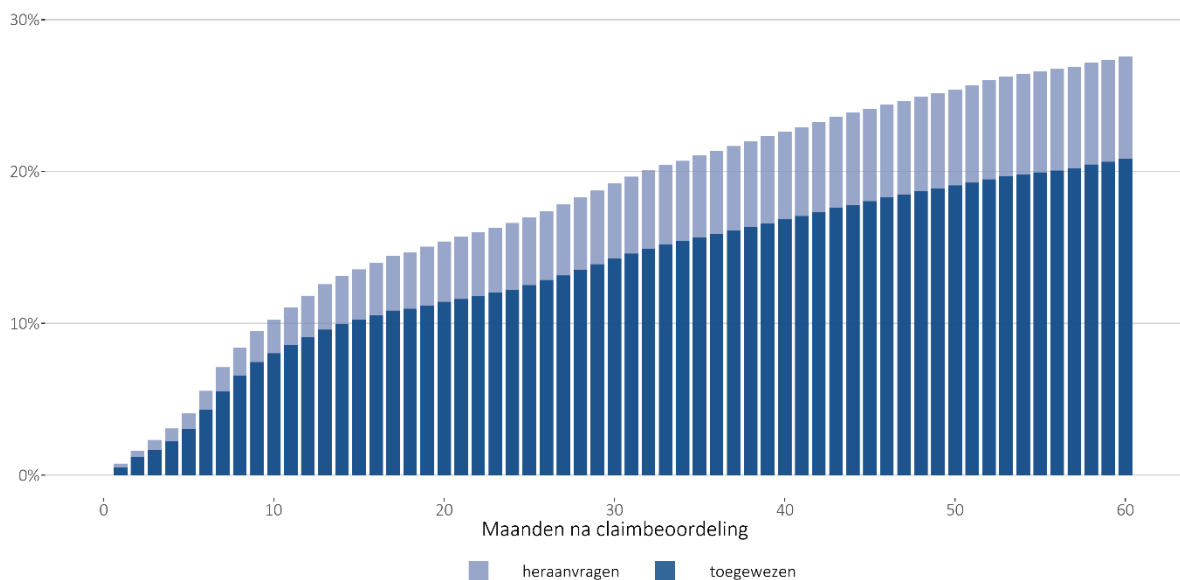
3.3 HERNIEUWDE WIA-AANVRAGEN EN ZIEKMELDINGEN

In deze paragraaf brengen we in kaart na hoeveel tijd men gemiddeld een nieuwe aanvraag doet, vanuit welke inkomenssituatie/arbeidsmarkpositie men dit doet, in hoeveel gevallen het alsnog leidt tot een toekenning van een WIA-uitkering, en wat de kenmerken zijn van de personen die opnieuw een WIA-aanvraag doen (en of dit afwijkt van de totale groep 35-minners).

Na 5 jaar heeft bijna 30% een nieuwe aanvraag gedaan, driekwart daarvan wordt toegewezen

In het eerste jaar na de afwijzing zien we het aandeel personen dat een nieuwe aanvraag doet sterk oplopen. Na een jaar heeft al meer dan 10% van de populatie een nieuwe aanvraag gedaan, waarvan ongeveer driekwart is toegewezen. Dit aandeel blijft in de jaren daarna oplopen, maar wel in een iets minder hard tempo. Drie jaar na de eerste claimbeoordeling heeft ongeveer 20% van de populatie een nieuwe aanvraag gedaan, na vijf jaar is dit bijna 30%. Na vijf jaar heeft 21% van de WIA 35-minners alsnog een WIA-uitkering (zie Figuur 3.7).

Figuur 3.7 Cumulatief aandeel hernieuwde aanvragen WIA en hoeveel zijn toegewezen (WIA 35-minners)

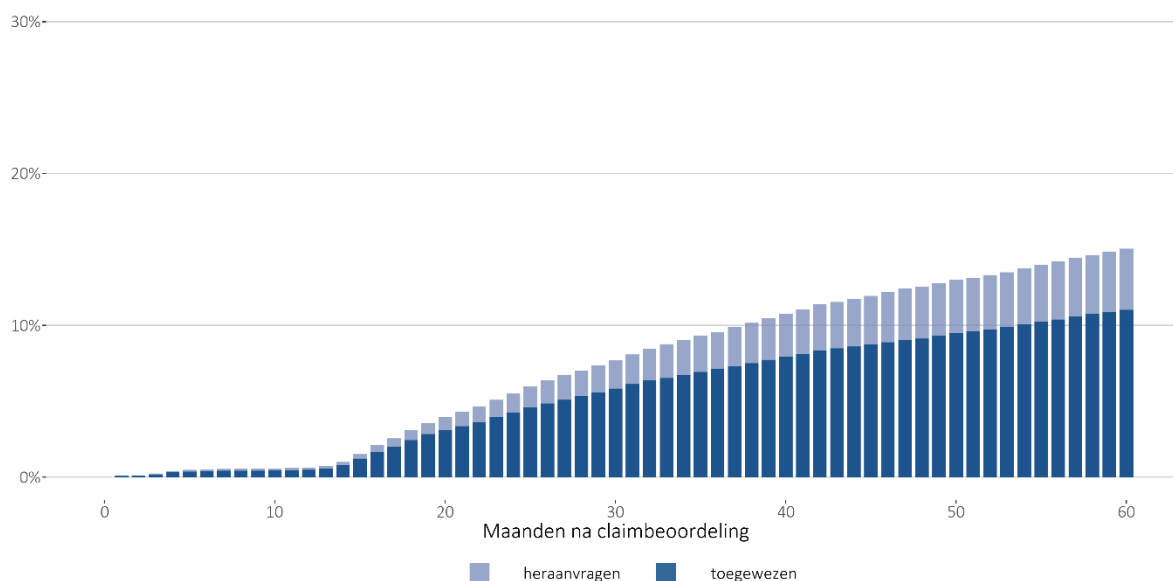

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Cijfers hebben betrekking op het instroomcohort 2015.

Na 5 jaar heeft 15% van ZW 35-minners een nieuwe beoordeling EZW gehad

Bij de ZW 35-minners is er niet per se sprake van 'hernieuwde aanvragen'. Als zij opnieuw een EZW-beoordeling krijgen, betekent dit in de meeste gevallen dat ze na de afwijzing opnieuw een jaar in de Ziektewet moeten zitten om opnieuw een beoordeling te kunnen krijgen. Dit zien we ook terug in de cumulatieve aandelen herbeoordelingen: pas na 1 jaar zien we dit aandeel verder stijgen (Figuur 3.8). Na vijf jaar heeft ongeveer 15% een nieuwe EZW-beoordeling gehad. Ook hier wordt ongeveer driekwart van toegewezen. Na toewijzing blijft men dus langer in de ZW, en komt men (na twee jaar Ziektewet) vervolgens in aanmerking voor een WIA-uitkering (meer dan 90% van de gevallen die bij een nieuwe beoordeling wel wordt toegewezen, belandt vervolgens ook in de WIA).

Figuur 3.8 Cumulatief aandeel nieuwe beoordelingen EZWb (ZW 35-minners)

Bron: *Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Cijfers hebben betrekking op het instroomcohort 2015.*

Toegewezen nieuwe WIA-aanvragen betreffen vooral WGA 80-100

In hoofdstuk 2 zagen we al dat de WIA 35-min populatie qua kenmerken voornamelijk lijkt op de WGA 80-100 populatie, en dat dit voor een deel komt door de WIA-systematiek. Dit wordt nog eens bevestigd als we kijken naar de toegewezen hernieuwde WIA-aanvragen: ruim de helft van alle toegewezen hernieuwde WIA-aanvragen betreffen de uitkomst WGA 80-100 (Tabel 3.9). Bij de ZW 35-min groep die uiteindelijk alsnog in de WIA belandt, ligt dit zelfs nog wat hoger rond de 60%. Ook qua persoonskenmerken zien we dat de groep die een hernieuwde aanvraag doet vergelijkbaar is met de WGA 80-100 populatie.

Tabel 3.9 Verdeling toegewezen WIA aanvragen WIA en ZW 35-min

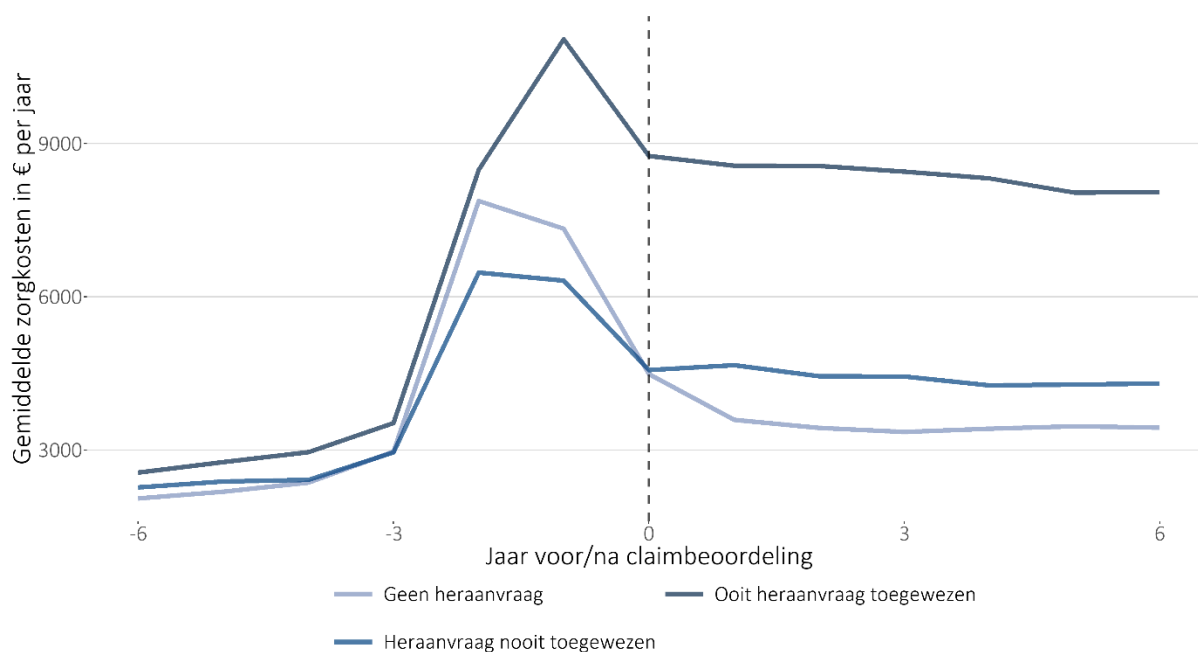
	WIA 35-min	ZW 35-min
WGA 80-100	54%	59%
WGA 35-80	19%	25%
IVA	27%	17%

Bron: *Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Cijfers hebben betrekking op het instroomcohort 2015.*

Zorgkosten van groep waarvan de nieuwe aanvraag wordt toegewezen beduidend hoger

We delen de 35-min groep op in personen die nooit een hernieuwde aanvraag doen, personen waarvan de heraanvraag ooit wordt toegewezen, en personen die wel ooit een nieuwe aanvraag doen maar die nooit wordt toegewezen. Qua zorgkosten zien we dat de groep waarvan de hernieuwde aanvraag ooit wordt toegewezen ook beduidend hogere kosten hebben dan de overige groepen (Figuur 3.9). Opvallend is dat deze kosten gemiddeld gezien ook bij de initiële claimbeoordeling al beduidend hoger lagen dan de andere groepen, maar dat ze op dat moment wel werden afgewezen voor een WIA-uitkering. De groep die wel ooit een nieuwe aanvraag doet maar die nooit wordt toegewezen heeft bij de initiële claimbeoordeling gemiddeld even hoge zorgkosten als de groep die nooit een heraanvraag doet, maar in de jaren daarna liggen de kosten gemiddeld wel iets hoger.

Figuur 3.9 Ontwikkeling zorgkosten voor en na eerste claimbeoordeling (populatie WIA 35-min)

Bron: *Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023)*.

Personen met een migratieachtergrond krijgen minder vaak een toekenning bij heraanvraag

De groep waarvan de hernieuwde aanvraag (binnen de onderzoeksperiode) wordt toegewezen heeft relatief vaak een Nederlandse achtergrond in vergelijking met de gemiddelde 35-minner (Tabel I.5 in bijlage I). Mensen die wel een heraanvraag doen, maar die nooit wordt toegewezen hebben juist relatief vaak een migratieachtergrond. Dit kan erop wijzen dat het, bijvoorbeeld vanwege taalbarrières, lastiger is voor mensen met een migratieachtergrond om een (goed) bezwaar in te dienen.

Groep waarvan de hernieuwde aanvraag nooit wordt toegewezen vaker in ziektewet en in WW

Qua arbeidsmarkt- en uitkeringspositie zien we duidelijke verschillen tussen de groepen (Tabel 3.10). Uiteraard geldt dat de groep waarvan de nieuwe aanvraag wordt toegewezen veel vaker de WIA-uitkering als voornaamste inkomensbron heeft. Tussen de groep die nooit een nieuwe aanvraag doet en de groep die dat wel doet, maar die nooit wordt toegewezen zien we een aantal duidelijke verschillen. De groep waarvan de heraanvraag nooit wordt toegewezen zit veel vaker in de Ziektewet en in de WW en is minder vaak aan het werk (met name minder vaak een vast contract). Drie jaar na de 35-min beoordeling zit 14% (weer) in een WW-uitkering en 17% (weer) in een ziektewetuitkering, tegenover respectievelijk 7% (WW) en 1% (ZW) in de groep die nooit een heraanvraag doet. Bij de ZW 35-min groep zien we vergelijkbare patronen.

Tabel 3.10 Voornaamste inkomensbron 3 jaar na eerste claimbeoordeling

	WIA 35-min			ZW 35-min		
	Geen heraanvraag	Ooit heraanvraag toegewezen	Heraanvraag nooit toegewezen	Geen heraanvraag	Ooit heraanvraag toegewezen	Heraanvraag nooit toegewezen
Werknemer, vast contract	26%	15%	13%	16%	3%	5%
Werknemers, flexibel contract	18%	8%	20%	33%	10%	27%
Zelfstandige	5%	1%	3%	7%	1%	3%
Bijstand	11%	3%	12%	12%	2%	9%
WW	7%	4%	14%	5%	4%	13%
AO	7%	45%	5%	1%	51%	4%
ZW	1%	15%	17%	3%	24%	26%
Overig	9%	4%	4%	9%	4%	5%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

4 CONCLUSIE EN DISCUSSIE

Om werknemers te beschermen tegen inkomensverlies als gevolg van ziekte zijn de Ziektewet en de WIA tot stand gekomen. Daarbij is ervoor gekozen om iedereen die minder dan 35% van zijn verdien capaciteit is verloren geen uitkering te laten krijgen. De gedachte daarachter is dat deze mensen in staat worden geacht om aan het werk te blijven of weer te gaan en zodoende zelf in hun inkomen te kunnen voorzien. De vraag is of dit systeem uitpakt zoals bedoeld, of dat het sommige mensen onvoldoende – of minder dan anderen in vergelijkbare situaties – verzekert en beschermt. De gepresenteerde analyses in de voorgaande hoofdstukken geven voor wat betreft de cijfermatige kant een antwoord op deze vraag. Hieronder presenteren we de belangrijkste conclusies van dit rapport.

WIA verzekeringsgedachte pakt nadelig uit voor mensen met een laag inkomen

De resultaten van de analyses in dit rapport wijzen erop dat mensen met een laag inkomen in het nadeel zijn bij het aanvragen van een uitkering tegen inkomensverlies bij gezondheidsproblemen ten opzichte van mensen met een hoog inkomen. De volgende uitkomsten uit de analyse ondersteunen deze conclusie:

1. De indeling in 'verzekeringsklassen' WIA 35-min en WGA 35-80 is slechts in beperkte mate afhankelijk van de gezondheidstoestand van een persoon (afgemeten aan de zorgkosten)²⁶. De zorgkosten van zowel WIA 35-minners (die geen WIA-uitkering ontvangen) als WGA 35-80'ers (die wel een WIA-uitkering ontvangen) zijn vrijwel gelijk, zowel in het jaar vóór als in het jaar ván de WIA-claimbeoordeling. Alleen de zorgkosten twee jaar vóór de WIA-claimbeoordeling liggen hoger bij de 35-80'ers. Als we gezondheid afmeten aan zorgkosten, dan is gezondheid dus slechts in beperkte mate bepalend voor de indeling in 35-min versus 35-80. Beide groepen hebben gezondheidsproblemen en ervaren gemiddeld veel hogere zorgkosten dan mensen in de WW of de bijstand.
2. Sterk(er) bepalend voor de indeling in deze verzekeringsklassen, is het eerder verdiende loon. Bij het bepalen van het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt namelijk gekeken naar het resterende verdienvermogen in vergelijking met het eerdere inkomen. Stel dat een persoon voor aanvang van de ziekte 13 euro per uur verdiende en met zijn ziekte alleen nog functies kan uitvoeren tegen het minimumloon (rond de 12 euro per uur), dan is het verlies aan verdienvermogen minder dan 10%. Stel dat dezelfde persoon 20 euro per uur verdiende voor aanvang van de ziekte, dan is het verlies aan verdienvermogen direct 40%. Hierdoor zien we dat WIA 35-minners in vergelijking met 35-80'ers doorgaans een laag inkomen hadden voordat ze ziek werden, vaker een lager opleidingsniveau hebben, vaker met schulden kampen en relatief vaak een migratieachtergrond hebben.
3. De huidige 35-80 regeling lijkt daarmee vooral bedoeld voor mensen met hogere inkomens. De kenmerken van mensen met een WGA 35-80 uitkering verschillen dan ook sterk van de kenmerken van alle WGA-aanvragers: WGA 35-80'ers hebben vaker een hoog inkomen, zijn vaak ouder, en hebben een hoger opleidingsniveau. Dat komt in ieder geval ten dele door de huidige systematiek van de claimbeoordeling.
4. De gezondheidssituatie (afgemeten aan de zorgkosten) is wel bepalend(er) of men een WGA 80-100 uitkering toegekend krijgt versus geen uitkering (of een WGA 35-80 uitkering). De

²⁶ Zie voor een toelichting hierop Kader 2..

zorgkosten van mensen die een WGA 80-100 krijgen toegekend, zijn veel hoger dan die van de 35-minners en 35-80'ers. Qua loon, opleidingsniveau, aanwezigheid van schulden en migratieachtergrond lijken zij sterk op de 35-minners, en op de totale groep zieken die een WIA-aanvraag doet.

Voor mensen met een laag loon brengt de WIA-claimbeoordeling dus meer onzekerheid dan voor mensen met een hoog loon. Voor mensen met een laag loon is het immers 'alles' (80-100 of IVA) of 'niets' (35-min), er is nauwelijks een tussenweg. De verzekering van de WIA pakt voor hen dus minder gunstig uit: er blijft voor hen een groot 'restrisiko' bestaan.

Ongelijkheid tussen inkomens ook al terug te zien bij de Eerstejaars Ziektewetbeoordeling

De zorgkosten bij ZW 35-minners liggen gemiddeld veel lager dan bij 35-plussers, lager dan bij de WIA 35-min en slechts iets hoger tijdens en na de beoordeling dan voor de beoordeling. Voor een deel lijkt de EZWB dus beter te werken als het gaat om een beoordeling op basis van de gezondheidstoestand. Wel is het zo dat bij de EZWB alleen wordt bepaald of iemand 35-min is of 35-plus, er wordt geen onderscheid gemaakt naar 35-80, 80-100 of IVA. In het gemiddelde van de 35-plussers zitten dus zowel mensen die later de WGA 35-80 instromen, als mensen die later de 80-100 instromen. Ook bij de ZW 35-minner zien we dat – door de huidige systematiek van de claimbeoordeling – het inkomen voor ziekte veel lager was dan bij de 35-plusser. Hieraan gerelateerd zien we dat men gemiddeld jonger is, vaker schulden heeft en vaker een migratieachtergrond heeft.

WIA 35-minners hebben niet veel betere kansen op de arbeidsmarkt dan 35-80'ers

Naast dat de hoogte van de zorgkosten van 35-minners en 35-80'ers weinig van elkaar verschilt, zien we dat de 35-minners het niet veel beter doen op de arbeidsmarkt dan 35-80'ers. Vijf jaar na de WIA-claimbeoordeling heeft iets minder dan de helft (47%) van de WIA 35-minners werk. Bij de WGA 35-80 is dit 39%. Beide aandelen liggen ver onder de arbeidsdeelname van de gemiddelde WW-populatie. Deels komt het wat hogere aandeel voor 35-minners omdat het niet-hebben van een uitkering ervoor zorgt dat mensen sneller geneigd of gedwongen zijn om weer aan het werk te gaan.²⁷ Al met al lijken 35-minners dus de bescherming van de WIA bijna net zo hard nodig te hebben als 35-80'ers. Wanneer mensen aan het werk zijn, is deze baan vaak wel duurzaam (meer dan 12 maanden achter elkaar een baan). Dat geldt zowel voor WIA 35-minners als voor 35-80'ers.

Duidelijke verschillen in arbeidsdeelname ten opzichte van gemiddelde WW-instromers

In eerste instantie is er de WW als vangnet om mensen na de 35-min claimbeoordeling op te vangen als ze geen werk hebben. 52% van de ZW 35-min en 34% van de WIA 35-min komen dan ook in eerste instantie in de WW terecht. Tijdens de WW-uitkering worden deze mensen door UWV geholpen bij het zoeken naar werk. De wet gaat ervan uit dat 35-minners net als andere WW-gerechtigden in staat kunnen worden geacht om binnen afzienbare tijd werk te vinden. We zien echter dat 35-minners die in de WW komen hier langer dan gemiddeld in blijven, en vaker dan de gemiddelde WW-instromer uitstromen naar de Ziektewet (26% 35-minners versus 11% gemiddelde WW'er) en de bijstand (7% versus 1%), en minder vaak naar werk (40% versus 71%).

Bijna tweederde van de 35-minners lukt het niet om theoretische verdien capaciteit in de praktijk te brengen

Bijna tweederde (64%) van de 35-minners verdient vijf jaar na de WIA-claimbeoordeling/EZWB niet minimaal 65% van hun oude loon. Volgens hun ingeschatte theoretische verdien capaciteit zou dit wel haalbaar moeten zijn, maar het lukt de meesten dus niet. Dit komt vooral omdat een forse groep

²⁷ Een onderzoek naar de gevolgen voor werk en inkomen van wel of geen uitkering toont aan dat er ongeveer 5%-punt participatieverschil is tussen mensen met en zonder een WGA-uitkering vanwege de financiële prikkel om (niet) te werken. (Deursen, C. V., Koning, P. W. C., García Gomez, P., & Riumallo Herl, C. (2019). *Op de drempel van arbeidsongeschiktheid. De gevolgen voor werk en inkomen van wel of geen uitkering*)

helemaal geen werk vindt. Van de personen die wel een baan hebben, verdient meer dan 80% wel minimaal 65% van het laatstverdiende loon.

Andere uitkeringen nodig om inkomensverlies te repareren

Dit verlies aan inkomen wordt deels gecompenseerd door andere uitkeringen/inkomensbronnen zoals de WW en bijstand, of (op termijn) tóch een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Uiteindelijk haalt bijna 80% van de 35-minners daarom vijf jaar na de claimbeoordeling/EZWB een inkomen van minimaal 65% van het voorheen verdiende inkomen. Dit is nog wel iets lager dan bij mensen met een WGA 80-100 uitkering, een bijstandsuitkering, of een WW-uitkering: daar ontvangt zo'n 80-90% een inkomen dat minimaal op 65% van het voorheen verdiende inkomen ligt.

Grote verschillen achter de gemiddelden

Achter de gemiddelden op totaalniveau gaan grote verschillen schuil. Uit bovenstaande conclusies ontstaat reeds het beeld dat de mensen die wel werk vinden het over het algemeen redelijk lijken te redden: de banen die ze vinden zijn vaak duurzaam en ze verdienen met het werk vaak meer dan 65% van het oude loon. Uit patronen op individueel niveau wat betreft arbeidsmarkt- en inkomenspositie komen deze verschillen beter boven tafel.

- Na het moment dat mensen minder dan 35% arbeidsongeschikt worden beoordeeld, blijft of gaat ongeveer de helft werken. Daarbinnen zijn vier verschillende groepen:
 1. Bijna één op de vijf WIA 35-minners blijft werken op een vast contract in de vijf volgende jaren. Inkomenspositie en uurloon van deze groep zijn voorafgaand aan de ziekte aanzienlijk beter dan die van de gemiddelde 35-minner. 79% van deze groep verdient uit werk na vijf jaar meer dan 65% van hun oude loon.
 2. Eén op de tien WIA 35-minners (en één op de vijf ZW 35-minners) gaat na de WIA-afwijzing aan de slag op een flexibel contract en maakt uiteindelijk de opstap naar een vast contract. Ongeveer de helft maakt eerst nog korte tijd gebruik van een WW-uitkering. Na vijf jaar verdient iets meer dan 80% uit werk meer dan 65% van hun oude loon voor ziekte.
 3. Eén op de tien WIA 35-minners (en één op de vijf ZW 35-minners) gaat na de WIA-afwijzing (vaak na een periode in de WW) aan de slag op een flexibel contract en blijft daarna ook werken op een flexibel contract. Deze groep maakt niet, of pas helemaal aan het einde van de onderzoeksperiode, de overstap naar een vast contract. Ook stroomt een klein deel na een aantal jaar uit naar een ZW-uitkering (6% WIA 35-minners, 1% ZW 35-minners) of WW-uitkering (7% WIA 35-minners, 11% ZW 35-minners). Ongeveer tweederde verdient uit werk na vijf jaar meer dan 65% van hun oude loon voor ziekte.
 4. 4% van de WIA 35-minners en 7% van de ZW 35-minners gaat als zelfstandige werken, soms na enige tijd een WW-uitkering te hebben ontvangen. Het grootste deel van deze groep blijft in de vijf jaar na afwijzing inkomen verdienen als zelfstandige. Kanttekening is wel dat ongeveer de helft van deze groep minder dan het minimumloon verdient, zij zijn dus 'werkende armen'.

- Na het moment dat mensen een arbeidsongeschiktheidspercentage van minder dan 35% krijgen toegekend, blijft/komt een op de vier à vijf 35-minners in ziekte-gerelateerde uitkeringen. Hierbij zijn drie deelgroepen te onderscheiden:
 1. Als eerste zijn dit mensen wiens klachten verergeren ofwel andere ziekten/klachten krijgen waardoor zij later alsnog recht krijgen op een WIA-uitkering. Zij stromen via de WW (en vervolgens ZW) de WIA in. Het gaat om ongeveer 6% van de 35-minners. Slechts 3% van deze groep verdient uit werk na vijf jaar minimaal 65% van hun oude loon. Dit wordt opgevangen door de WIA-uitkering: qua totale inkomen haalt na vijf jaar ongeveer 80% de grens van minimaal 65%.
 2. Daarnaast is er een groep (4% WIA 35-minners, 8% ZW 35-minners) die later weer (langdurig) ZW-gerechtigd worden maar vervolgens (in de periode van vijf jaar) nog niet in de WIA terecht

komen. Hoelang en wanneer zij een ZW-uitkering krijgen, verschilt echter. Het grootste deel van deze groep (>90%) belandt ooit een keer in de vijf jaar na afwijzing langdurig (>3 maanden) in de Ziektewet. Ongeveer een vijfde van deze groep verdient uit werk na vijf jaar meer dan 65% van hun oude loon. Ook via andere uitkeringen kunnen zij hun verlies aan verdien capaciteit lastiger opvangen: bij ongeveer een derde van deze groep is het inkomen na vijf jaar lager dan 65% van hun oude inkomen.

3. Als laatste zijn er mensen die na slechts een korte periode van werken direct (zonder tussenliggende ZW of loondoorbetalingsperiode) de WIA instromen en in de jaren erna voornamelijk een WIA-uitkering blijven ontvangen. Het gaat om ongeveer één op de zeven personen met een WIA 35-min beoordeling. Waarschijnlijk komt deze groep na een bezwaar tegen de initiële beoordeling (toch) snel in de WIA terecht. Dit is een vrij grote groep voor wie de WIA-beoordeling in relatief korte tijd toch twee keer anders uit kan pakken.

- Voor ongeveer één op de tien 35-minners is de bijstand of de IOAW (bijstand voor ouderen) de dominante positie na de afwijzing. Mensen komen, al dan niet na enige tijd in de WW en/of een periode zonder uitkering, in de bijstand terecht en blijven daar gedurende langere tijd van afhankelijk. Een klein deel (ongeveer 10%) gaat na een aantal jaren weer aan het werk. Ongeveer eenzelfde aandeel verdient na vijf jaar meer dan 65% van hun oude loon.
- Verder komt ongeveer één op de tien 35-minners nagenoeg niet meer aan het werk door (vroeg)pensioen, emigratie of overlijden.
- Een laatste groep (5% van de WIA 35-minners en 11% van de ZW 35-minners) heeft langere tijd geen inkomen terwijl ze niet zijn geëmigreerd of overleden. Deze mensen trekken zich dus (tijdelijk) terug van de arbeidsmarkt. Het grootste deel (95%) is eerst nog enkele jaren afhankelijk van een (WW-)uitkering. Ongeveer 1 op 3 mensen in dit cluster komt uiteindelijk nog in een andere positie terecht (27% in werk, 5% in bijstand/WW en 2% in ZW/WIA).

Groepen die extra aandacht nodig hebben: personen die alsnog snel de WIA instromen en personen die zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt

Van de bovenstaande groepen lijken vooral de snelle instroom in de WIA (ongeveer 1 op de 7 WIA 35-minners) en personen die zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt (5% WIA 35-minners 11% ZW 35-minners) extra aandacht nodig te hebben.

Voor de snelle instroom in de WIA is er vooral aandacht nodig met betrekking tot de werking van het WIA-systeem. De gemiddelde zorgkosten van deze groep liggen al bij de beoordeling op het niveau van de WGA 80-100 groep, maar zij worden in eerste instantie toch als 35-min beoordeeld om vervolgens vrij snel alsnog de WIA in te stromen (en dan ook vaak als 80-100). Vanuit dit onderzoek is niet direct te achterhalen of dit aan de systematiek van de beoordeling ligt. Verder is dit een belangrijke groep omdat bezwaar aantekenen niet voor alle groepen even makkelijk is. Qua kenmerken zien we dat personen die ooit een heraanvraag doen maar die wordt afgekeurd vaker een migratieachtergrond hebben dan de gemiddelde 35-minner. Dit kan erop wijzen dat het voor mensen met een migratieachtergrond, bijvoorbeeld vanwege taalbarrières, lastiger is om een (goed) bezwaar in te dienen tegen de WIA-beoordeling.

Wat betreft extra verdiepend (kwalitatief) onderzoek verdient de groep die zich (tijdelijk) terugtrekt van de arbeidsmarkt extra aandacht. Het is vanuit dit onderzoek niet direct duidelijk waarom zij zich terugtrekken van de arbeidsmarkt en dus (tijdelijk) geen inkomen hebben.

Als laatste is er wat betreft de inkomenszekerheid van personen (beleidsmatig) aandacht nodig voor de groep die als zelfstandige aan de slag gaat. Ongeveer de helft van deze groep heeft namelijk een inkomen onder het bijstandsniveau.

I TABELLEN EN FIGUREN

I.1 TABELLEN EN FIGUREN VERGELIJKINGEN

Tabel I.1 Kenmerken onderzoekspopulatie en vergelijkgroepen

Kenmerken	WIA 35- min	WGA 35-80	WGA 80-100	IVA	ZW 35- min	ZW niet 35- min	Bijstand	WW	NL ^a
Aantal personen	14.570	7.378	12.701	7.257	12.937	15.925	150.086	391.431	9.182.000
Gender									
Man	44%	56%	44%	54%	45%	52%	52%	52%	53%
Vrouw	56%	44%	56%	46%	55%	48%	48%	48%	47%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Leeftijd									
25 jaar of jonger	3%	1%	3%	0%	7%	4%	19%	12%	17%
26-35 jaar	19%	12%	18%	4%	27%	18%	32%	29%	20%
36-45 jaar	23%	19%	22%	9%	24%	20%	22%	22%	20%
45-54 jaar	30%	30%	30%	27%	25%	27%	18%	22%	24%
55 jaar of ouder	25%	37%	27%	60%	17%	30%	10%	15%	18%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Migratieachtergrond									
Nederlandse achtergrond	71%	76%	68%	81%	65%	71%	44%	71%	78%
Migrant	20%	15%	22%	13%	22%	18%	41%	19%	12%
Kind van migrant	9%	9%	10%	6%	13%	10%	15%	10%	10%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Opleidingsniveau									
Onbekend	22%	23%	22%	47%	3%	6%	14%	7%	1%
Basisonderwijs	9%	7%	12%	9%	10%	11%	18%	5%	6%
Vmbo, havo- en vwo- onderbouw, mbo1	16%	13%	17%	12%	20%	18%	21%	12%	17%
Havo, vwo, mbo2-4	38%	34%	35%	22%	52%	45%	36%	46%	42%
Hbo bachelor	11%	16%	10%	7%	11%	14%	8%	20%	21%
Wo bachelor, Hbo of Wo master	4%	7%	4%	3%	3%	6%	4%	10%	13%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Huishoudsituatie									
Eenpersoonshuishouden	21%	22%	22%	19%	22%	24%	30%	22%	16%
Samenwonend zonder kinderen	24%	29%	25%	38%	21%	27%	11%	23%	24%
Samenwonend met kinderen	39%	38%	39%	32%	42%	37%	28%	43%	39%
Eenouderhuishouden	10%	9%	10%	6%	13%	10%	17%	8%	16%
Overig	1%	1%	2%	2%	1%	2%	14%	1%	15%
Onbekend	4%	1%	2%	3%	2%	1%	1%	3%	0%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Kwartielen besteedbaar huishoudinkomen									
Onbekend	4%	2%	3%	3%	2%	1%	13%	4%	
0-25	27%	16%	27%	18%	40%	26%	66%	18%	
26-50	26%	27%	28%	23%	30%	30%	13%	24%	
51-75	26%	29%	24%	28%	20%	26%	6%	27%	
76-100	17%	26%	17%	28%	8%	16%	2%	27%	
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Kenmerken	WIA 35- min	WGA 35-80	WGA 80-100	IVA	ZW 35- min	ZW niet 35- min	Bijstand	WW	NL ^a
Schulden									
Geen schulden	91%	96%	92%	96%	86%	90%	64%	94%	
Schuldsanering	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	0%	
Wanbetaler zorg of bijstand	8%	4%	7%	3%	13%	8%	34%	5%	
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
Uurloon laatste baan voor instroom	€ 15,63	€ 18,70	€ 14,95	€ 18,15	€ 13,04	€ 15,65	€ 11,44	€ 16,68	
Deeltijdfactor laatste baan voor instroom	0,69	0,75	0,66	0,73	0,49	0,58	0,40	0,70	

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Gegevens hebben betrekking op het instroomcohort 2015. a) de gegevens over heel Nederland hebben betrekking op de beroepsbevolking 15-75 jaar in 2015. De gegevens zijn afkomstig van CBS Statline.

Tabel I.2 Kenmerken vangnetters versus werknemers

Kenmerken	WIA 35-min Werknemers	WIA 35-min Vangnetters	WGA 35-80 Vangnetters	WGA 35-80 Vangnetters
Aantal personen	9.147	5.391	3.837	3.541
Gender				
Man	44%	43%	52%	60%
Vrouw	56%	57%	48%	40%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
Leeftijd				
25 jaar of jonger	1%	5%	0%	1%
26-35 jaar	15%	26%	10%	15%
36-45 jaar	23%	24%	19%	20%
45-54 jaar	32%	26%	32%	28%
55 jaar of ouder	29%	18%	39%	36%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
Migratieachtergrond				
Nederlandse achtergrond	75%	64%	80%	73%
Migrant	18%	24%	13%	17%
Kind van migrant	8%	12%	7%	11%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
Opleidingsniveau				
Onbekend	32%	6%	41%	4%
Basisonderwijs	7%	12%	6%	8%
Vmbo, havo- en vwo-onderbouw, mbo1	14%	21%	9%	16%
Havo, vwo, mbo2-4	32%	47%	25%	44%
Hbo bachelor	11%	11%	13%	20%
Wo bachelor, Hbo of Wo master	4%	3%	6%	8%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
Huishoudsituatie				
Eenpersoonshuishouden	19%	23%	21%	23%
Samenwonend zonder kinderen	27%	20%	30%	28%
Samenwonend met kinderen	39%	40%	38%	37%
Eenouderhuishouden	9%	13%	8%	9%
Overig	1%	2%	1%	1%
Onbekend	5%	2%	2%	1%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
Kwartielen besteedbaar huishoudinkomen				
Onbekend	5%	2%	2%	1%
0-25	17%	44%	11%	22%
26-50	25%	27%	23%	32%

Kenmerken	WIA 35-min Werknemers	WIA 35-min Vangnetters	WGA 35-80 Vangnetters	WGA 35-80 Vangnetters
51-75	30%	18%	31%	27%
76-100	23%	8%	34%	18%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Schulden				
Geen schulden	95%	85%	19%	93%
Schuldsanering	1%	2%	1%	1%
Wanbetaler zorg/vorderingen bijstand	4%	14%	2%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel I.3 Ontwikkeling zorgkosten en inkomenspercentielen over de tijd

Kenmerken	WIA 35- min	WGA 35- 80	WGA 80- 100	IVA	ZW 35- min	ZW niet 35-min	Bijstand	WW
<i>Zorgkosten totaal</i>								
5 jaar voor instroom	€ 2.461	€ 2.571	€ 2.948	€ 3.145	€ 1.917	€ 2.686	€ 2.342	€ 1.277
4 jaar voor instroom	€ 2.684	€ 2.787	€ 3.180	€ 3.535	€ 2.066	€ 2.922	€ 2.475	€ 1.302
3 jaar voor instroom	€ 3.191	€ 3.389	€ 3.610	€ 4.044	€ 2.001	€ 2.861	€ 2.358	€ 1.261
2 jaar voor instroom	€ 8.838	€ 11.132	€ 13.060	€ 14.055	€ 2.351	€ 3.246	€ 2.617	€ 1.289
1 jaar voor instroom	€ 8.803	€ 9.631	€ 14.788	€ 21.302	€ 5.903	€ 11.785	€ 2.834	€ 1.404
Instroom	€ 5.882	€ 5.992	€ 11.883	€ 16.834	€ 4.066	€ 10.771	€ 3.001	€ 1.418
1 jaar na instroom	€ 5.322	€ 6.084	€ 9.711	€ 13.576	€ 3.863	€ 8.481	€ 3.102	€ 1.615
2 jaar na instroom	€ 5.122	€ 5.991	€ 8.413	€ 12.348	€ 3.711	€ 7.085	€ 3.044	€ 1.753
3 jaar na instroom	€ 4.998	€ 6.137	€ 8.008	€ 11.487	€ 3.576	€ 6.645	€ 3.079	€ 1.868
4 jaar na instroom	€ 5.017	€ 5.885	€ 7.558	€ 11.353	€ 3.611	€ 6.715	€ 3.147	€ 1.969
5 jaar na instroom	€ 4.896	€ 5.551	€ 6.941	€ 10.240	€ 3.400	€ 6.142	€ 3.058	€ 1.964
<i>Zorgkosten fysiek</i>								
5 jaar voor instroom	€ 1.480	€ 1.490	€ 1.632	€ 1.991	€ 1.156	€ 1.485	€ 963	€ 780
4 jaar voor instroom	€ 1.618	€ 1.716	€ 1.786	€ 2.263	€ 1.258	€ 1.628	€ 1.034	€ 818
3 jaar voor instroom	€ 2.058	€ 2.235	€ 2.096	€ 2.798	€ 1.304	€ 1.725	€ 1.059	€ 832
2 jaar voor instroom	€ 5.771	€ 7.448	€ 7.451	€ 11.325	€ 1.479	€ 1.858	€ 1.109	€ 845
1 jaar voor instroom	€ 5.776	€ 6.010	€ 7.922	€ 17.110	€ 3.615	€ 7.252	€ 1.219	€ 911
Instroom	€ 3.433	€ 3.308	€ 5.848	€ 12.728	€ 2.288	€ 6.036	€ 1.254	€ 885
1 jaar na instroom	€ 3.225	€ 3.600	€ 4.956	€ 9.960	€ 2.212	€ 4.700	€ 1.425	€ 1.044
2 jaar na instroom	€ 3.098	€ 3.726	€ 4.488	€ 8.884	€ 2.210	€ 3.933	€ 1.474	€ 1.132
3 jaar na instroom	€ 3.042	€ 3.773	€ 4.322	€ 8.198	€ 2.174	€ 3.765	€ 1.533	€ 1.208
4 jaar na instroom	€ 3.022	€ 3.656	€ 4.178	€ 8.100	€ 2.166	€ 3.884	€ 1.587	€ 1.278
5 jaar na instroom	€ 2.892	€ 3.330	€ 3.751	€ 7.044	€ 2.019	€ 3.477	€ 1.497	€ 1.246
<i>Zorgkosten mentaal</i>								
5 jaar voor instroom	€ 411	€ 444	€ 666	€ 245	€ 333	€ 594	€ 935	€ 176
4 jaar voor instroom	€ 450	€ 390	€ 708	€ 295	€ 377	€ 673	€ 1.010	€ 183
3 jaar voor instroom	€ 516	€ 467	€ 859	€ 284	€ 297	€ 538	€ 881	€ 144
2 jaar voor instroom	€ 2.063	€ 2.502	€ 4.328	€ 1.095	€ 430	€ 767	€ 1.079	€ 169
1 jaar voor instroom	€ 1.913	€ 2.295	€ 5.250	€ 1.468	€ 1.522	€ 3.372	€ 1.157	€ 175
Instroom	€ 1.413	€ 1.402	€ 4.247	€ 849	€ 1.143	€ 3.292	€ 1.263	€ 202
1 jaar na instroom	€ 1.074	€ 1.177	€ 3.059	€ 607	€ 953	€ 2.404	€ 1.124	€ 224
2 jaar na instroom	€ 988	€ 974	€ 2.392	€ 514	€ 840	€ 1.839	€ 1.026	€ 250
3 jaar na instroom	€ 896	€ 1.042	€ 2.163	€ 536	€ 727	€ 1.610	€ 995	€ 268
4 jaar na instroom	€ 928	€ 878	€ 1.861	€ 525	€ 745	€ 1.516	€ 989	€ 275
5 jaar na instroom	€ 924	€ 885	€ 1.687	€ 403	€ 677	€ 1.368	€ 972	€ 289
<i>Zorgkosten medicijnen</i>								
5 jaar voor instroom	€ 366	€ 428	€ 423	€ 640	€ 237	€ 386	€ 235	€ 171
4 jaar voor instroom	€ 401	€ 461	€ 452	€ 682	€ 249	€ 410	€ 242	€ 169
3 jaar voor instroom	€ 361	€ 405	€ 385	€ 634	€ 222	€ 370	€ 225	€ 146
2 jaar voor instroom	€ 524	€ 659	€ 626	€ 896	€ 219	€ 378	€ 227	€ 138
1 jaar voor instroom	€ 627	€ 833	€ 922	€ 1.520	€ 307	€ 613	€ 229	€ 137
Instroom	€ 636	€ 862	€ 1.033	€ 1.861	€ 361	€ 822	€ 248	€ 148
1 jaar na instroom	€ 619	€ 880	€ 985	€ 1.789	€ 393	€ 806	€ 303	€ 170
2 jaar na instroom	€ 621	€ 829	€ 929	€ 1.825	€ 360	€ 782	€ 294	€ 173
3 jaar na instroom	€ 647	€ 818	€ 929	€ 1.722	€ 360	€ 760	€ 289	€ 180
4 jaar na instroom	€ 648	€ 828	€ 932	€ 1.673	€ 370	€ 774	€ 292	€ 189
5 jaar na instroom	€ 658	€ 835	€ 937	€ 1.767	€ 372	€ 773	€ 307	€ 196
<i>Inkomenspercentielen</i>								
4 jaar voor instroom	54	70	55	61	44	56	24	51

Kenmerken	WIA 35- min	WGA 35- 80	WGA 80- 100	IVA	ZW 35- min	ZW niet 35-min	Bijstand	WW
3 jaar voor instroom	55	70	56	61	45	56	23	52
2 jaar voor instroom	55	69	56	61	45	56	23	54
1 jaar voor instroom	52	65	52	59	45	55	22	56
Instroom	49	62	50	56	38	50	23	56
1 jaar na instroom	48	59	47	51	36	47	26	53
2 jaar na instroom	47	57	46	48	37	47	29	54
3 jaar na instroom	46	56	45	47	38	47	31	55
4 jaar na instroom	46	56	45	46	39	47	32	55
5 jaar na instroom	45	55	45	45	40	47	33	56

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). De zorgkosten hebben alleen betrekking op gedeclareerde zorgkosten uit de basisverzekering. Alle zorgkosten die buiten de basisverzekering om worden gemaakt zitten niet in deze cijfers. De inkomenspercentielen zijn vanaf 2011 beschikbaar, vandaar dat voor het cohort 2015 alleen informatie van 4 jaar voor instroom beschikbaar is. Gegevens hebben betrekking op het instroomcohort 2015.

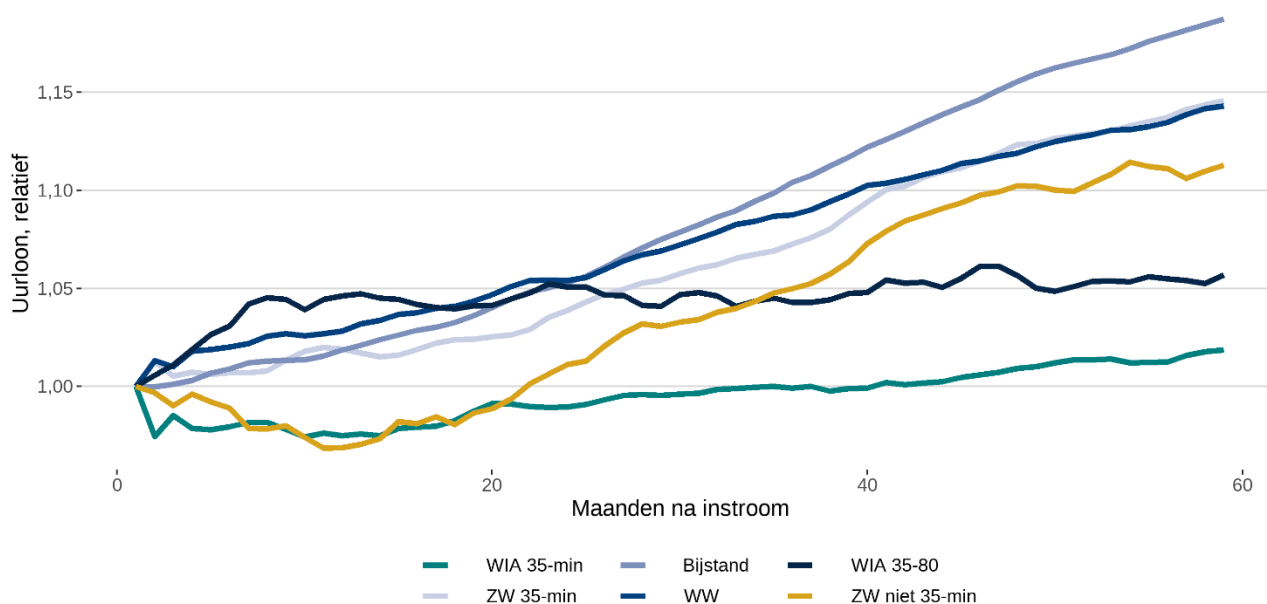
Tabel I.4 Ontwikkeling arbeidsmarktposities over de tijd

	Werknemer, vast contract	Werknemers, flexibel contract	Zelfstandige	Bijstand	WW	AO/ZW	Overig	Geen inkomen	Totaal
WIA 35-min (N=14.750)									
5 jaar voor instroom	56%	28%	2%	2%	2%	1%	2%	7%	100%
4 jaar voor instroom	57%	27%	2%	2%	3%	2%	2%	6%	100%
3 jaar voor instroom	58%	27%	1%	2%	4%	2%	1%	5%	100%
2 jaar voor instroom	56%	22%	1%	1%	10%	5%	1%	4%	100%
1 jaar voor instroom	53%	10%	1%	2%	1%	28%	1%	4%	100%
Instroom	49%	10%	1%	3%	4%	25%	1%	7%	100%
1 jaar na instroom	27%	17%	2%	6%	18%	17%	3%	10%	100%
2 jaar na instroom	25%	19%	3%	7%	11%	21%	3%	12%	100%
3 jaar na instroom	26%	19%	3%	7%	5%	22%	4%	13%	100%
4 jaar na instroom	27%	18%	4%	7%	2%	22%	5%	15%	100%
5 jaar na instroom	29%	14%	4%	7%	2%	22%	6%	17%	100%
WGA 35-80 (N=7.378)									
5 jaar voor instroom	68%	21%	2%	0%	3%	1%	1%	3%	100%
4 jaar voor instroom	67%	21%	2%	1%	5%	1%	1%	3%	100%
3 jaar voor instroom	64%	21%	2%	0%	9%	2%	0%	2%	100%
2 jaar voor instroom	56%	19%	1%	0%	18%	3%	1%	2%	100%
1 jaar voor instroom	49%	7%	1%	0%	1%	40%	1%	2%	100%
Instroom	46%	6%	1%	0%	0%	45%	1%	1%	100%
1 jaar na instroom	25%	13%	1%	0%	0%	55%	4%	1%	100%
2 jaar na instroom	24%	17%	2%	0%	1%	47%	7%	2%	100%
3 jaar na instroom	24%	17%	3%	0%	1%	41%	10%	3%	100%
4 jaar na instroom	24%	15%	3%	0%	1%	40%	12%	4%	100%
5 jaar na instroom	26%	10%	3%	0%	1%	40%	15%	5%	100%
WGA 80-100 (N=12.701)									
5 jaar voor instroom	56%	28%	2%	2%	3%	1%	2%	6%	100%
4 jaar voor instroom	56%	29%	1%	2%	4%	2%	1%	5%	100%
3 jaar voor instroom	55%	29%	1%	1%	7%	2%	1%	4%	100%
2 jaar voor instroom	51%	26%	0%	0%	15%	4%	1%	3%	100%
1 jaar voor instroom	44%	9%	0%	1%	1%	41%	1%	2%	100%
Instroom	41%	6%	0%	1%	0%	49%	2%	1%	100%
1 jaar na instroom	5%	3%	1%	2%	0%	83%	5%	2%	100%
2 jaar na instroom	4%	5%	1%	2%	0%	80%	5%	3%	100%
3 jaar na instroom	4%	6%	1%	2%	0%	77%	6%	4%	100%
4 jaar na instroom	5%	6%	1%	2%	0%	73%	7%	5%	100%
5 jaar na instroom	6%	5%	1%	2%	0%	70%	9%	6%	100%
ZW 35-min (N=12.937)									
5 jaar voor instroom	34%	38%	3%	3%	5%	2%	5%	9%	100%
4 jaar voor instroom	34%	41%	3%	3%	5%	2%	3%	8%	100%
3 jaar voor instroom	29%	45%	2%	3%	9%	3%	2%	7%	100%
2 jaar voor instroom	22%	47%	1%	2%	16%	4%	1%	5%	100%
1 jaar voor instroom	11%	41%	1%	1%	35%	9%	1%	2%	100%
Instroom	2%	8%	1%	2%	0%	83%	2%	0%	100%
1 jaar na instroom	4%	32%	4%	9%	21%	15%	3%	11%	100%
2 jaar na instroom	7%	36%	5%	10%	10%	15%	4%	12%	100%
3 jaar na instroom	12%	34%	5%	10%	5%	15%	5%	14%	100%

	Werknemer, vast contract	Werknemers, flexibel contract	Zelfstandige	Bijstand	WW	AO/ZW	Overig	Geen inkomen	Totaal
4 jaar na instroom	16%	31%	6%	9%	3%	15%	5%	15%	100%
5 jaar na instroom	23%	23%	6%	9%	3%	16%	5%	15%	100%
ZW niet 35-min (N=15.925)									
5 jaar voor instroom	48%	32%	2%	2%	4%	2%	4%	7%	100%
4 jaar voor instroom	46%	34%	2%	2%	5%	3%	3%	6%	100%
3 jaar voor instroom	40%	36%	2%	2%	10%	3%	2%	5%	100%
2 jaar voor instroom	30%	38%	1%	2%	19%	4%	2%	4%	100%
1 jaar voor instroom	15%	37%	0%	0%	39%	5%	1%	2%	100%
Instroom	3%	5%	0%	1%	0%	87%	2%	0%	100%
1 jaar na instroom	3%	11%	1%	2%	5%	70%	4%	3%	100%
2 jaar na instroom	4%	15%	2%	3%	3%	62%	7%	5%	100%
3 jaar na instroom	6%	16%	3%	2%	1%	57%	9%	6%	100%
4 jaar na instroom	9%	14%	3%	2%	1%	53%	11%	7%	100%
5 jaar na instroom	12%	11%	3%	2%	1%	50%	13%	8%	100%
Bijstand (N=150.086)									
5 jaar voor instroom	11%	21%	4%	13%	3%	2%	14%	32%	100%
4 jaar voor instroom	10%	22%	4%	15%	3%	2%	13%	31%	100%
3 jaar voor instroom	9%	22%	4%	16%	4%	2%	11%	31%	100%
2 jaar voor instroom	7%	20%	4%	18%	6%	2%	10%	32%	100%
1 jaar voor instroom	6%	19%	4%	20%	7%	2%	9%	33%	100%
Instroom	4%	19%	2%	67%	2%	1%	4%	0%	100%
1 jaar na instroom	5%	26%	2%	47%	1%	2%	6%	10%	100%
2 jaar na instroom	7%	28%	3%	40%	2%	2%	6%	12%	100%
3 jaar na instroom	10%	30%	3%	34%	1%	3%	6%	13%	100%
4 jaar na instroom	13%	29%	4%	30%	1%	3%	6%	14%	100%
5 jaar na instroom	17%	23%	5%	29%	2%	3%	7%	14%	100%
WW (N=391.431)									
5 jaar voor instroom	42%	33%	2%	1%	3%	1%	8%	11%	100%
4 jaar voor instroom	41%	36%	2%	1%	3%	1%	6%	10%	100%
3 jaar voor instroom	40%	39%	2%	1%	5%	1%	4%	9%	100%
2 jaar voor instroom	37%	43%	1%	1%	7%	1%	3%	8%	100%
1 jaar voor instroom	34%	50%	1%	1%	8%	1%	1%	5%	100%
Instroom	8%	35%	2%	0%	49%	1%	4%	1%	100%
1 jaar na instroom	11%	54%	5%	1%	17%	3%	2%	8%	100%
2 jaar na instroom	19%	49%	6%	1%	10%	3%	3%	8%	100%
3 jaar na instroom	28%	42%	7%	1%	6%	4%	4%	8%	100%
4 jaar na instroom	34%	36%	7%	1%	3%	4%	6%	9%	100%
5 jaar na instroom	42%	26%	8%	1%	3%	4%	7%	9%	100%

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Gegevens hebben betrekking op het instroomcohort 2015. De categorie overig bevat personen met overige uitkeringen zoals een pensioenuitkering, een IOAW-uitkering, een ANW-uitkering, etc. Daarnaast bevat het personen die studiefinanciering ontvangen.

Figuur I.1 Ontwikkeling gemiddelde uurloon na instroom

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). De figuur laat de relatieve ontwikkeling van het uurloon vanaf het instroommoment zien. Doormiddel van een fixed effects regressie is gecorrigeerd voor samenstellingseffecten (mensen met een lager uurloon hebben a priori een grotere kans op uitval). Ook is het uurloon gecorrigeerd voor inflatie.

I.2 TABELLEN EN FIGUREN HERNIEUWDE AANVRAGEN

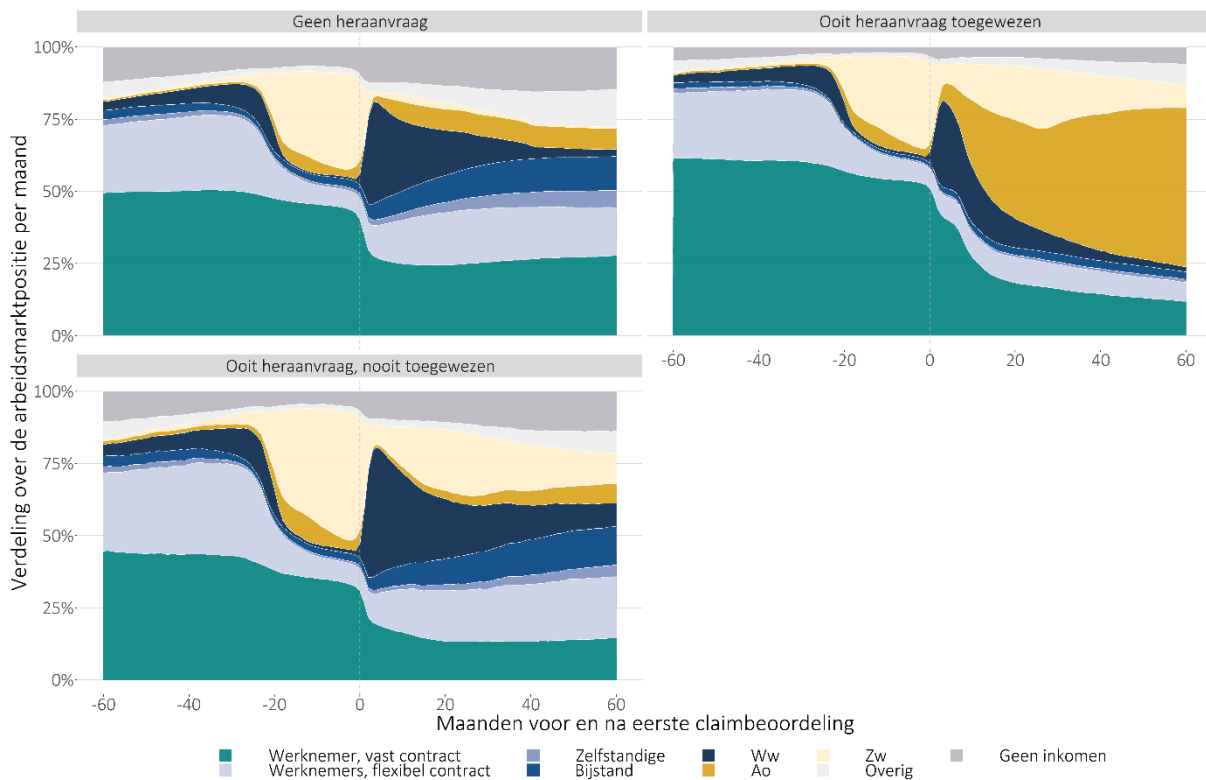
Tabel I.5 Kenmerken naar subgroepen wel of geen hernieuwde aanvragen

Kenmerken	Geen heraanvraag	Heraanvraag ooit toegewezen	Heraanvraag nooit toegewezen
Aantal personen	165.519	23.052	10.848
Gender			
Man	44%	46%	43%
Vrouw	56%	54%	57%
Totaal	100%	100%	100%
Leeftijd			
25 jaar of jonger	3%	2%	4%
26-35 jaar	20%	16%	25%
36-45 jaar	24%	21%	26%
45-54 jaar	28%	33%	28%
55 jaar of ouder	25%	29%	17%
Totaal	100%	100%	100%
Migratieachtergrond			
Nederlandse achtergrond	67%	73%	62%
Migrant	23%	19%	26%
Kind van migrant	10%	9%	12%
Totaal	100%	100%	100%
Opleidingsniveau			
Onbekend	27%	30%	20%
Basisonderwijs	8%	9%	10%
Vmbo, havo- en vwo-onderbouw, mbo1	15%	17%	20%
Havo, vwo, mbo2-4	36%	33%	40%
Hbo bachelor	10%	8%	8%
Wo bachelor, Hbo of Wo master	4%	3%	2%
Totaal	100%	100%	100%
Huishoudsituatie			

Kenmerken	Geen heraanvraag	Heraanvraag ooit toegewezen	Heraanvraag nooit toegewezen
Eenpersoonshuishouden	21%	21%	21%
Samenwonend zonder kinderen	23%	27%	20%
Samenwonend met kinderen	38%	39%	40%
Eenouderhuishouden	11%	10%	13%
Overig	1%	1%	1%
Onbekend	7%	2%	4%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%
Kwartielen besteedbaar huishoudinkomen			
Onbekend	7%	2%	5%
0-25	28%	25%	36%
26-50	25%	28%	29%
51-75	24%	26%	21%
76-100	17%	18%	10%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%

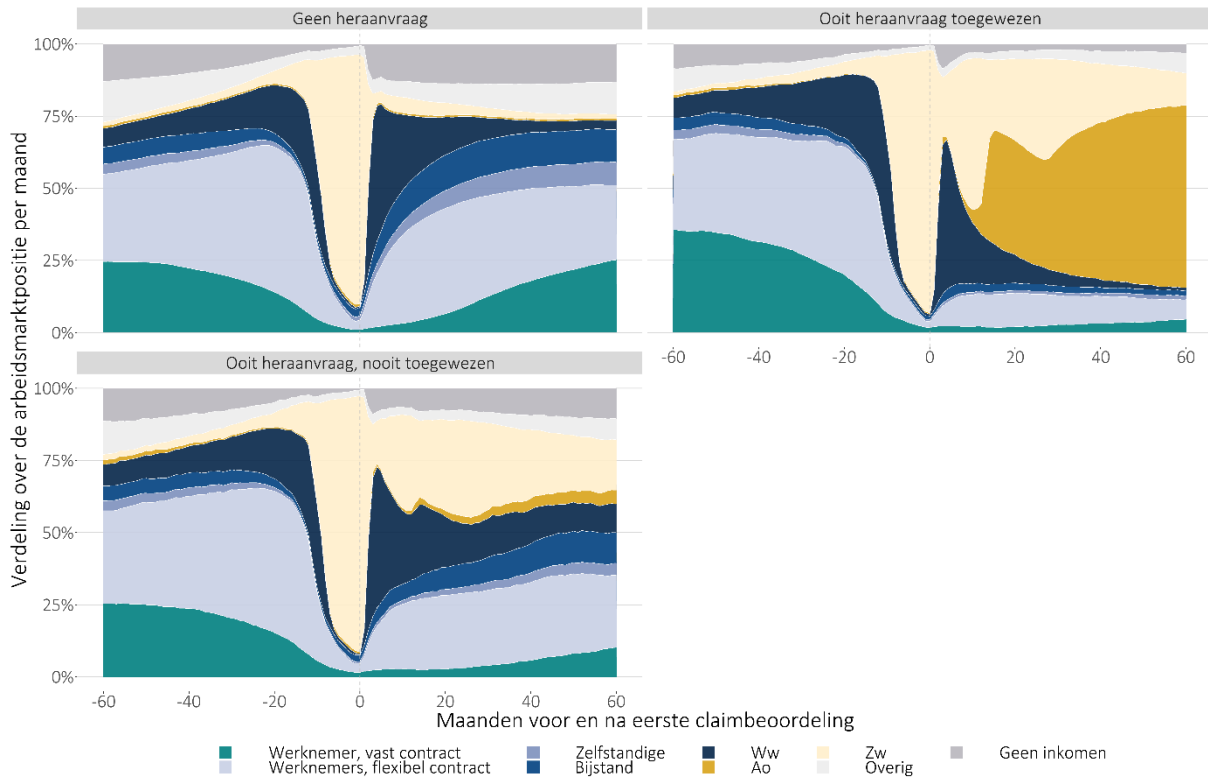
Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023). Om te bepalen of er een heraanvraag is gedaan, is gekeken naar de totale periode dat we personen konden volgen. Dit is voor latere cohorten dus een kortere periode dan voor eerdere cohorten.

Figuur I.2 Arbeidsmarktpositie voor en na eerste claimbeoordeling naar wel of geen heraanvraag, WIA 35-min

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

Figuur I.3 Arbeidsmarkpositie voor en na eerste claimbeoordeling naar wel of geen heraanvraag, ZW 35-min

Bron: Bewerkingen CBS Microdata, SEOR (2023).

II BEGRIPPENLIJST

Begrip	Definitie
35-minner	Een persoon bij wie beoordeeld is dat het arbeidsongeschiktheidspercentage niet boven de 35% uitkomt. Dit kan ofwel bij de beoordeling van een WIA-uitkering (WIA 35-min), ofwel bij beoordeling na 1 jaar in de Ziektewet (ZW 35-min). Wanneer beoordeeld wordt dat personen minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn, dan komen ze niet in aanmerking voor een WIA-uitkering, of voor een verlenging van de Ziektewetuitkering.
Arbeitsongeschiktheidspercentage	Het arbeidsongeschiktheidspercentage (AO-percentage) geeft de mate van arbeidsongeschiktheid van een persoon weer. Het wordt berekend aan de hand van de verdiencapaciteit van een persoon. Wanneer een persoon nog 60% van zijn loon voor ziekte kan verdienen, dan is deze persoon voor 40% arbeidsongeschikt. Het arbeidsongeschiktheidspercentage is dus gelijk aan het verlies aan verdiencapaciteit.
CBBS-systeem	Het Claimbeoordelings- en borgingssysteem is een computersysteem dat gebruikt wordt bij de beoordeling van de benutbare mogelijkheden (en daarmee de resterende verdiencapaciteit) van een persoon in de claimbeoordeling. Het systeem bevat zo'n 6.000 gangbare functies met functionele eisen. Zie kader 2.1 voor een bredere uitleg van de werking van dit systeem en van de claimbeoordeling.
EZWb	Eerstejaars Ziektewet beoordeling. Wanneer personen een jaar in de ziektewet zitten, wordt sinds 2013 een beoordeling gedaan op de mate van arbeidsongeschiktheid. Wanneer personen minder dan 35% arbeidsongeschikt worden beoordeeld, stopt de Ziektewetuitkering.
Inkomenspercentiel/kwartiel	Percentielen verdelen een bepaalde eenheid van een populatie in 100 gelijke delen. In dit geval gaat het over inkomen. In het eerste percentiel vallen de personen met de laagste inkomens, en in het hoogste percentiel de personen met de hoogste inkomens. Stel dat we een populatie hebben van 1000 personen, dan zitten in elk percentiel 10 personen (en dus 10 inkomens). Kwartielen zijn de inkomens op het 25 ^e (1 ^e kwartiel), 50 ^e (2 ^e kwartiel) en 75 ^e (3 ^e kwartiel) percentiel. Als het inkomen in het 25 ^e percentiel €2.500 euro is, dan weten we dat 25% van de populatie een inkomen lager dan €2.500 euro heeft.
Multichannel sequentieanalyse	Met deze techniek kan op basis van "gelijkheid" in meerdere patronen (bijvoorbeeld arbeidsmarkt- en inkomenspatronen) tot gezamenlijke typologieën gekomen worden. Dit betekent concreet dat individuen worden gegroepeerd die eenzelfde arbeidsmarktpatroon én inkomenspatroon hebben doorlopen. Zie voor een volledige uitleg van de methodiek bijlage III.
Vangnetter	Personen die onder het 'vangnet' van de Ziektewet vallen. Dit zijn werknemers die ziek uit dienst gaan (einddienstverbanders), zieke uitzendkrachten en zieke WW'ers.
Wet BeZaVa	Wet Beperking Ziekteverzuim en Arbeidsongeschiktheid Vangnetters. Deze wet is in 2013 ingevoerd met als doel het langdurig verzuim van zieke werknemers zonder werkgevers (vangnetters) terug te brengen en te stimuleren om sneller weer aan het werk te gaan. Onderdeel van de wet was onder andere de invoering van de Eerstejaars Ziektewetbeoordeling.
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. Personen kunnen een uitkering aanvragen in het kader van deze wet als zij door hun ziekte niet of minder kunnen werken en/of niet hun oude loon kunnen verdienen. Onder deze wet vallen twee soorten uitkeringen: WGA en IVA.

WIA: WGA

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten. Wanneer personen langer dan 2 jaar ziek zijn, maximaal 65% van hun oude loon kunnen verdienen maar in de toekomst wel weer (meer) kunnen werken, komen ze in aanmerking voor deze uitkering. Er zijn onder de WGA twee soorten uitkeringen: WGA 35-80 en WGA 80-100.

Een uitkering WGA 35-80 betekent dat een persoon tussen de 35%-80% (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt is. In eerste instantie krijgt een persoon een loongerelateerde uitkering. Dit is een percentage van het WIA-maandloon (gebaseerd op de eerdere verdiensten van een persoon). Vervolgens krijgt iemand ofwel een loonaanvullingsuitkering (als iemand meer dan 50% van zijn of haar verdien capaciteit verdient) of een vervolguitkering (als iemand minder dan 50% van zijn of haar verdien capaciteit verdient). Een loonaanvullingsuitkering is ook een percentage van het WIA-maandloon maar vermindert met de (theoretische) verdiensten. Een vervolguitkering is een percentage van het minimumloon.

Een uitkering WGA 80-100 betekent dat een persoon meer dan 80% (volledig) arbeidsongeschikt is, met uitzicht op herstel. Deze persoon ontvangt een loongerelateerde uitkering.

WIA: IVA

Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten. Dit is een uitkering voor personen die meer dan 80% arbeidsongeschikt zijn zonder uitzicht op herstel. De hoogte van de uitkering is 75% van het WIA-maandloon.

ZW

Ziektewet. In de Ziektewet is geregeld dat zieke werknemers die geen vaste baan hebben en geen loon krijgen, toch een inkomen hebben. Dit gaat bijvoorbeeld om werknemers die ziek uit dienst gaan, zieke uitzendkrachten en zieke WW'ers. De hoogte van de Ziektewetuitkering hangt af van de situatie en is 70%-100% van het dagloon (gebaseerd op eerdere verdiensten van een persoon).

III METHODEN EN TECHNIEKEN

III.1 SAMENSTELLING ONDERZOEKSPOPULATIE EN VERGELIJKINGSGROEPEN

Onderzoekspopulaties: WIA en ZW 35-min

De WIA en ZW 35-minners zijn geselecteerd vanuit het claimbeslissingen bestand van UWV. Omdat een deel van de populatie ooit een keer een nieuwe aanvraag doet, kan een persoon meerdere keren in het bestand voorkomen. We hebben de onderzoekspopulatie zo geselecteerd dat iemand slechts 1 keer wordt meegeteld: de eerste keer dat de claimbeoordeling negatief uitvalt en de persoon dus als 35-minner wordt aangemerkt. Ook als de persoon later alsnog een WGA 35-80, 80-100 of IVA-uitkering ontvangt, tellen we deze persoon alsnog alleen mee als 35-minner en niet als WGA'er of IVA'er. Ook wanneer er overlap is met de WW of de bijstand, worden personen alleen in de 35-min populatie meegeteld. In het onderzoek zijn 10 cohorten (2011-2021) WIA 35-min en 7 cohorten (2014-2021) ZW 35-min geïdentificeerd op basis van de datum van de claimbeslissing/EZW-beoordeling.

Vergelijkingsgroepen

We gebruiken de WGA 35-80, WGA 80-100, IVA, bijstand, WW en ZW niet 35-min als vergelijking voor de WIA en ZW 35-minners. Ook hier kan er overlap zijn tussen de groepen. Voor de onderlinge overlap tussen de vergelijkingsgroepen hebben we ervoor gekozen dat binnen een cohort iemand aan 1 groep wordt toegewezen. Tussen de cohorten kunnen personen wel meerdere keren voorkomen. Een persoon kan bijvoorbeeld in 2015 instromen in de WW en in 2016 in de bijstand. We tellen deze persoon dan in allebei de groepen mee. De toewijzing aan een groep bij overlap binnen een cohort is gebaseerd op de omvang van de groepen, waarbij personen in principe meegeteld worden bij de kleinste groep (de prioriteit loopt dus als volgt: IVA>WGA>ZW niet 35-min>Bijstand>WW).

Omvang vergelijkingsgroepen WGA 35-80 en WGA 80-100

De omvang van de instroomcohorten WGA 35-80 en WGA 80-100 zijn niet zondermeer vergelijkbaar met andere statistieken gepubliceerd door UWV, bijvoorbeeld in de monitor arbeidsparticipatie. Dit heeft een aantal oorzaken:

1. Zoals gezegd hebben we er vanuit het doel van dit onderzoek voor gekozen om 35-minners niet mee te tellen in andere groepen. Een deel van de 35-min groep stroomt uiteindelijk wel de WGA in, maar worden in dit onderzoek dus niet in de vergelijkingsgroepen meegerekend.
2. Voor de vergelijkingsgroepen is gekozen om personen binnen een instroomcohort niet in meerdere groepen mee te tellen. Het kan dus zijn dat iemand in hetzelfde jaar eerst de WGA instroomt en vervolgens de IVA. In die gevallen tellen we personen mee als IVA-instroom en niet als WGA instroom.

III.2 ARBEIDSMARKTPOSITIE SEQUENTIEANALYSE

Voor de sequentieanalyse is voor elk persoon de arbeidsmarktpositie bepaald in elke maand. Dit is gedaan door gebruik te maken van een combinatie van de 'SECM'-bestanden van het CBS en de Polisadministratie. De SECM-bestanden van het CBS zijn bestanden waarin de sociaaleconomische positie van personen op basis van de voornaamste inkomensbron wordt bepaald. Op basis van onderliggende datasets wordt bepaald uit welke bron een persoon het meeste inkomen verdient. Wij hebben deze SECM-positie omgezet naar een arbeidsmarktpositie, met name door de werkenden her in te delen naar type contract. In onderstaande tabel is te zien wat elke positie inhoud.

Tabel III.1 Indeling arbeidsmarktpositie

Arbeidsmarktpositie	SECM-positie	Opmerkingen
Flexibel contract	Werknemer	Contract voor bepaalde tijd (arbeidsovereenkomst bepaalde tijd, wsw-bepaalde tijd, uitzend, oproep, stagiair)
Vast contract	Werknemer	Contract voor onbepaalde tijd (arbeidsovereenkomst onbepaalde tijd & wsw onbepaalde tijd & directeur groot aandeelhouder (DGA))
Zelfstandige	Zelfstandig ondernemer Overige zelfstandige	
WW	Werkloosheidsuitkering	
Bijstand	Bijstandsuitkering	
AO	Uitkering ziekte/AO	Indien uitkering/ziekte dominante inkomstenbron is & men in AO-bestanden WIA ontvangt
ZW	Uitkering ziekte/AO	Indien uitkering/ziekte dominante inkomstenbron is & men in ZW-bestanden ZW ontvangt, ook als men gelijktijdig AO ontvangt in AO-bestanden.
Overige posities	Ontvanger pensioen	Alleen pensioenuitkeringen voor aanvang van de AOW-gerechtigde leeftijd (vroegpensioen)
	Ontvanger uitkering overige sociale voorzieningen	Hier vallen o.a. de IOW, IOAW en IOAZ-uitkeringen onder.
	Nog niet schoolgaand/scholier/student met inkomen	
	Nog niet schoolgaand/scholier/student zonder inkomen	
AOW/niet-ingeschreven	Meewerkend gezinslid (van zelfstandige)	
	Ontvanger pensioen	Boven AOW-gerechtigde leeftijd
	Geen registratie in SECM	Niet meer ingeschreven in de Basisregistratie Personen
Geen inkomen	Overig zonder inkomen	

III.3 MULTICHANNEL SEQUENTIEANALYSE

De analyses in paragraaf 3.1 en 3.2 zijn gebaseerd op een *multichannel sequentieanalyse*.²⁸ Met deze techniek is op basis van “gelijkheid” in zowel de arbeidsmarkt- als inkomenspatronen tot gezamenlijke typologieën gekomen. Dit betekent concreet dat individuen worden gegroepeerd die eenzelfde arbeidsmarktpatroon én inkomenspatroon hebben doorlopen. Daarbij is ons uitgangspunt geweest dat de typologieën homogener zijn in de arbeidsmarktpatronen dan in de inkomenspatronen. In het kort zijn de volgende stappen genomen:

Stap 1. Op basis van CBS-Microdata is voor iedere maand de arbeidsmarktpositie bepaald op basis van de dominante inkomstenbron. De arbeidsmarktpositie is één van de volgende categorieën:

1. Vaste arbeidsovereenkomst
2. Flexibele arbeidsovereenkomst
3. Zelfstandige
4. Bijstand
5. Werkloosheidsuitkering

²⁸ Zie Gauthier e.a. (2010) en Mathijssen (2019) voor een empirische toepassing.

6. Arbeidsongeschiktheidsuitkering (behalve ZW- en Wajong-uitkeringen)
7. Ziektewetuitkering
8. AOW-uitkering of uitgeschreven uit GBA (emigratie of overlijden)
9. Overige uitkeringen
10. Geen inkomen.

Stap 2. Vervolgens is voor iedere maand de inkomenspositie²⁹ bepaald op basis van het totale inkomen. De inkomenspositie is één van de volgende categorieën:

1. Geen inkomen
2. 1-500
3. 501-750
4. 751-1000
5. 1001-1250
6. 1251-1500
7. 1501-1750
8. 1751-2000
9. 2001-2500
10. 2501-3000
11. 3001-4000
12. >4000

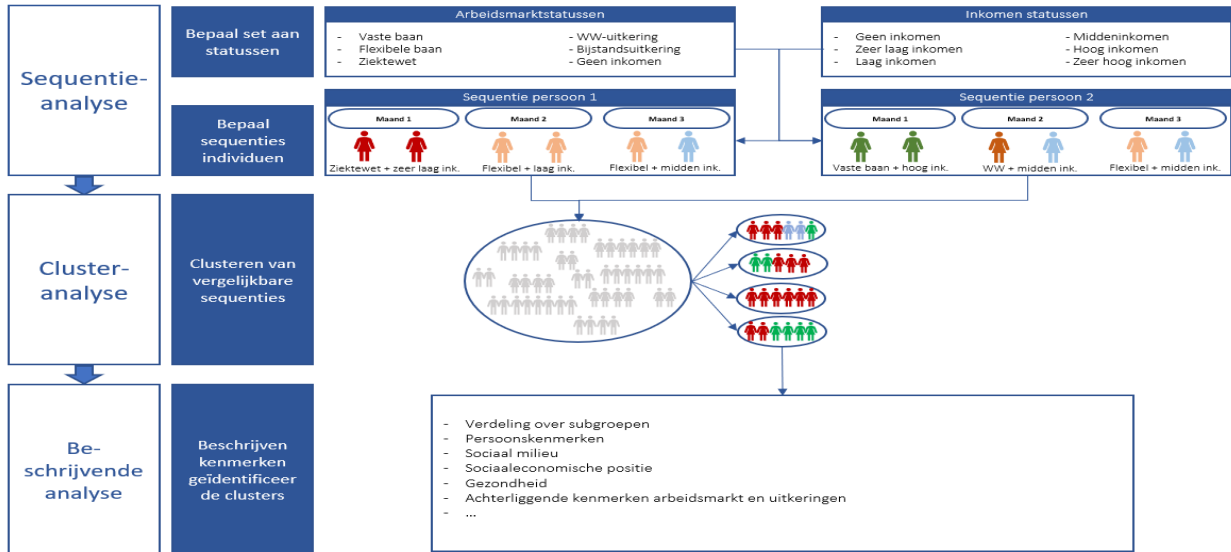
Stap 3. Daarna worden de sequenties gemaakt voor alle ZW- en WIA 35-minners wiens eerste claimbeoordeling in 2015 of 2016 plaatsvond. Hier is voor gekozen omdat het voor deze clusters namelijk mogelijk is om hen 5 jaar over de tijd te volgen. De resultaten van deze analyse gelden ook voor de andere clusters vanaf 2015. Deze patronen verliepen in de eerste jaren op gelijke wijze.

Stap 4. Op basis van een clustering worden individuen met gelijkende arbeidsmarkt- en inkomenspatronen gegroepeerd in clusters. Kort gezegd zijn de clusters zo opgesteld dat de verschillen tussen de sequenties binnen een cluster zo gering mogelijk zijn, en de verschillen tussen verschillende de clusters zo groot mogelijk zijn. Omdat er geen optimaal aantal clusters bestaat zijn de WIA en ZW 35-minners steeds verder opgedeeld in een hoger aantal clusters tot het moment dat een nieuw cluster geen extra waardevolle informatie meer opleverde, of een cluster zo specifiek werd dat het ten koste ging van de bruikbaarheid als typologie.

Onderstaand figuur geeft een schematische weergave van de multichannel sequentieanalyse.

²⁹ De volgende inkomensposities zijn daarbij gebruikt: geen inkomen, 1-500, 501-750, 751-1000, 1001-1250, 1251-1500, 1501-1750, 1751-2000, 2001-2500, 2501-3000, 3001-4000 en >4000.

Figuur I.III.1 Schematische weergave van de Multichannel sequentieanalyse

IV FICHES TYPOLOGIEËN WIA 35-MINNERS

De fiches bestaan uit een vijftal panelen. Per paneel volgt een korte uitleg dat als leeswijzer kan dienen.

Bovenste paneel. Allereerst is de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie te zien in het bovenste paneel. De interpretatie van dit type figuur is te vinden in bijlage III.

Middelste paneel, linkerkant. Het figuur laat de gemiddelde ontwikkeling zien van het persoonlijk inkomen voor het betreffende cluster in de 3 jaar voor en 5 jaar na de afwijzing van de WIA of ZW. In iedere maand is het cluster verdeeld over de inkomenscategorieën. Zodoende tellen alle vlakken op tot 100% van het cluster. Door de kleur af te lezen is te zien of een cluster een betere inkomenspositie verkrijgt in de loop der tijd (hoe meer groen en hoe minder rood en oranje, hoe hoger het inkomen). Ook laat de grootte van een bepaald (kleur)vak zien dat deze inkomensklasse veel aanwezig is binnen het cluster.

Alle inkomensbedragen die zijn gebruikt voor het figuur van de inkomensontwikkeling zijn uitgedrukt in het prijsniveau van het laatste kwartaal van 2021. Dit betekent dat een toe- of afname in inkomen over deze periode van 8 jaar komt doordat de inkomensverandering groter óf kleiner is dan de gemiddelde verhoging van de cao-lonen. Als een inkomen de gemiddelde stijging van de cao-lonen volgt blijft men in dezelfde inkomenscategorie (kleur) in de figuur. Als referentiepunt kan de kleur lichtoranje (1251-1500) worden gebruikt omdat individuen met een volledige bijstandsuitkering (nagenoeg) niet in een hogere inkomenscategorie uitkomen. Alle inkomens die in de categorieën boven de 1500 euro vallen (van lichtgeel tot donkergroen) komen daarmee dus boven het bijstandsniveau uit.

Middelste paneel, rechterkant. Hier is de ontwikkeling van de zorgkosten te vinden. Voor ieder cluster is het gemiddelde bedrag aan gedeclareerde zorgkosten binnen de basisverzekering berekend in de jaren voor, tijdens en na de afwijzing van de WIA of ZW. De ontwikkeling van het betreffende cluster is vergeleken met de ontwikkeling van het totale WIA of ZW cluster, de groep WIA 35-80 en de groep WIA 80-100.

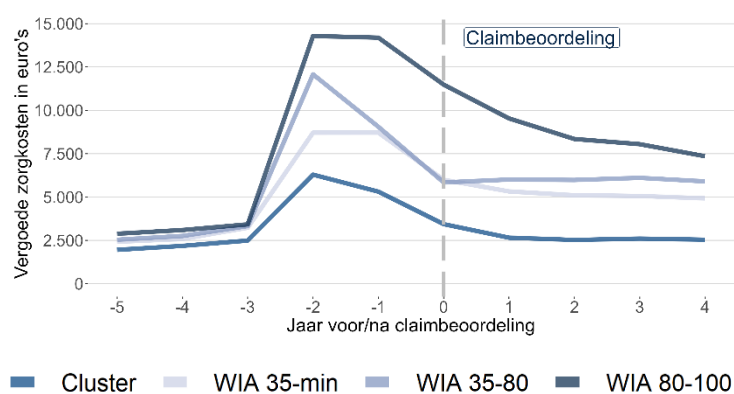
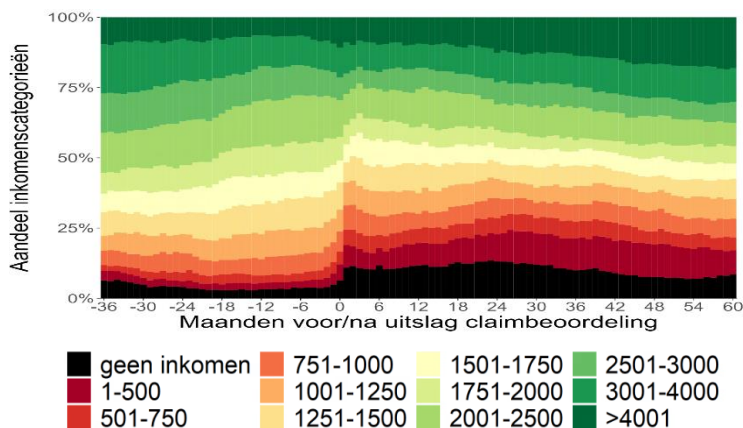
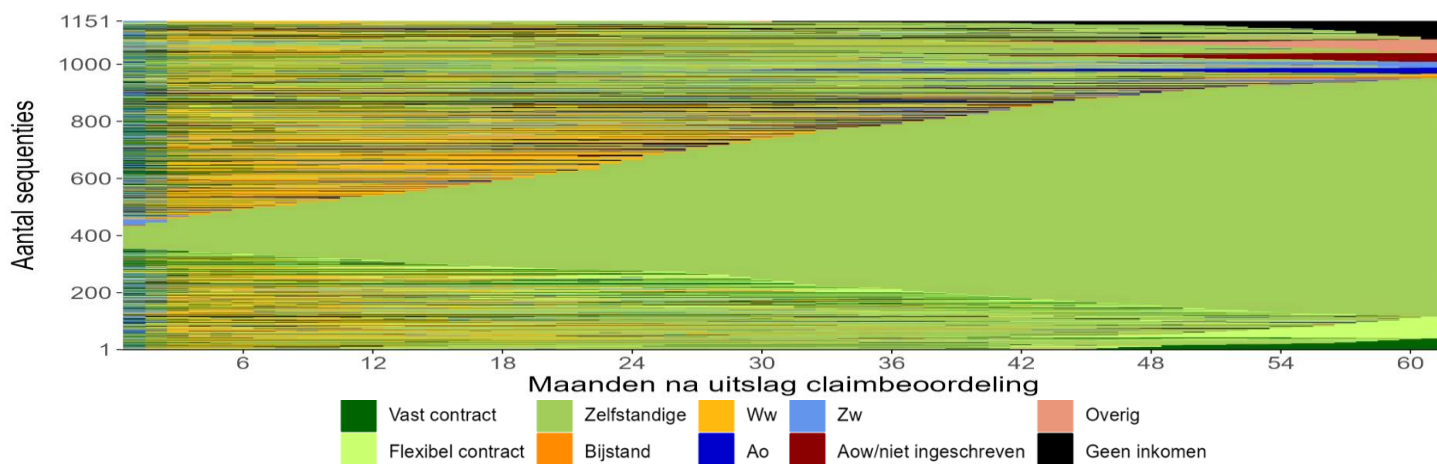
Onderste paneel, linkerkant. Hier bevinden zich een aantal achtergrondkenmerken van het cluster. Het percentage vangnetters bestaat uit einddienstverbanders (EDV) en WW'ers die ziek zijn geworden en eerst in het vangnet van de Ziektewet terecht zijn gekomen van waaruit zij een WIA-aanvraag deden. Persoonskenmerken worden in de maand of het jaar van de afwijzing gemeten (leeftijd, opleidingsniveau, migratieachtergrond, type huishouden, huishoudinkomen). Het laatst verdiende uurloon refereert aan het laatst verdiende bruto uurloon voor de afwijzing van de WIA of ZW. Het laatst verdiende uurloon is uitgedrukt in het prijsniveau van december 2021. Het minimumuurloon in december 2021 bedraagt €10,34 voor een 38-urige werkweek (meest voorkomende). Dit minimumuurloon is op het fiche te vinden als referentiepunt. Het aandeel duurzame laatste baan is een aandeel van de mensen die ooit werk hebben gehad (dus exclusief personen die nooit werken in de onderzoeksperiode). Het aandeel >65% loon/inkomen voor ziekte is bepaald vijf jaar na de afwijzing.

Er is ook een viertal fracties berekend in de 5 jaar voor afwijzing van de WIA of ZW. Voor deze fracties is het aantal maanden met een werkende arbeidsmarktpositie (in loondienst of als zelfstandige), een uitkering (alle uitkeringsvormen), een overige positie (studenten met/zonder inkomen of geen inkomen) en geen positie (niet bekend in GBA-registratie) berekend en gedeeld door het totaal aantal maanden. Deze fracties tellen op tot 100% en geven een indruk van het arbeidsverleden.

De laatste twee kenmerken hebben betrekking op de baanfractie in de 5 jaar na afwijzing van de WIA of ZW (het aantal maanden met een baan gedeeld door 60), en het percentage van het cluster dat binnen 5 jaar na de afwijzing geen baan heeft gehad.

Onderste paneel, rechterkant. Hier bevindt zich een beschrijving van het cluster.

Zelfstandigen (6%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.682 (6% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	52%	(36%)
% Vrouwelijk	54%	(57%)
% 45 jaar of ouder	36%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	21%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	49%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	19%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	11%	(22%)
% Migrant	18%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	15%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	21%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	54%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	28%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 16,51	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	72%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	23%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	5%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	Nvt	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	Nvt	(47%)
% Duurzame laatste baan	Nvt	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	Nvt	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	65%	(79%)

Beschrijving typologie

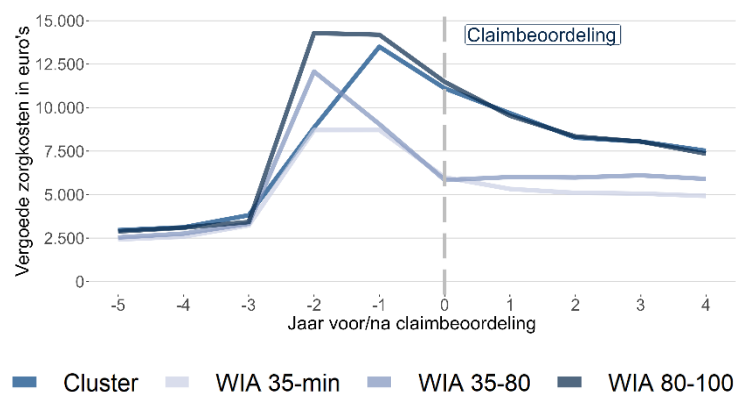
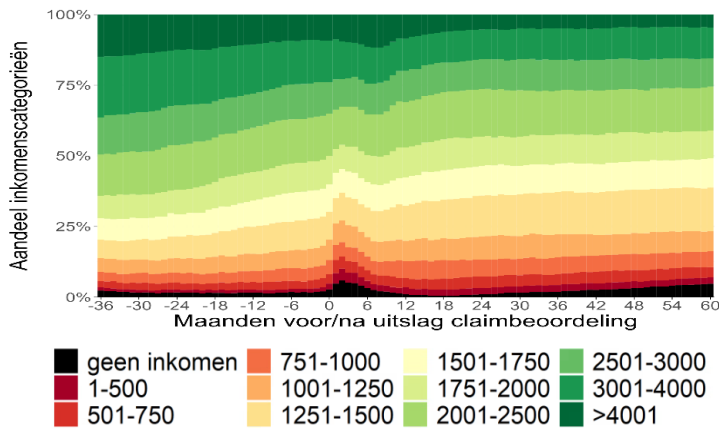
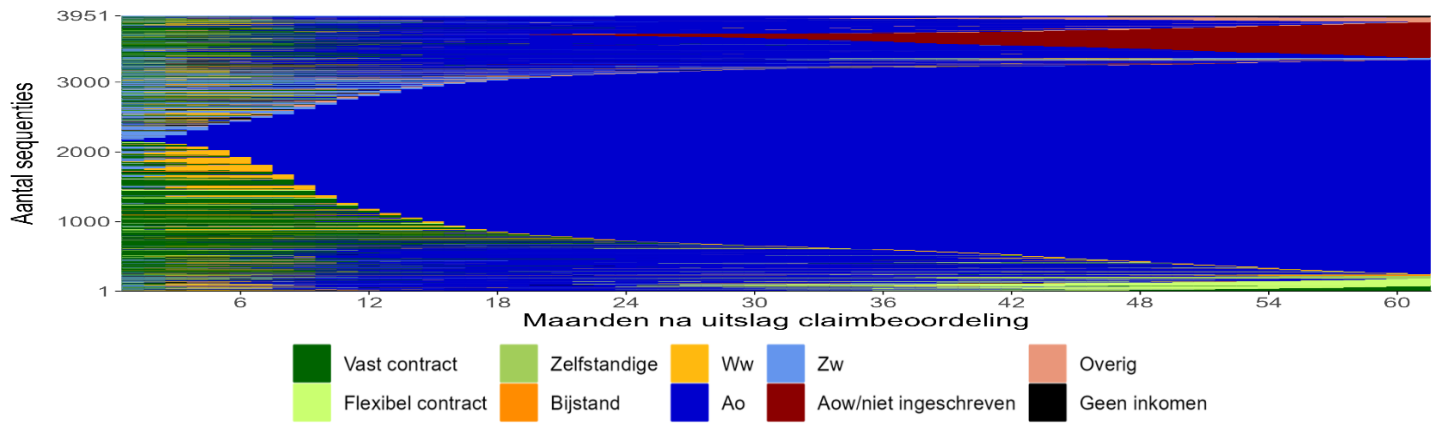
Het cluster **zelfstandigen** bedraagt 6% van de WIA 35-minners en kenmerkt zich doordat zij als zelfstandige gaan werken, vaak na enige tijd een WW-uitkering te hebben ontvangen. Het grootste deel blijft in de 5 jaar na afwijzing inkomen verdienen als zelfstandige. Een klein deel stroomt echter uit naar een positie als werknemer, ontvangt een uitkering of eindigt in een positie zonder persoonlijk inkomen.

In de drie jaren voor de WIA-afwijzing neemt het **inkomen** van deze groep geleidelijk aan af. Vanaf de WIA-afwijzing valt met name op dat een deel van dit cluster is gaan ondernemen en daarbij een zeer laag tot geen inkomen geniet. Naar mate de tijd verstrijkt neemt het aandeel met geen of een zeer laag inkomen geleidelijk aan af en neemt het aandeel met een (zeer) hoog inkomen toe.

De gemiddelde **zorgkosten** vertonen een stijging vanaf het tweede jaar voor de afwijzing van de WIA en laten vervolgens een daling zien. 1 jaar na de afwijzing ligt het gemiddelde zorggebruik in dit cluster op een vergelijkbaar niveau als voordat men ziek werd. Het niveau van de gedeclareerde zorgkosten ligt na deze toename echter een stuk lager dan het gemiddelde van de WIA 35-minners en veel lager dan voor de WIA 35-80 en 80-100.

Kenmerkend voor een persoon uit dit cluster is dat zij jong en middelbaar- of hoog opgeleid zijn. Zij zijn ook relatief vaak samenwonend met kinderen. Er komen nagenoeg geen 55-plussers voor in deze groep. Qua arbeidsverleden, huishoudinkomen en laatstverdiende uurloon is dit een gemiddelde groep WIA 35-minners. Het cluster zelfstandigen bestaat voor de helft uit vangnetters, wat meer is dan gemiddeld.

Nieuwe WIA-aanvraag (14%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	3.951 (14% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	34%	(36%)
% Vrouwelijk	54%	(57%)
% 45 jaar of ouder	69%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	35%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	27%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	25%	(22%)
% Migrant	19%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	21%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	30%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	40%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	22%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 16,28	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	80%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	18%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	2%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	32%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	15%	(47%)
% Duurzame laatste baan	27%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	3%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	83%	(79%)

Beschrijving typologie

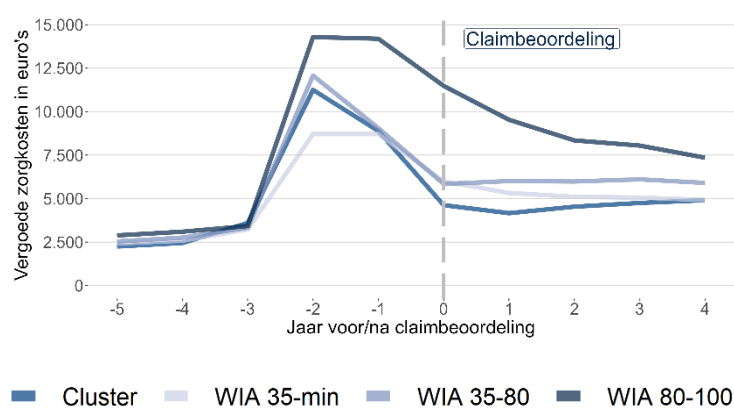
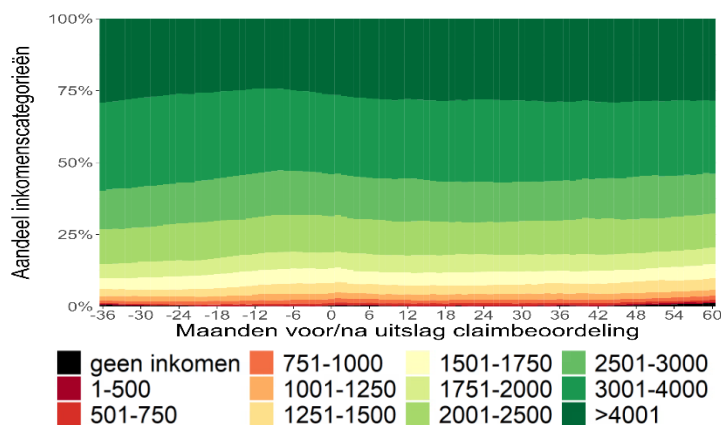
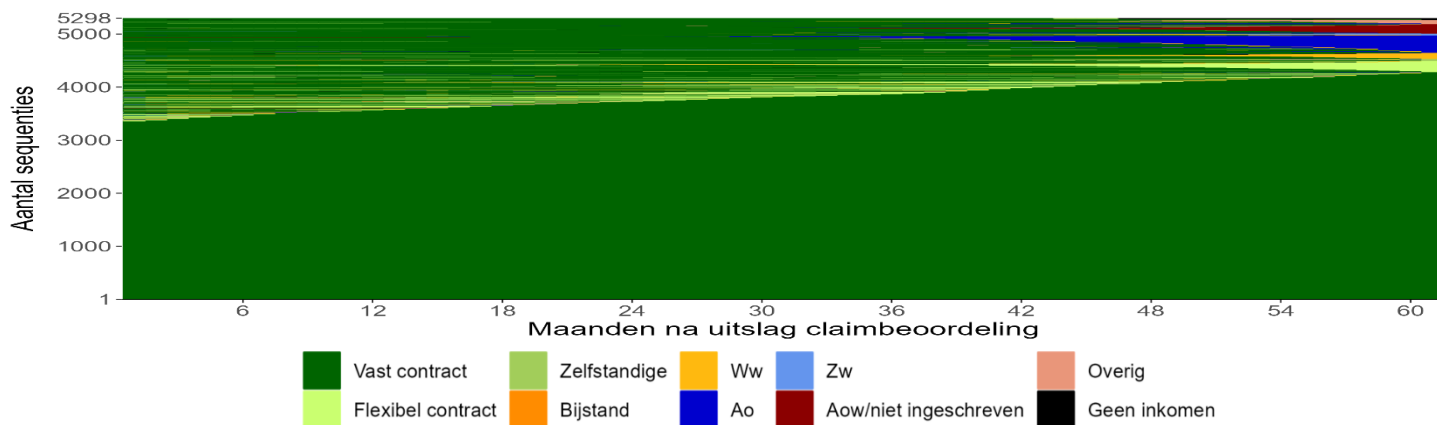
Ongeveer 1 op de 7 personen met een WIA 35-min beoordeling krijgen vervolgens alsnog een WIA-uitkering. Voor een deel ontvangen zij eerst nog enige tijd een ZW- of WW-uitkering, terwijl het grootste deel nog tijdelijk een vast contract heeft. Het moment waarop men een WIA-uitkering ontvangt zal afhangen van de snelheid waarmee de **nieuwe WIA-aanvraag** is ingediend/toegewezen. Men blijft in de jaren erna voornamelijk een WIA-uitkering ontvangen. Een kleiner deel bereikt de AOW-leeftijd.

In de drie jaren voor de WIA-afwijzing neemt het **inkomen** van dit cluster geleidelijk aan af: een ontwikkeling die kenmerkend is voor de WIA 35-minners. In de eerste 6 maanden neemt het aandeel met een zeer laag inkomen toe waarna dit aandeel weer afneemt vanaf dat de WIA-uitkering wordt ontvangen. In de volgende jaren is de hoogte van de uitkering voor een langere tijd stabiel.

In het jaar voor de WIA-aanvraag bedragen de totale **zorgkosten** ruim €12.500 euro. Dit is aanzienlijk meer dan de gemiddelde WIA 35-minner. Verder ontwikkelen de zorgkosten zich zoals WIA 80-100.

Dat deze groep een WIA-uitkering voor langere tijd blijft behouden, de uitkering zich voor een lange tijd op een gelijk niveau bevindt en de zorgkosten zich als de WIA 80-100 groep ontwikkelen, maakt dat deze groep waarschijnlijk de WIA 80-100 beoordeling krijgt. **Kenmerkend** voor dit cluster is dat het relatief oud is en minder vaak in het laagste inkomenskwartiel valt. Ook zijn zij vaak samenwonend. Ongeveer 1 op de 3 mensen die een nieuwe WIA-aanvraag doet was een vangnetter tijdens de WIA-afwijzing.

Blijft in vast contract (19%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.682 (6% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	4%	(36%)
% Vrouwelijk	53%	(57%)
% 45 jaar of ouder	61%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	20%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	25%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	11%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	44%	(22%)
% Migrant	10%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	19%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	27%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	46%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	7%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 21,21	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	98%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	2%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	0%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	97%	(47%)
% Duurzame laatste baan	98%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	79%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	94%	(79%)

Beschrijving typologie

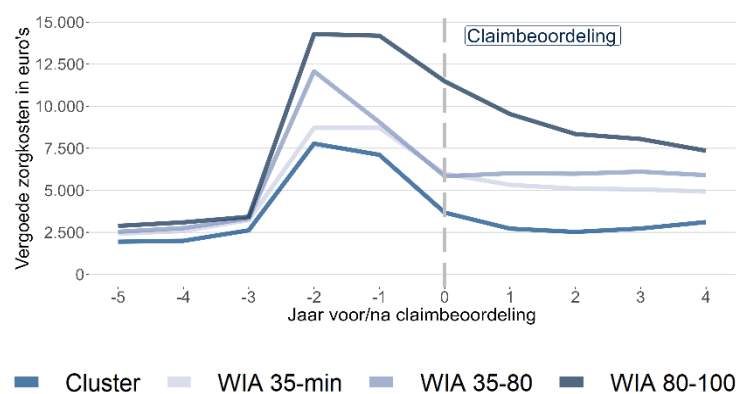
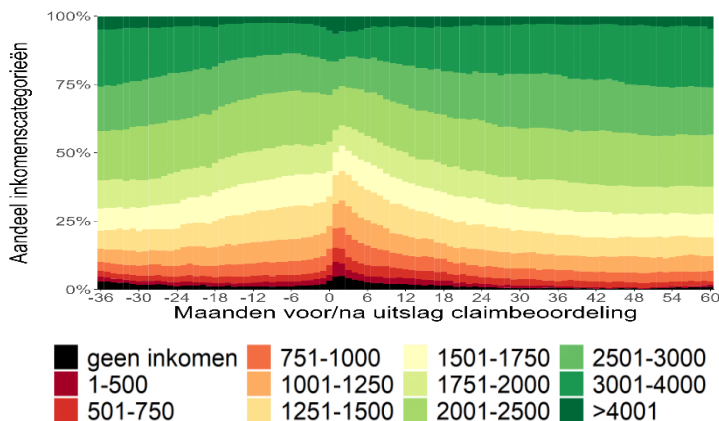
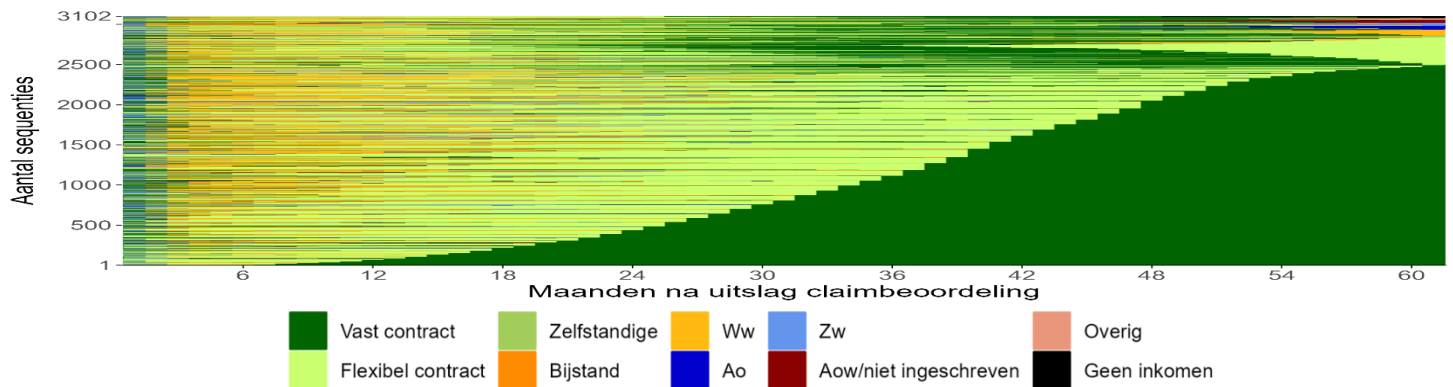
Bijna 1 op de 5 WIA 35-minners **blijft werken op een vast contract** in de 5 volgende jaren. Meer dan de helft van dit cluster werkt de volledige 5 jaren op een vast contract. Een klein deel stroomt alsnog uit naar een uitkering. Ook wisselt een deel nog tussen vaste en flexibele banen.

Het **inkomen** van dit cluster is vrij stabiel. Het aandeel van de wat lagere inkomensklassen neemt toe richting de WIA-afwijzing en wanneer men een aantal jaar na de afwijzing vaker in een uitkeringssituatie terecht komt. Er is veel variatie in de hoogte van het inkomen.

Kijkende naar het ziekteverloop is een toename te zien in de **ziektekosten** 2 jaar voor de WIA-aanvraag. Op het hoogtepunt komen de ziektekosten ruim boven de €10.000 euro per jaar uit, vergelijkbaar met de WIA 35-80. In het jaar van de aanvraag liggen de ziektekosten een stuk lager uit dan de gemiddelde WIA 35-min en 35-80.

Kenmerkend voor dit cluster is dat zij in de 5 jaren voor de WIA-afwijzing nagenoeg de volledige tijd hebben gewerkt. Hun inkomenspositie is aanzienlijk beter dan de gemiddelde 35-minner: er is maar een relatief klein deel dat zich in het laagste inkomenskwartiel bevindt en het uurloon is veel hoger. Verder is deze groep relatief vaak samenwonend, hebben zij een Nederlandse herkomst en zijn zij wat ouder.

Opstap flex-vast (11%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	3.102 (11% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	39%	(36%)
% Vrouwelijk	62%	(57%)
% 45 jaar of ouder	36%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	18%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	53%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	21%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	8%	(22%)
% Migrant	13%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	17%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	21%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	49%	(41%)
% Eenouderhuishouden	11%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	23%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 15,21	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	78%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	18%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	4%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	86%	(47%)
% Duurzame laatste baan	99%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	81%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	88%	(79%)

Beschrijving typologie

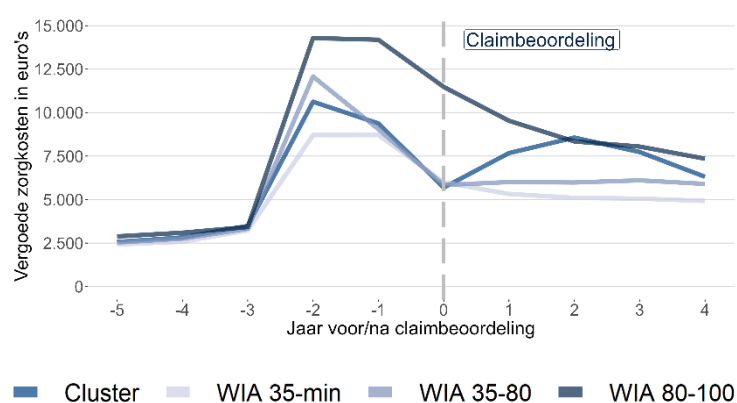
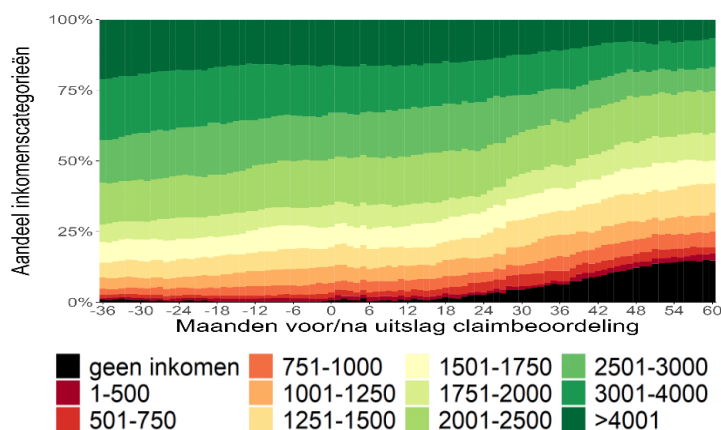
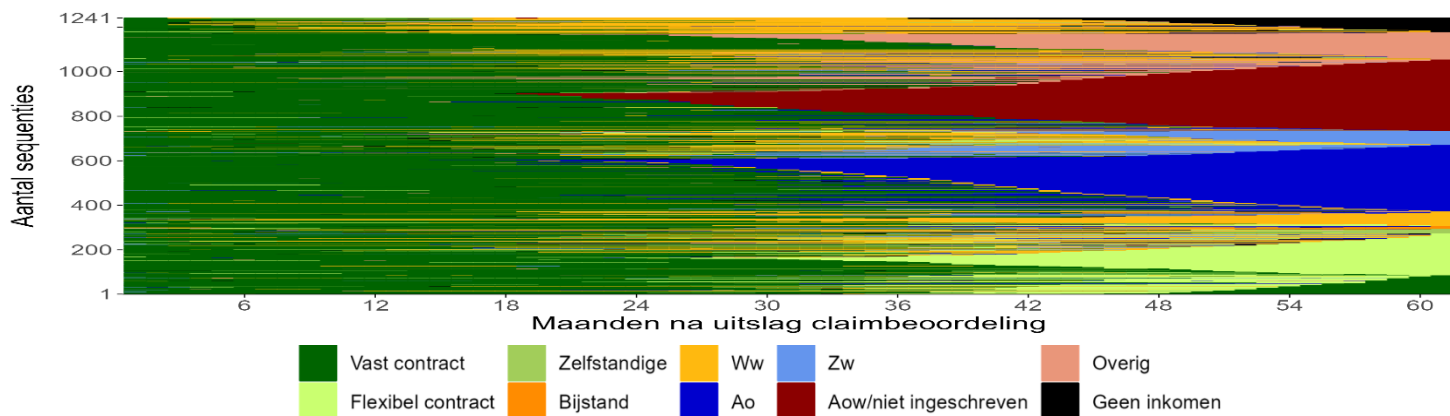
Iets meer dan 1 op de 10 WIA 35-minners gaat na de WIA-afwijzing aan de slag op een flexibel contract en maakt uiteindelijk de **opstap naar een vast contract**. Een deel gaat direct aan het werk op een flexibel contract terwijl een ander deel nog korte tijd gebruik maakt van een WW-uitkering.

We zien een duidelijk patroon in het **inkomen** in de jaren voor en na de afwijzing voor de WIA. Tijdens de ziekte neemt het inkomen geleidelijk aan af en kort na de afwijzing neemt het aandeel zonder inkomen voor enige maanden kort toe. Daarna is er een positieve ontwikkeling zichtbaar. Als we de groep 3 jaar voor de afwijzing en 5 jaar na de afwijzing met elkaar vergelijken zien we nagenoeg geen verschillen in de verdeling van het inkomen. Dit cluster heeft haar oorspronkelijke inkomenspositie na een aantal jaren weer bereikt.

De ziekteperiode wordt gekenmerkt door een piek in **zorgkosten** die op een vergelijkbaar niveau ligt als de gemiddelde 35-minner. Toch liggen de gemiddelde ziektekosten vanaf het jaar daarna een stuk lager dan de gemiddelde 35-minner en de groep WIA 35-80.

Kenmerkend voor deze groep is dat het om een relatief jonge groep gaat met kinderen die vooral een middelbaar opleidingsniveau hebben genoten (Mbo 2-4). Ook is er sprake van een oververtegenwoordiging van personen met een Nederlandse herkomst. Het laatst verdiende uurloon ligt beneden het gemiddelde, maar nog steeds een stuk boven het minimumuurloon. Na de WIA-afwijzing werkt men nagenoeg alle maanden in loondienst.

Nog 1-3 jaar een vast contract (4%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.241 (4% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	6%	(36%)
% Vrouwelijk	59%	(57%)
% 45 jaar of ouder	72%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	17%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	27%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	19%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	37%	(22%)
% Migrant	13%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	20%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	36%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	35%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	11%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 19,00	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	97%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	3%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	1%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	59%	(47%)
% Duurzame laatste baan	76%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	17%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	72%	(79%)

Beschrijving typologie

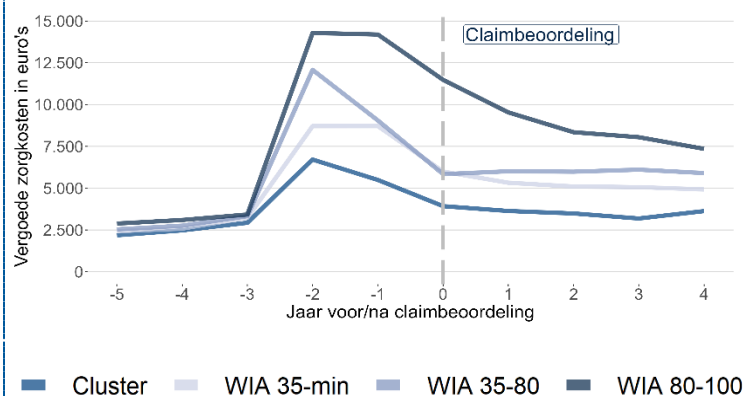
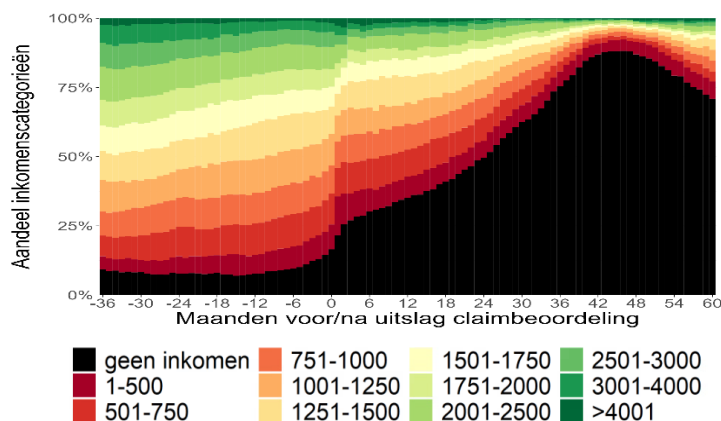
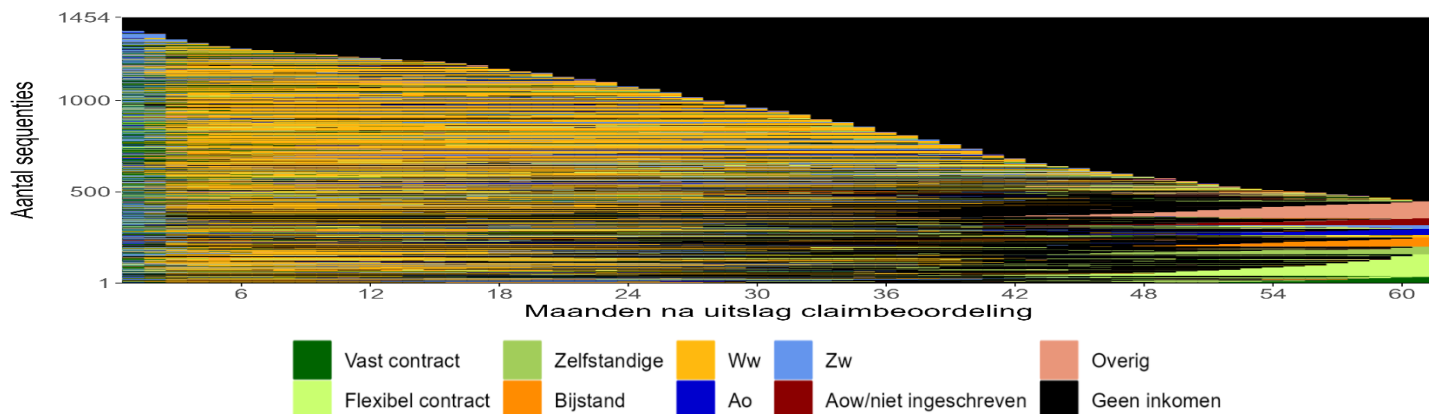
Voor 4% van de WIA 35-minners geldt dat zij nog **1 tot 3 jaar op een vast contract werken** en vervolgens hun baan verliezen. Een deel van hen ontvangt een ziekte-gerelateerde uitkering, een ander deel krijgt ander (flex)werk. Verder is er een deel dat de AOW-leeftijd bereikt. Ook is er nog een redelijk deel dat wordt uitgeschreven uit het GBA en/of niet langer een inkomen geniet.

Voor dit cluster geldt dat hun **ziektekosten** 2 jaar voor de WIA-aanvraag van vergelijkbaar niveau zijn als de WIA 35-80 groep. Vervolgens liggen de ziektekosten in het jaar voor en van de afwijzing op het niveau van de 35-min en 35-80 groep. Daarna nemen de zorgkosten opnieuw toe. Deze ontwikkeling heeft er vermoedelijk aan bijgedragen dat zij na 1-3 jaar alsnog uitstromen.

De ontwikkeling van het **inkomen** laat een duidelijk patroon zien. Eerst neemt het aandeel met de hoogste inkomens geleidelijk af tot de WIA-aanvraag. Dit komt mogelijk doordat er minder loon wordt doorbetaald en zagen we ook bij het cluster dat in een vast contract blijft werken. Vanaf het moment dat men gaat uitstromen (1 jaar na afwijzing) neemt het aandeel met hogere inkomens verder af.

Kenmerkend voor deze groep is dat het veel 55-plussers betreft waarvan meer dan gemiddeld samenwoont zonder kinderen. Verder is de inkomenspositie bovengemiddeld: zowel in het aandeel in het laagste inkomenskwartiel als het uurloon voorafgaand aan ziekte.

(tijdelijk) geen inkomen (5%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.454 (5% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	53%	(36%)
% Vrouwelijk	79%	(57%)
% 45 jaar of ouder	53%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	11%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	43%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	37%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	10%	(22%)
% Migrant	25%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	8%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	31%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	53%	(41%)
% Eenouderhuishouden	7%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,40	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	63%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	26%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	11%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	42%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	9%	(47%)
% Duurzame laatste baan	16%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	7%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	35%	(79%)

Beschrijving typologie

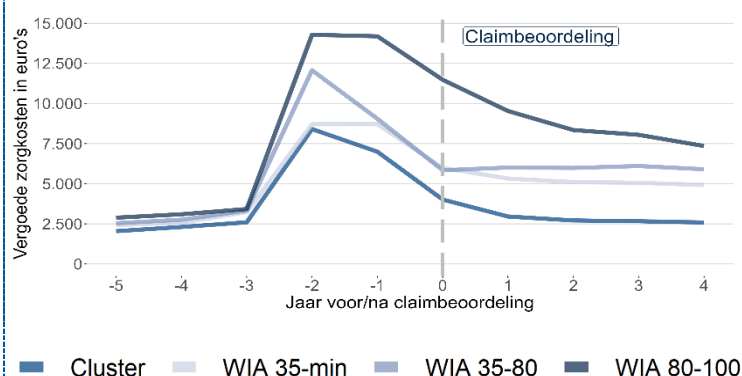
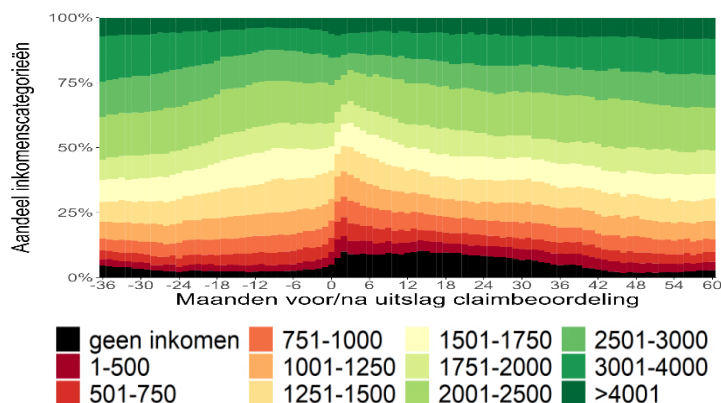
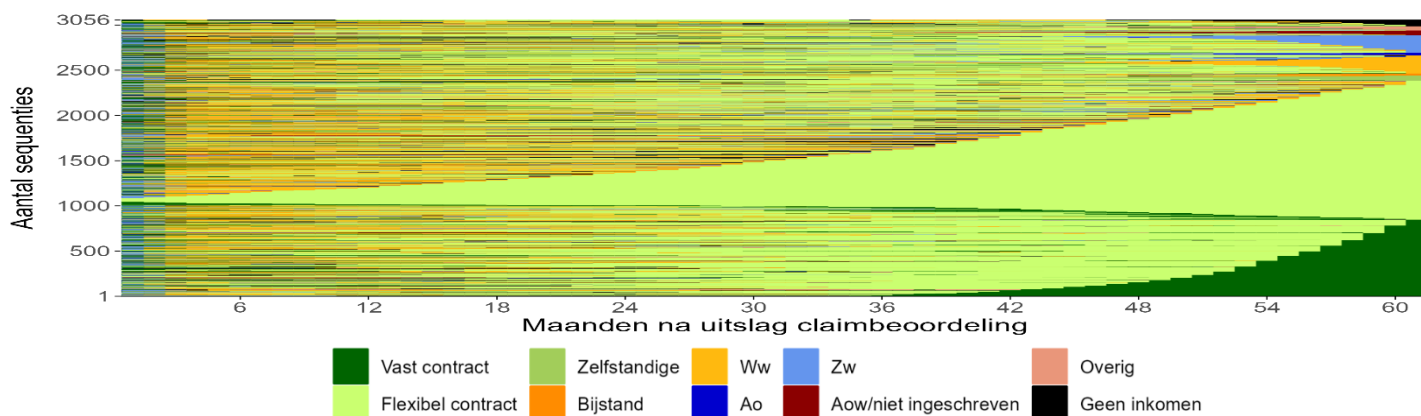
Voor 5% van de WIA 35-minners geldt dat zij na de WIA-afwijzing (**tijdelijk geen inkomen**) genieten, en niet zijn geëmigreerd of overleden. Deze mensen trekken zich dus (tijdelijk) terug van de arbeidsmarkt. Een deel van hen doet dit direct na de WIA-afwijzing, terwijl een ander deel eerst nog enkele jaren afhankelijk is van een uitkering. Ook zien we dat ongeveer 1 op 3 mensen in dit cluster uiteindelijk nog in een andere positie terechtkomt.

De ontwikkeling van het **inkomen** laat een duidelijk trend zien voorafgaand aan de WIA-afwijzing waarin het aandeel met een laag inkomen (<750 euro) sterk toeneemt en waarin inkomens uit de hoogste inkomenscategorieën steeds minder voorkomen. Vanaf de afwijzing neemt met name het aandeel zonder inkomen sterk toe, waarna dit weer iets afneemt zodra een deel dit cluster weer een inkomenspositie krijgt.

Als we de **ziektekosten** vergelijken met de andere WIA-groepen zien we dat het een lagere piek vertoont en over de gehele periode een stuk lager ligt. De terugtrekking van de arbeidsmarkt lijkt daarom niet samen te hangen met een (zeer) ernstig ziektebeeld.

Daarop voortbordurend zien we dat dit cluster zich met name **kenmerkt** door een groot aandeel vrouwen (bijna 80%) dat voornamelijk samenwonend is, met of zonder kinderen. De mensen in dit cluster hebben in het verleden relatief veel periodes met een uitkering of zonder inkomen gehad. Verder is het huishoudinkomen in dit cluster lager dan gemiddeld en ligt het uurloon relatief laag. Het gaat daarnaast om relatief veel vangnetters (53%).

Flexwerkers (11%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	3.056 (11% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	48%	(36%)
% Vrouwelijk	58%	(57%)
% 45 jaar of ouder	39%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	16%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	51%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	27%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	7%	(22%)
% Migrant	17%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	18%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	21%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	48%	(41%)
% Eenouderhuishouden	11%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	28%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,99	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	71%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	23%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	6%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	74%	(47%)
% Duurzame laatste baan	94%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	66%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	80%	(79%)

Beschrijving typologie

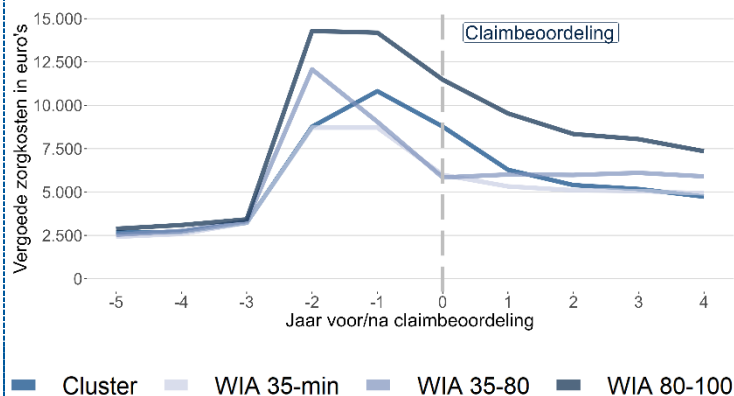
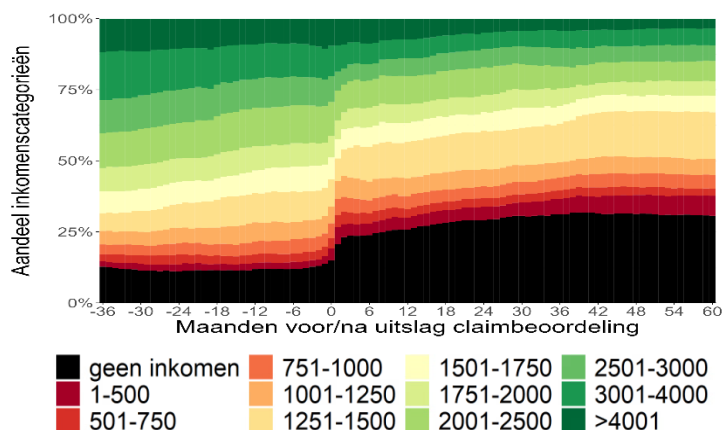
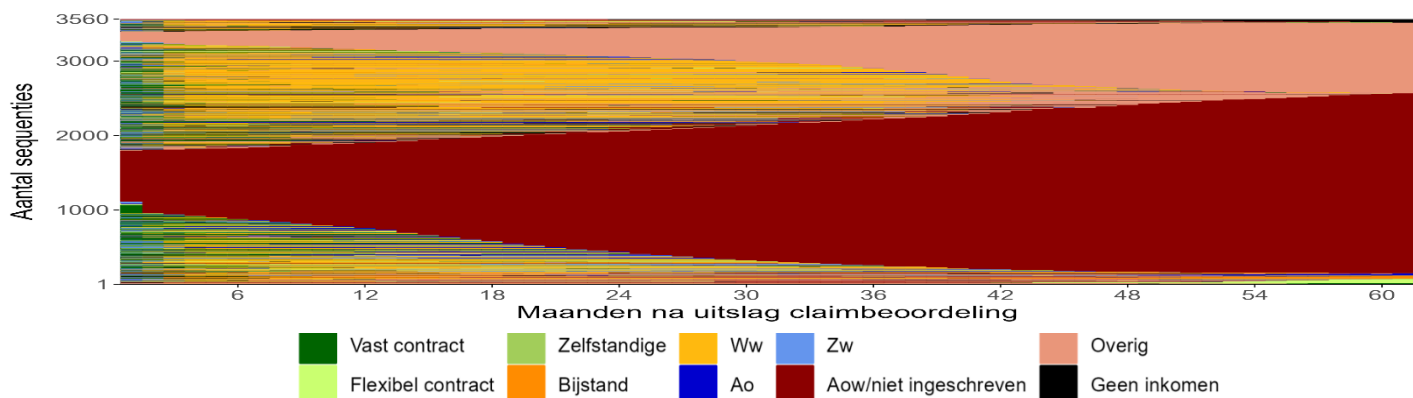
Ongeveer 1 op de 10 WIA 35-minners kunnen worden ingedeeld als **flexwerkers**. Deze groep maakt niet, of pas na een aantal jaar, de overstap naar een vast contract. Ook stroomt een klein deel na een aantal jaar uit naar een ZW- of WW-uitkering. Het gaat hier voor een groot gedeelte om de groep die een WIA-aanvraag doet vanuit de Ziektewet. Ook maakt een vrij groot deel van dit cluster nog gebruik van WW-uitkeringen in de eerste periode na de WIA-afwijzing.

We zien een duidelijk patroon in het **inkomen** in de jaren voor en na de afwijzing voor de WIA. Tijdens de ziekte neemt het inkomen geleidelijk aan af en kort na de afwijzing neemt het aandeel zonder inkomen voor enige maanden kort toe. Daarna is er een positieve ontwikkeling zichtbaar. Als we de groep 3 jaar voor de afwijzing en 5 jaar na de afwijzing met elkaar vergelijken zien we nagenoeg geen verschillen in de verdeling van het inkomen. Dit cluster heeft haar oorspronkelijke inkomenspositie na een aantal jaren weer bereikt.

Op basis van de **ziektekosten** laat dit cluster in het eerste jaar van ziekte een vergelijkbaar beeld zien als de gemiddelde WIA 35-minner. Daarna liggen de gemiddelde ziektekosten in de jaren voor, van en na de WIA-afwijzing een stuk lager.

Kenmerkend voor dit cluster is dat zij relatief jong zijn en dat er met name weinig 55-plussers in voorkomen. Dit gaat gepaard met een relatief groot aantal personen met kinderen. Verder is het middelbaar opleidingsniveau (o.a. Mbo 2-4) sterk vertegenwoordigd. Het laatstverdiende uurloon ligt een stuk lager dan de gemiddelde WIA 35-minner, maar boven het minimum uurloon. Ook kent deze groep wat minder arbeidsverleden in de 5 jaar voor de WIA-afwijzing.

IOAW, (vroeg)pensioen, emigratie en overlijden (13%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	3.560 (6% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	38%	(36%)
% Vrouwelijk	50%	(57%)
% 45 jaar of ouder	77%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	9%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	27%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	25%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	39%	(22%)
% Migrant	29%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	24%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	29%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	18%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(10%)
% Overig en onbekend	22%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 16,72	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	65%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	22%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	13%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	47%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	13%	(47%)
% Duurzame laatste baan	27%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	7%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	60%	(79%)

Beschrijving typologie

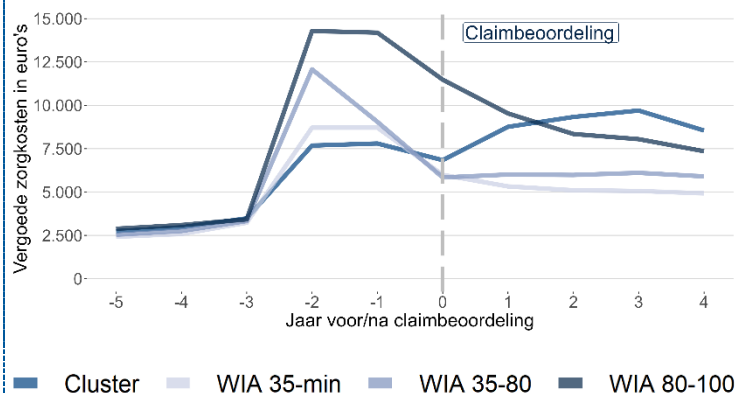
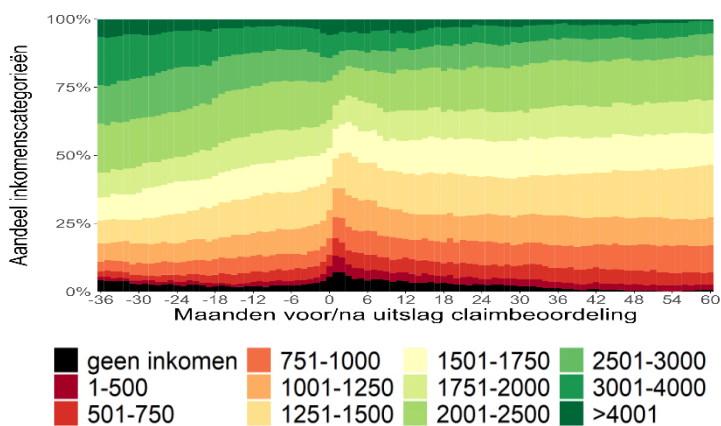
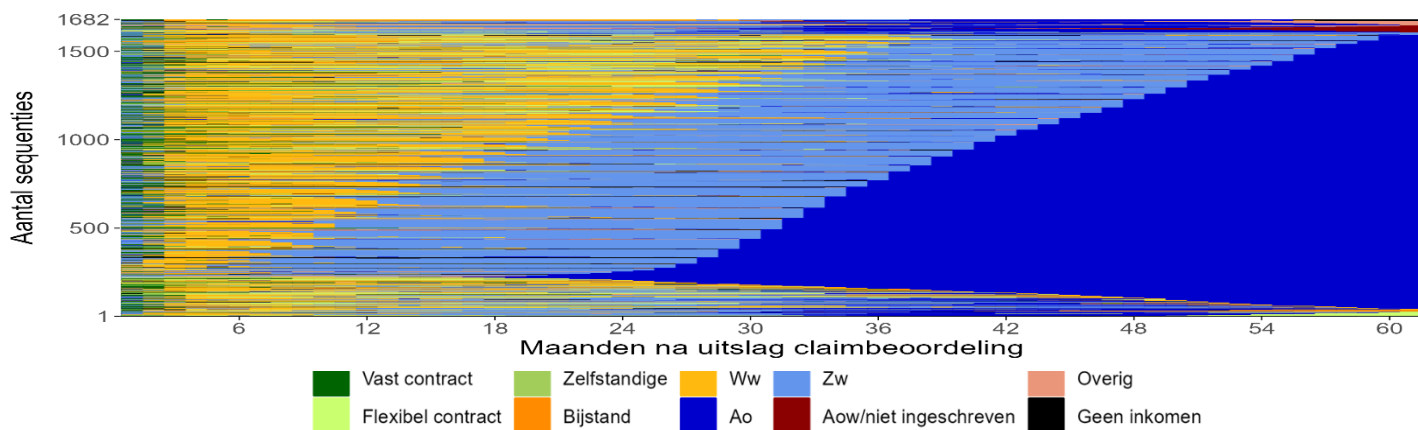
Dit cluster bestaat uit diverse groepen die met elkaar gemeen hebben dat zij (waarschijnlijk) niet meer terugkeren op de arbeidsmarkt. Deze groep is na de WIA-afwijzing nagenoeg niet meer aan het werk. Een groot deel heeft voor (lange) tijd een WW-uitkering, terwijl voor een ander deel geldt dat zij bijvoorbeeld al direct de status "niet ingeschreven" hebben. Deze groep eindigt uiteindelijk grofweg in één van de drie situaties: **IOAW, (vroeg)pensioen of men is geëmigreerd dan wel overleden.**

De ontwikkeling van het **inkomen** in voorafgaand aan de WIA-aanvraag laat met name een toename zien in het aandeel met een inkomen tot €1.500 euro per maand. Kort na de afwijzing neemt het aandeel mensen zonder inkomen snel toe. Daarna volgt tot 5 jaar na de afwijzing een geleidelijke (verdere) toename in met name de aandelen geen inkomen en inkomens ter hoogte van het sociaal minimum (de IOAW-uitkering). Door (vroeg)pensioenuitkering blijft er ook nog een groep met een (redelijk) hoog inkomen.

De **zorgkosten** liggen de gehele periode boven de gemiddelde WIA 35-minner en op redelijk vergelijkbare niveaus als de 35-80 groep.

Kenmerkend voor dit cluster is de hoge leeftijd, en dan met name de groep 55-plussers. Verder is een duidelijke subgroep waarschijnlijk (arbeids)migranten te onderscheiden die niet meer geregistreerd staan in de BRP na afwijzing (en een deel ook al voor afwijzing). Dit werkt door in het opleidingsniveau (veel onbekend), huishoudsituatie (weinig kinderen), onbekende status in de 5 jaar voor aanvang. Verder valt op dat het laatstverdiende uurloon gemiddeld is, maar men relatief vaak in het laagste inkomenskwartiel voorkomt.

Via WW en ZW (alsnog) WIA (4%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.152 (4% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	50%	(36%)
% Vrouwelijk	63%	(57%)
% 45 jaar of ouder	51%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	49%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	34%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	4%	(22%)
% Migrant	21%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	21%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	22%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	45%	(41%)
% Eenouderhuishouden	10%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,04	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	72%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	24%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	4%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	11%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	32%	(47%)
% Duurzame laatste baan	24%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	2%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	79%	(79%)

Beschrijving typologie

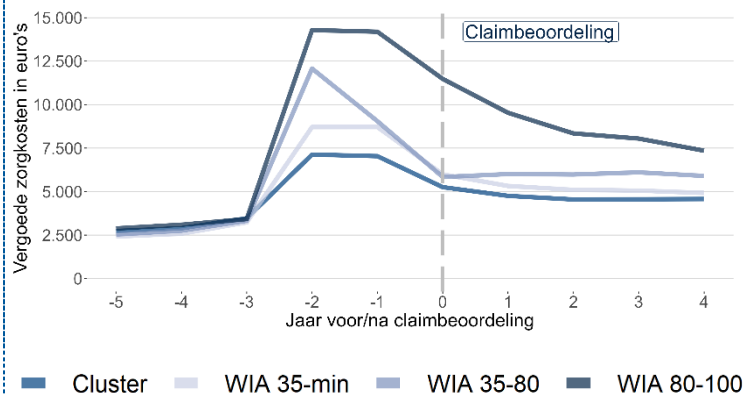
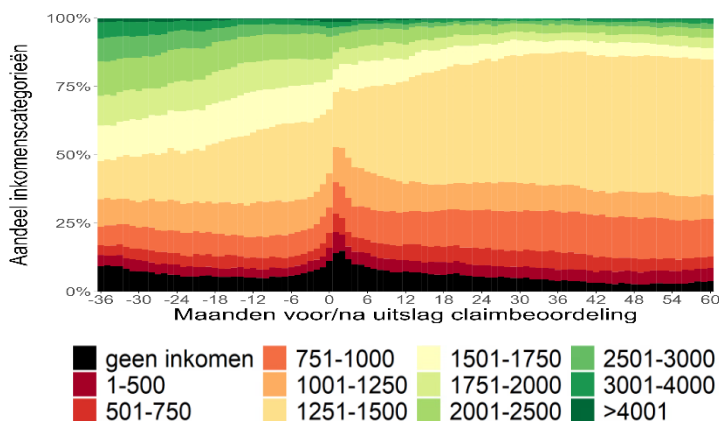
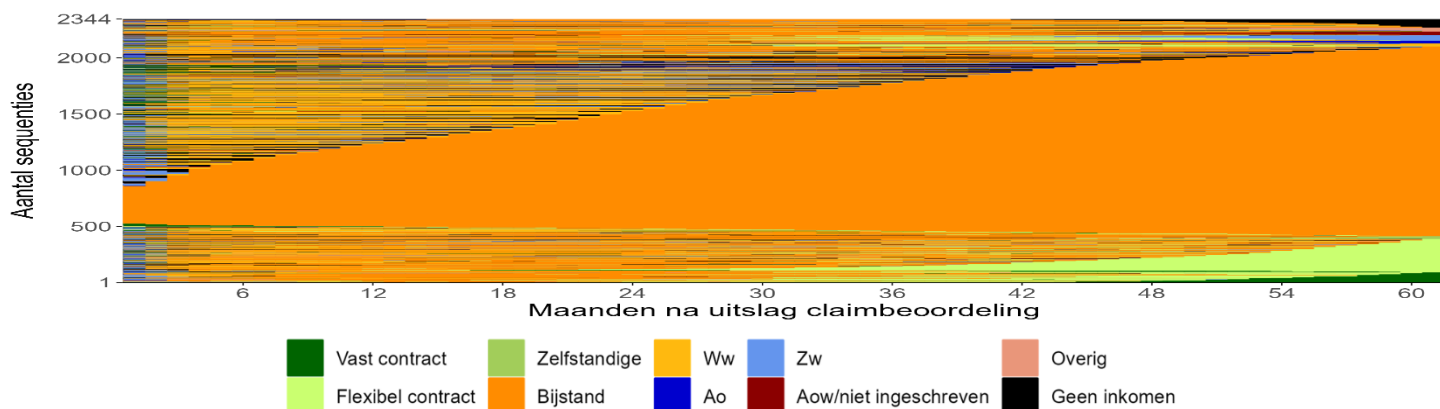
Ongeveer 1 op de 20 WIA 35-minners ziet hun WIA-aanvraag afgewezen worden en komt daarna in een WW-uitkering terecht. Typierend voor dit cluster is dat zij **via de WW en Ziektewet (alsnog) in de WIA** terechtkomen. Verder gaan zij, na een variërende periode van WW-rechten, opnieuw een periode in van 2 ziektejaren en komen zij na het eerste ziektejaar door de Ziektewet-beoordeling heen. Na 2 jaar ZW blijft dit cluster in de WIA-uitkering.

In de ontwikkeling van het **inkomen** is een duidelijk neerwaarts patroon zichtbaar. Vanaf 3 jaar voor de WIA-afwijzing is al een daling zichtbaar in met name de hoogste inkomensklassen. Direct na de afwijzing heeft een kleine groep een korte periode zonder inkomen. Daarna is een geleidelijke toename zichtbaar in de lagere inkomensklassen. De opeenvolging van WW, ZW en WIA maakt dat het inkomen geleidelijk aan afneemt.

Kijkende naar de zorgkosten zien we dat de initiële piek in ziektekosten lager ligt dan de gemiddelde WIA 35-minner. Wel is opvallend dat de gemiddelde zorgkosten na de afwijzing toenemen, wat suggereert dat er een verergerd of nieuw ziektebeeld ontstaat.

Kenmerkend voor dit cluster is dat het om relatief veel vangnetters gaat die via de WW en ZW alsnog in de WIA terechtkomen. Ook hebben zij een relatief laag uurloon en vaker dan gemiddeld een uitkeringsverleden. Ook behoren zij vaker tot het laagste inkomenskwartiel behoren. Het gaat om relatief veel vrouwen.

Bijstand (8%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	2.344 (8% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	68%	(36%)
% Vrouwelijk	58%	(57%)
% 45 jaar of ouder	37%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	9%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	43%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	45%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	3%	(22%)
% Migrant	32%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	37%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	9%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	24%	(41%)
% Eenouderhuishouden	27%	(10%)
% Overig en onbekend	3%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	75%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 13,25	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	44%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	47%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	9%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	50%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	13%	(47%)
% Duurzame laatste baan	21%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	16%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	66%	(79%)

Beschrijving typologie

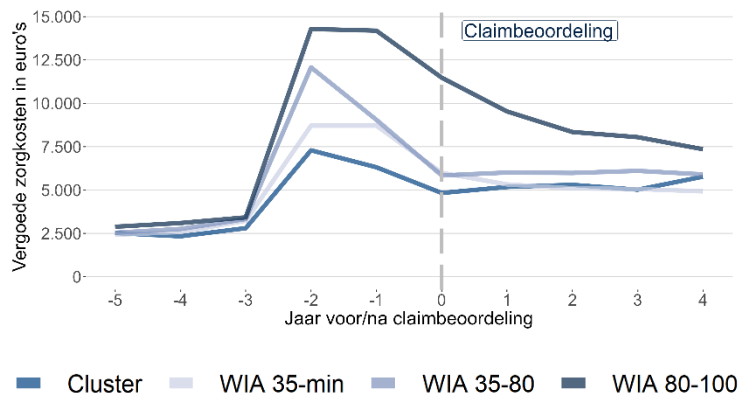
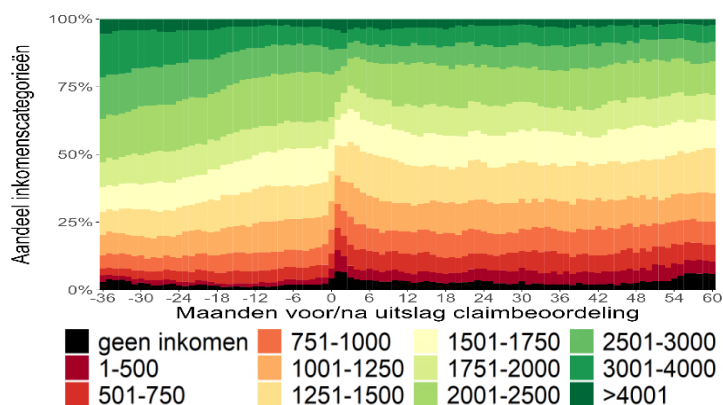
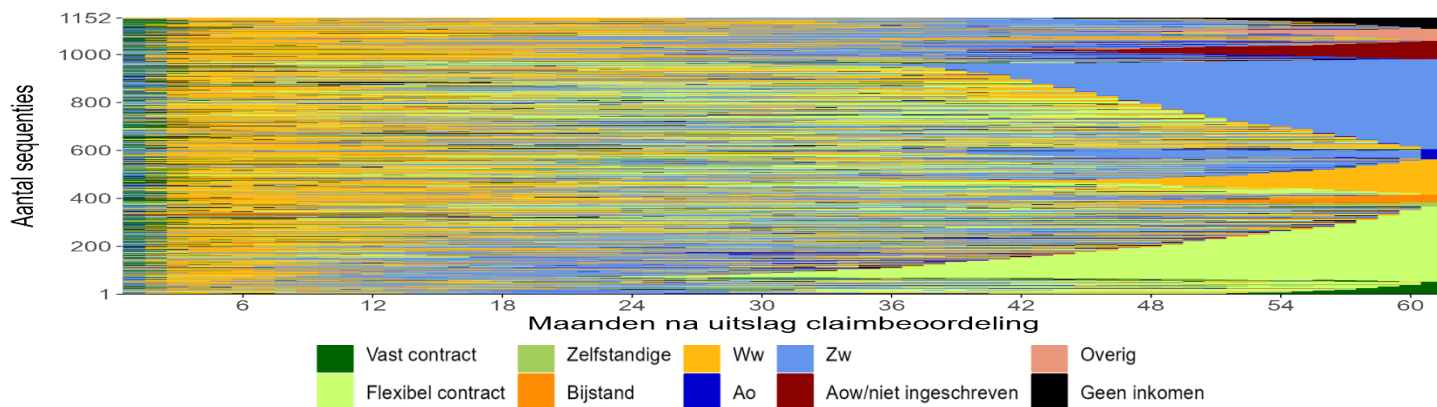
Voor bijna 1 op de 10 WIA 35-minners geldt dat de **bijstand** hun dominante positie is na de WIA-afwijzing. Men komt na de afwijzing vrijwel direct in de bijstand terecht, of men heeft nog enige tijd een WW-uitkering of een (korte) periode zonder inkomen. Het grootste deel van dit cluster blijft ook in de bijstand, terwijl een kleiner deel na een aantal jaren weer aan het werk gaat.

De ontwikkeling van het **inkomen** volgt een patroon dat je zou verwachten bij een bijstandscategorie. Voor de WIA-afwijzing is het aandeel met een wat hoger inkomen al beperkt, en dit neemt ook af in de ziektejaren voorafgaand aan de WIA-aanvraag. Na de WIA-afwijzing komt men vaak in de bijstand terecht en daarom is een toename te zien van het aandeel met een inkomen tot €1.500.

De **zorgkosten** liggen in eerste instantie een stuk lager dan de gemiddelde WIA 35-minner. Het lijkt er daarom niet op dat deze groep zieker is dan de gemiddelde 35-minner (gemiddeld genomen). De zorgkosten nemen daarna minder sterk af dan bij gemiddelde 35-minner wat gepaard kan gaan met de leefsituatie.

Kenmerkend voor dit cluster is een oververtegenwoordiging van jongeren, lager opgeleiden, migranten, eenpersoons- of eenouderhuishoudens, een laag laatstverdiend uurloon en erg weinig recent arbeidsverleden. De samenstelling van dit cluster lijkt daarmee erg op wat vaak gezien wordt bij bijstandsgerechtigden. Ook de oververtegenwoordiging van vangnetters valt op. Driekwart bevindt zich al in het jaar van de afwijzing in het laagste inkomenskwartiel. Na de afwijzing krijgen nog maar weinigen een baan.

ZW-gerechtigden (6%)

Kenmerken cluster en totale groep WIA 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.682 (6% van totaal)	
% Vangnetters (EDV + WW)	50%	(36%)
% Vrouwelijk	58%	(57%)
% 45 jaar of ouder	58%	(55%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(15%)
% Middel opleidingsniveau	46%	(38%)
% Laag opleidingsniveau	34%	(25%)
% Onbekend opleidingsniveau	7%	(22%)
% Migrant	20%	(19%)
% Eenpersoonshuishouden	23%	(21%)
% Samenwonend zonder kinderen	24%	(25%)
% Samenwonend met kinderen	40%	(41%)
% Eenouderhuishouden	11%	(10%)
% Overig en onbekend	1%	(4%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(27%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,16	(€16,60)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	72%	(76%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	24%	(19%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	3%	(5%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	39%	(21%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	12%	(47%)
% Duurzame laatste baan	53%	(67%)
% >=65% van loon voor ziekte	24%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	65%	(79%)

Beschrijving typologie

Voor ongeveer 1 op de 20 WIA 35-minners is het beeld dat zij na de WIA-afwijzing voor een relatief korte periode een WW-uitkering ontvangen. Gemene deler onder dit cluster is dat zij vanaf een later moment weer **ZW-gerechtigd** worden. Hoelang, en wanneer zij een ZW-uitkering krijgen verschilt echter. We zien een deel van het cluster vanuit de WW direct in een ZW-uitkering belanden om daarna weer aan het werk te gaan. Een ander deel gaat na de WW-uitkering weer voor enige tijd aan het werk en belandt uiteindelijk (al dan niet weer via de WW) in de Ziektewet.

De ontwikkeling van het **inkomen** laat voor de afwijzing een duidelijk neerwaartse beweging zien. Na de afwijzing is een korte periode met daarin een groeiend aantal mensen met geen inkomen. Daarna is de inkomenssituatie, ondanks de vele wisselingen in de arbeidsmarktsituatie, gemiddeld genomen vrij stabiel.

De **zorgkosten** laten een afwijkend beeld zien. In eerste instantie ontwikkelen de gemiddelde zorgkosten zich zoals de gemiddelde WIA 35-minner. Echter is duidelijk zichtbaar dat dit cluster na de WIA-afwijzing waarschijnlijk een (nieuw) verergerd ziektebeeld heeft. De tweede piek in de zorgkosten is ook meer vergelijkbaar met de eerste piek van de WIA 35-80 groep.

Dit cluster laat een vrij gemiddeld beeld laten zien. Het enige **kenmerkende** voor deze groep is dat zij een lager uurloon hadden voor de WIA-afwijzing en vaker in het laagste inkomenskwartiel zaten. Daarnaast is er wat minder recent arbeidsverleden. Van de mensen die later een ZW-uitkering krijgen was ongeveer de helft al vangnetter ten tijde van de WIA-afwijzing.

V FICHES TYPOLOGIEËN ZW 35-MINNERS

De fiches bestaan uit een vijftal panelen. Per paneel volgt een korte uitleg dat als leeswijzer kan dienen.

Bovenste paneel. Allereerst is de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie te zien in het bovenste paneel. De interpretatie van dit type figuur is te vinden in bijlage III.

Middelste paneel, linkerkant. Het figuur laat de gemiddelde ontwikkeling zien van het persoonlijk inkomen voor het betreffende cluster in de drie jaar voor en vijf jaar na de afwijzing van de WIA of ZW. In iedere maand is het cluster verdeeld over de inkomenscategorieën. Zodoende tellen alle vlakken op tot 100% van het cluster. Door de kleur af te lezen is te zien of een cluster een betere inkomenspositie verkrijgt in de loop der tijd (hoe meer groen en hoe minder rood en oranje, hoe hoger het inkomen). Ook laat de grootte van een bepaald (kleur)vak zien dat deze inkomensklasse veel aanwezig is binnen het cluster. Alle inkomensbedragen die zijn gebruikt voor het figuur van de inkomensontwikkeling zijn uitgedrukt in het prijsniveau van het laatste kwartaal van 2021. Dit betekent dat een toe- of afname in inkomen over deze periode van 8 jaar komt doordat de inkomensverandering groter óf kleiner is dan de gemiddelde verhoging van de cao-lonen. Als een inkomen de gemiddelde stijging van de cao-lonen volgt blijft men in dezelfde inkomenscategorie (kleur) in de figuur. Als referentiepunt kan de kleur lichtoranje (1251-1500) worden gebruikt omdat individuen met een volledige bijstandsuitkering (nagenoeg) niet in een hogere inkomenscategorie uitkomen. Alle inkomens die in de categorieën boven de 1.500 euro vallen (van lichtgeel tot donkergroen) komen daarmee dus boven het bijstandsniveau uit.

Middelste paneel, rechterkant. Hier is de ontwikkeling van de zorgkosten te vinden. Voor ieder cluster is het gemiddelde bedrag aan gedeclareerde zorgkosten binnen de basisverzekering berekend in de jaren voor, tijdens en na de afwijzing van de WIA of ZW. De ontwikkeling van het betreffende cluster is vergeleken met de ontwikkeling van het totale WIA of ZW cluster, de groep WIA 35-80 en de groep WIA 80-100.

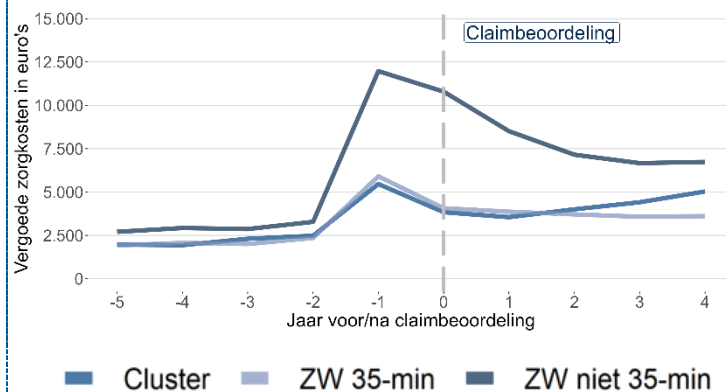
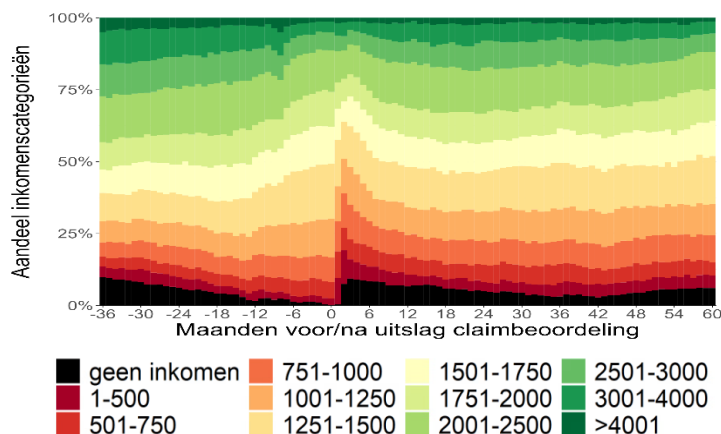
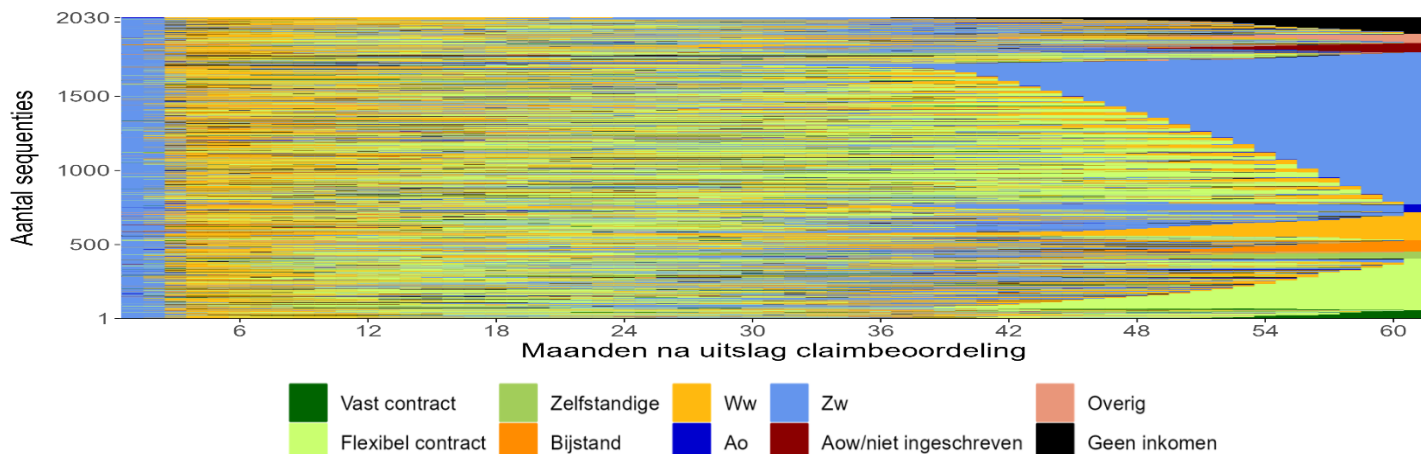
Onderste paneel, linkerkant. Hier bevinden zich een aantal achtergrondkenmerken van het cluster. Het percentage vangnetgroep flex bestaat uit de mensen die de Ziektewet zijn ingestroomd na afloop van een tijdelijk contract of doordat het uitzendbeding is ingeroepen. Persoonskenmerken worden in de maand of het jaar van de afwijzing gemeten (leeftijd, opleidingsniveau, migratieachtergrond, type huishouden, huishoudinkomen). Het laatst verdiende uurloon refereert aan het laatst verdiende bruto uurloon voor de afwijzing van de WIA of ZW. Het laatst verdiende uurloon is uitgedrukt in het prijsniveau van december 2021. Het minimumuurloon in december 2021 bedraagt €10,34 voor een 38-urige werkweek (meest voorkomende). Dit minimumuurloon is op het fiche te vinden als referentiepunt. Het aandeel duurzame laatste baan is een aandeel van de mensen die ooit werk hebben gehad (dus exclusief personen die nooit werken in de onderzoeksperiode). Het aandeel >65% loon/inkomen voor ziekte is bepaald vijf jaar na de afwijzing.

Er is ook een viertal fracties berekend in de vijf jaar voor afwijzing van de WIA of ZW. Voor deze fracties is het aantal maanden met een werkende arbeidsmarktpositie (in loondienst of als zelfstandige), een uitkering (alle uitkeringsvormen), een overige positie (studenten met/zonder inkomen of geen inkomen) en geen positie (niet bekend in GBA-registratie) berekend en gedeeld door het totaal aantal maanden. Deze fracties tellen op tot 100% en geven een indruk van het arbeidsverleden.

De laatste twee kenmerken hebben betrekking op de baanfractie in de vijf jaar na afwijzing van de WIA of ZW (het aantal maanden met een baan gedeeld door 60), en het percentage van het cluster dat binnen vijf jaar na de afwijzing geen baan heeft gehad.

Onderste paneel, rechterkant. Hier bevindt zich een beschrijving van de cluster.

Ontvangt (wederom) ZW-uitkering (8%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	2.030 (8% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	55%	(48%)
% Vrouwelijk	57%	(56%)
% 45 jaar of ouder	40%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	56%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	29%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	2%	(4%)
% Migrant	24%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	22%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	21%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	43%	(41%)
% Eenouderhuishouden	12%	(13%)
% Overig en onbekend	2%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	40%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 13,83	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	57%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	34%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	10%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	11%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	40%	(42%)
% Duurzame laatste baan	55%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	17%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	70%	(76%)

Beschrijving typologie

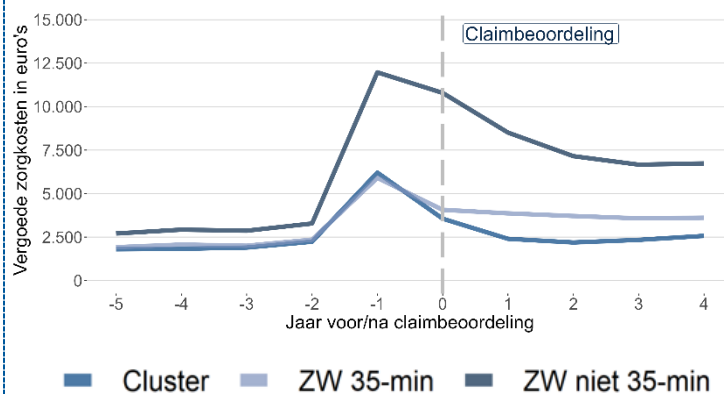
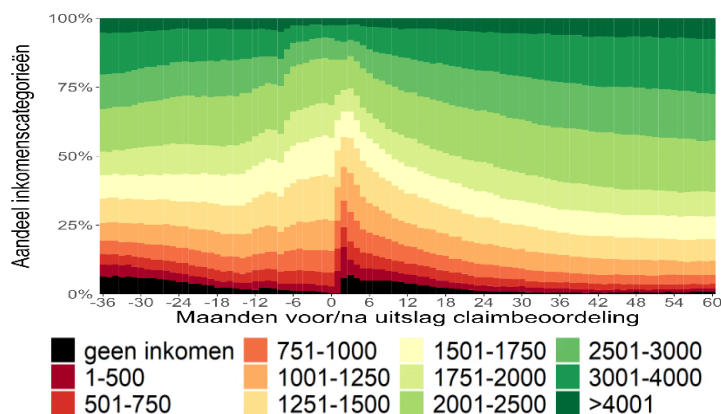
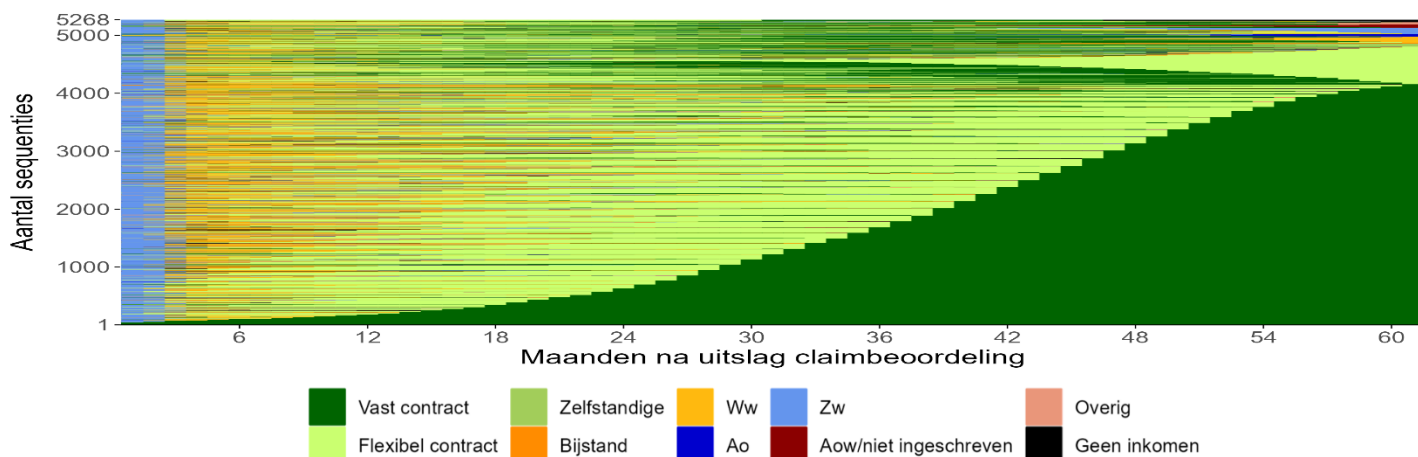
Voor bijna 1 op de 10 ZW 35-minners is het beeld dat zij na de WIA-afwijzing voor een relatief korte periode een WW-uitkering ontvangen. Gemene deler onder dit cluster is dat zij vanaf een later moment (**wederom**) een **ZW-uitkering ontvangen**. Hoelang, en wanneer zij een ZW-uitkering krijgen verschilt echter. Het gros van het cluster gaat na de WW-uitkering eerst tijdelijk werken en belandt daarna (al dan niet weer via de WW) in de Ziektewet. Een deel blijft in de Ziektewet. Een ander deel gaat opnieuw werken.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWB) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomenscategorieën verdwijnen. Dit betekent enerzijds een groep die vanwege ziekte minder inkomen geniet en anderzijds een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. Na de EZWB komt een deel zonder inkomen te zitten. Zodra men weer gaat werken is een toename in het inkomen zichtbaar. Dit cluster keert niet volledig terug naar haar oude inkomenssituatie.

De **zorgkosten** laten een afwijkend beeld zien. In eerste instantie ontwikkelen de gemiddelde zorgkosten zich zoals de gemiddelde ZW 35-minner. Echter is duidelijk zichtbaar dat dit cluster na de EZWB waarschijnlijk een (nieuw) verergerd ziektebeeld heeft. De tweede piek in de zorgkosten is echter vergelijkbaar met de eerste.

Dit cluster laat een vrij gemiddeld beeld zien op alle kenmerken. Het enige **kenmerkende** voor deze groep lijkt daarmee dat zij na de EZWB een (nieuw) verergerd ziektebeeld krijgen waardoor zij (wederom) een ZW-uitkering ontvangen. Uiteindelijk is dit cluster in de 5 jaar na de EZWB minder dan de helft van de tijd aan het werk.

Flex-vast opstap (22%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	5.268 (22% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	55%	(48%)
% Vrouwelijk	58%	(56%)
% 45 jaar of ouder	33%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	19%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	57%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	22%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	2%	(4%)
% Migrant	14%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	19%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	19%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	48%	(41%)
% Eenouderhuishouden	13%	(13%)
% Overig en onbekend	1%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,22	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	63%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	28%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	9%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	84%	(42%)
% Duurzame laatste baan	99%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	84%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	89%	(76%)

Beschrijving typologie

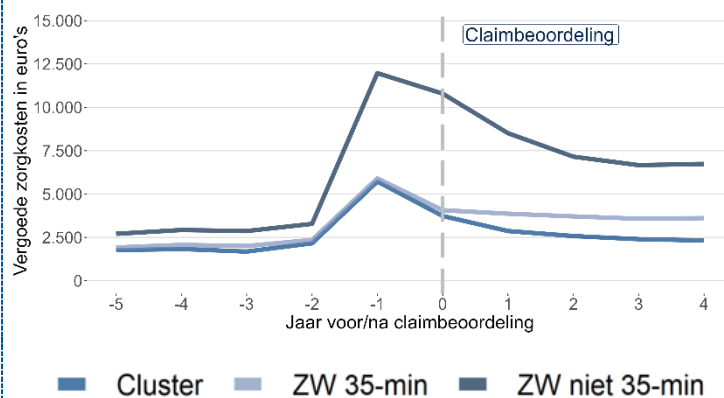
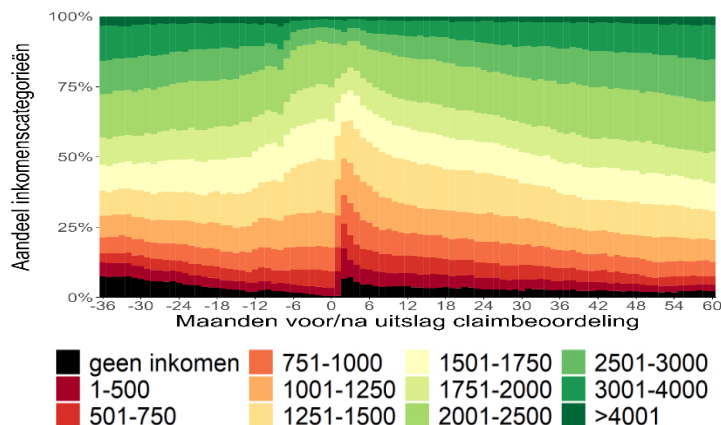
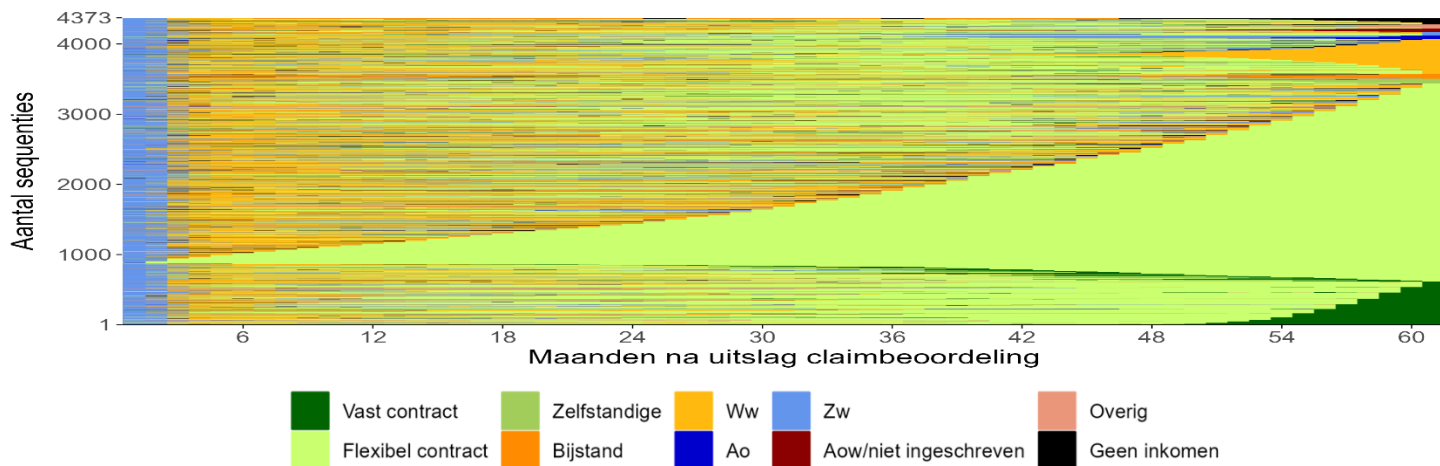
Iets meer dan 1 op de 5 ZW 35-minners gaat na de EZWb aan de slag op een flexibel contract en maakt uiteindelijk de **opstap naar een vast contract**. Een deel gaat direct aan het werk op een flexibel contract terwijl een ander deel nog korte tijd gebruik maakt van een WW-uitkering. Binnen dit cluster is er een deel (ongeveer 20%) dat na het vaste contract weer in een andere situatie eindigt.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWb) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomenscategorieën verdwijnen. Dit betekent enerzijds een groep die vanwege ziekte minder inkomen geniet en anderzijds een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. Het jaar voor de EZWb dalen de hogere inkomens sterk. Na de EZWb is er een positieve ontwikkeling zichtbaar. Als we de groep 3 jaar voor de afwijzing en 5 jaar na de afwijzing met elkaar vergelijken zien we nagenoeg geen verschillen in de verdeling van het inkomen.

De ziekteperiode wordt gekenmerkt door een piek in **zorgkosten** die op een vergelijkbaar niveau ligt als de gemiddelde 35-minner. Na de EZWb nemen de gemiddelde zorgkosten echter sterker af.

Kenmerkend voor deze groep is dat het om een relatief jonge groep gaat met kinderen die vooral een middelbaar (Mbo 2-4) of hoog (hbo en wo) opleidingsniveau hebben genoten. Ook is er sprake van een oververtegenwoordiging personen met een Nederlandse herkomst en van de flex vangnetgroepen. Dit cluster kenmerkt zich verder doordat zij relatief veel arbeidsverleden hebben en minder vaak in het laagste inkomenskwartiel zitten qua besteedbaar huishoudinkomen.

Flexwerkers (18%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	4.373 (18% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	52%	(48%)
% Vrouwelijk	54%	(56%)
% 45 jaar of ouder	37%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	57%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	28%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	1%	(4%)
% Migrant	22%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	23%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	18%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	43%	(41%)
% Eenouderhuishouden	15%	(13%)
% Overig en onbekend	1%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	42%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,38	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	58%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	32%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	10%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	0%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	68%	(42%)
% Duurzame laatste baan	92%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	69%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	84%	(76%)

Beschrijving typologie

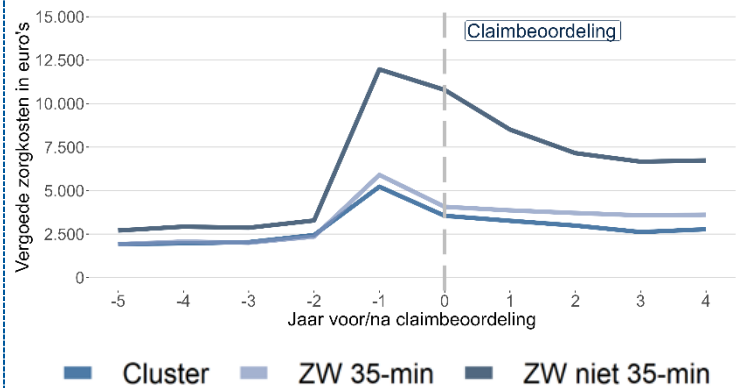
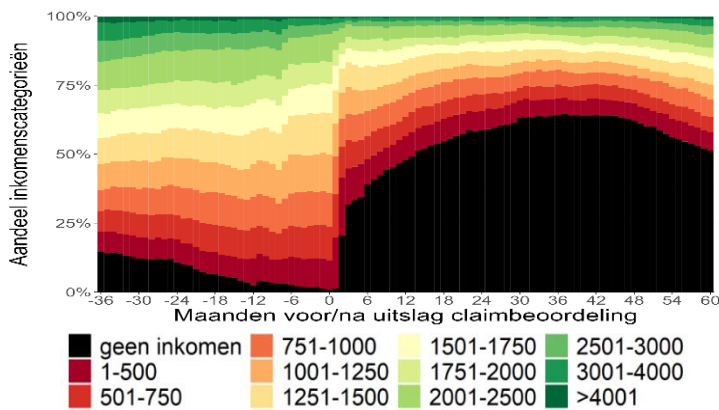
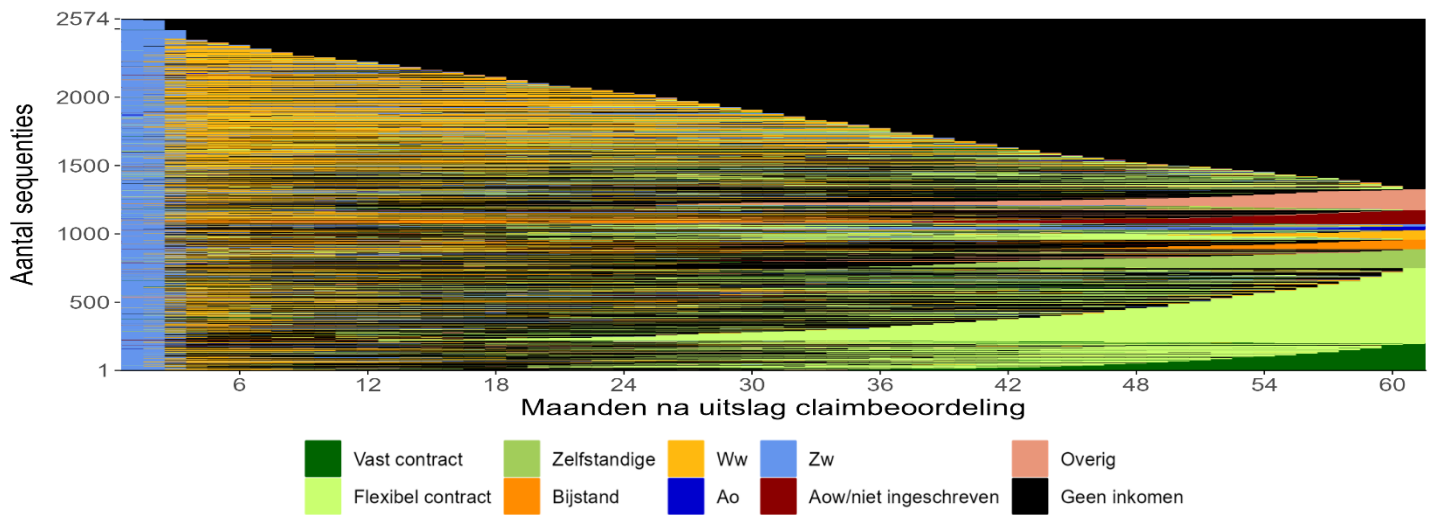
Bijna 2 op de 10 ZW 35-minners kunnen worden ingedeeld als **flexwerkers**. Deze groep maakt niet, of pas na een aantal jaar, de overstap naar een vast contract. Ook stroomt een klein deel na een aantal jaar uit naar een ZW- of WW-uitkering. Een vrij groot deel van dit cluster maakt eerst nog gebruik van WW-uitkeringen in de eerste periode na de EZWb.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWB) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomenscategorieën verdwijnen. Dit betekent enerzijds een groep die vanwege ziekte minder inkomen geniet en anderzijds een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. Het jaar voor de EZWb dalen de hogere inkomens sterk. Na de EZWb is er een ontwikkeling zichtbaar richting hogere inkomens. Als we de groep 3 jaar voor en 5 jaar na de EZWb met elkaar vergelijken zien we nagenoeg geen verschillen in de verdeling van het inkomen.

Op basis van de **ziektekosten** laat dit cluster in het eerste ziektejaar een vergelijkbaar beeld zien als de gemiddelde ZW 35-minner. Daarna liggen de gemiddelde ziektekosten een lager.

Kenmerkend voor dit cluster is dat zij relatief jong zijn en dat er met name weinig 55-plussers in voorkomen. Verder is dit een vrij gemiddelde groep ZW 35-minners op alle facetten. Na de EZWb is dit cluster het grootste deel van de tijd aan het werk.

(tijdelijk) geen inkomen (11%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	2.574 (11% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	42%	(48%)
% Vrouwelijk	73%	(56%)
% 45 jaar of ouder	40%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	13%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	49%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	35%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	3%	(4%)
% Migrant	25%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	11%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	24%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	57%	(41%)
% Eenouderhuishouden	7%	(13%)
% Overig en onbekend	2%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	37%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 13,94	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	52%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	34%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	14%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	42%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	20%	(42%)
% Duurzame laatste baan	53%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	22%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	54%	(76%)

Beschrijving typologie

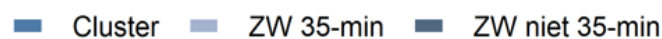
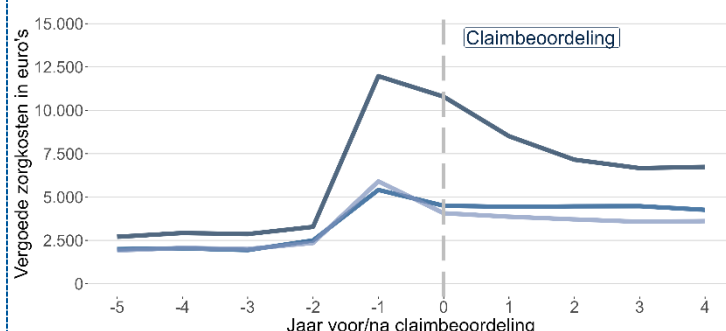
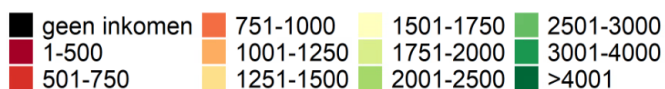
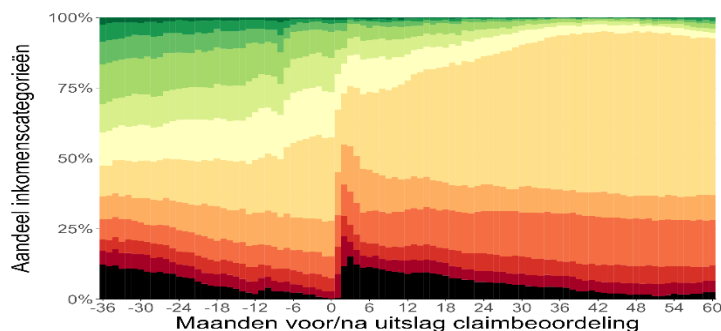
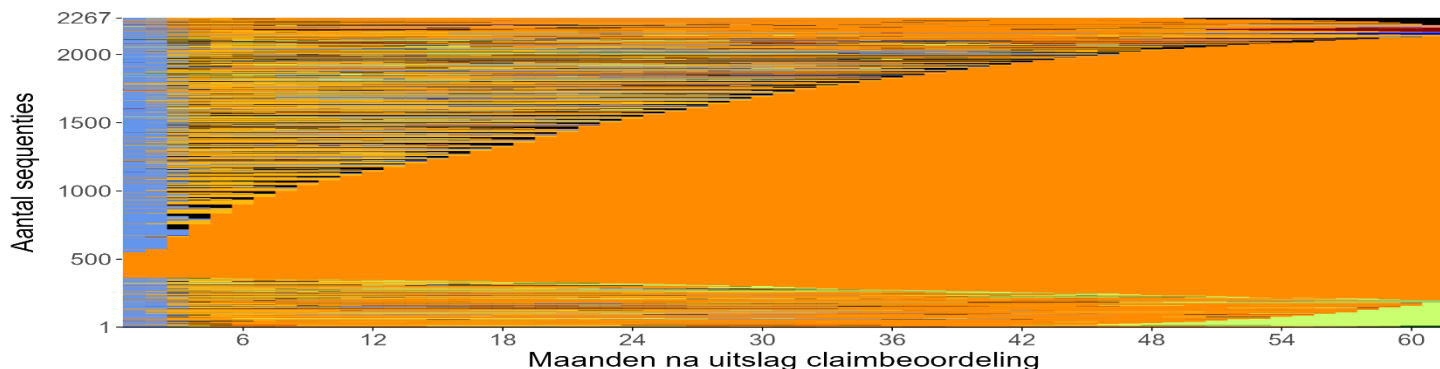
Voor ongeveer 1 op de 10 ZW 35-minners geldt dat zij na de EZWb (tijdelijk) geen inkomen genieten, en niet zijn geëmigreerd of overleden. Deze mensen trekken zich dus (tijdelijk) terug van de arbeidsmarkt. Een deel van hen doet dit direct na de EZWb terwijl een ander deel eerst nog enkele jaren afhankelijk is van een uitkering. Ongeveer de helft van dit cluster trekt zich blijvend terug en/of gaat met (vroeg)pensioen. Van de andere helft gaat het grootste deel weer aan het werk.

Voorafgaand aan het eerste ziekjaar (1 jaar voor EZWb) neemt met name het aandeel van de groep zonder inkomen sterk af terwijl de overige inkomenscategorieën stabiel blijven. Dit betekent dat een deel van dit cluster zich sinds kort naar de arbeidsmarkt bewoog. In het eerste ziekjaar nemen met name de hogere inkomens af. Na de EZWb is een toename zichtbaar in het aandeel dat zonder inkomen. Na ongeveer 3 jaar gaan meer mensen werken en neemt het aandeel positieve inkomens toe.

Als we de ziektekosten vergelijken met de gemiddelde ZW 35-minner zien we dat de ziektekosten, na een iets lagere piek in het eerste ziekjaar, lager blijven liggen.

Dit cluster heeft enkele kenmerkende karakteristieken die samenhangen met het arbeidsmarktverloop. Zo gaat het om een groot aandeel vrouwen (>70%) dat voornamelijk samenwonend is met kinderen. Ook is er relatief weinig recent arbeidsverleden en behoren zij vaak tot de vangnetgroepen zonder werkgever.

Bijstand (9%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	2.267 (9% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	43%	(48%)
% Vrouwelijk	55%	(56%)
% 45 jaar of ouder	36%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	10%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	48%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	40%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	2%	(4%)
% Migrant	30%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	35%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	9%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	27%	(41%)
% Eenouderhuishouden	26%	(13%)
% Overig en onbekend	2%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	73%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 13,69	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	47%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	42%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	11%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	62%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	8%	(42%)
% Duurzame laatste baan	21%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	8%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	65%	(76%)

Beschrijving typologie

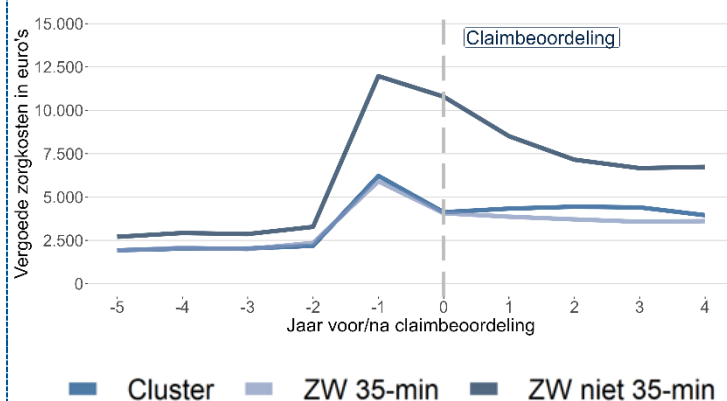
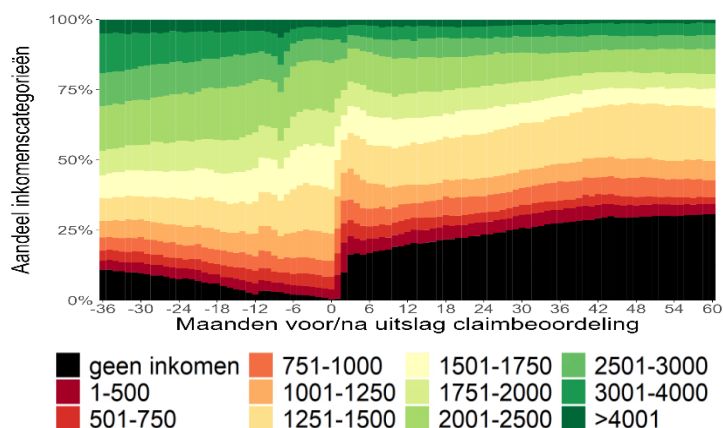
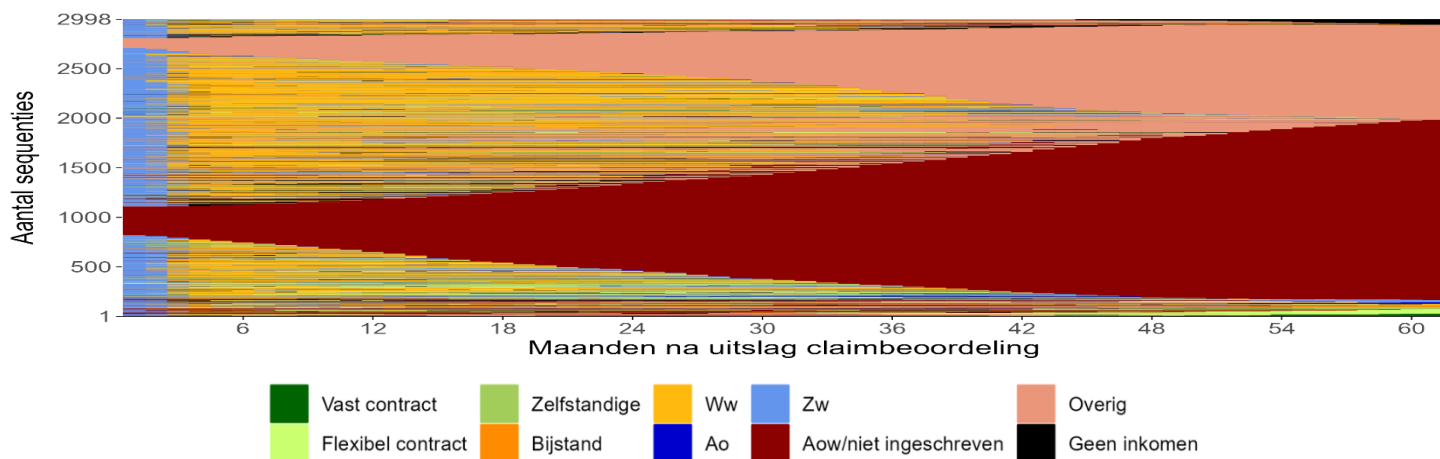
Voor bijna 1 op de 10 WIA 35-minners geldt dat de **bijstand** hun dominante positie is na de EZWb. Men heeft na de EZWb nog enige tijd een WW-uitkering of een (korte) periode zonder inkomen, voordat men uiteindelijk in de bijstand terecht komt. Het grootste deel van dit cluster blijft ook in de bijstand, terwijl een zeer klein deel na een aantal jaren weer aan het werk gaat.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWb) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomenscategoriën verdwijnen. Dit betekent enerzijds een groep die vanwege ziekte minder inkomen geniet en anderzijds een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. Na de EZWb komt ment vaak in de bijstand terecht en daarom is een toename te zien van het aandeel met een inkomen tot €1.500.

De **zorgkosten** liggen het eerste ziektejaar op een vergelijkbaar niveau als de gemiddelde ZW 35-minner en lager dan de ZW niet 35-minner. Het lijkt er daarom niet op dat deze groep zieker is dan de gemiddelde 35-minner en door een laag uurloon als 35-minner wordt aangewezen (gemiddeld genomen). Na de EZWb nemen de zorgkosten licht toe. Dit kan wijzen op een verergerd ziektebeeld, zonder dat men daarbij in aanraking komt op een Ziekte-gerelateerde uitkering.

Kenmerkend voor dit cluster is een oververtegenwoordiging van jongeren, lager opgeleiden, migranten, eenpersoons- of eenouderhuishoudens, een lager laatstverdiend uurloon en weinig recent arbeidsverleden. De samenstelling van dit cluster lijkt daarmee erg op wat vaak gezien wordt bij mensen in de bijstand.

IOAW, (vroeg)pensioen, emigratie of overlijden (13%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	3.560 (13% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	43%	(48%)
% Vrouwelijk	47%	(56%)
% 45 jaar of ouder	71%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	10%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	40%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	34%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	17%	(4%)
% Migrant	32%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	30%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	30%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	19%	(41%)
% Eenouderhuishouden	8%	(13%)
% Overig en onbekend	13%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	44%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 15,04	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	52%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	37%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	7%	(9%)
	4%	(1%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	62%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	13%	(42%)
% Duurzame laatste baan	42%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	6%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	58%	(76%)

Beschrijving typologie

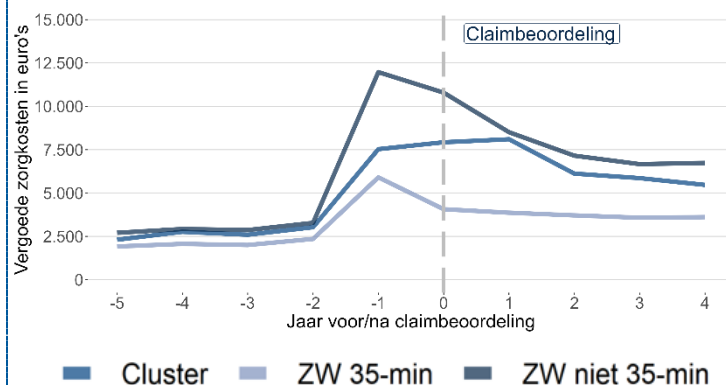
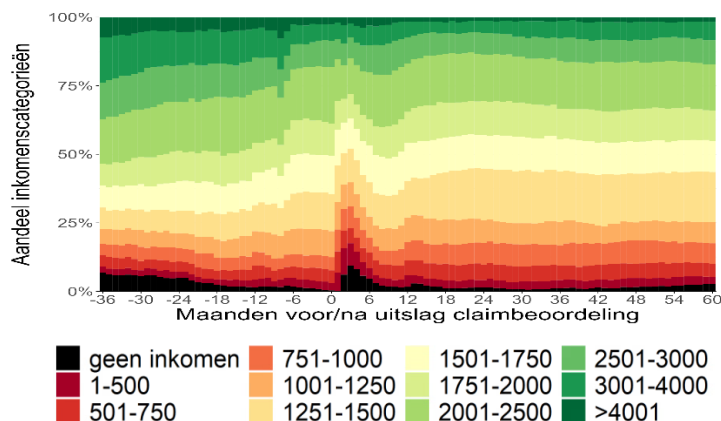
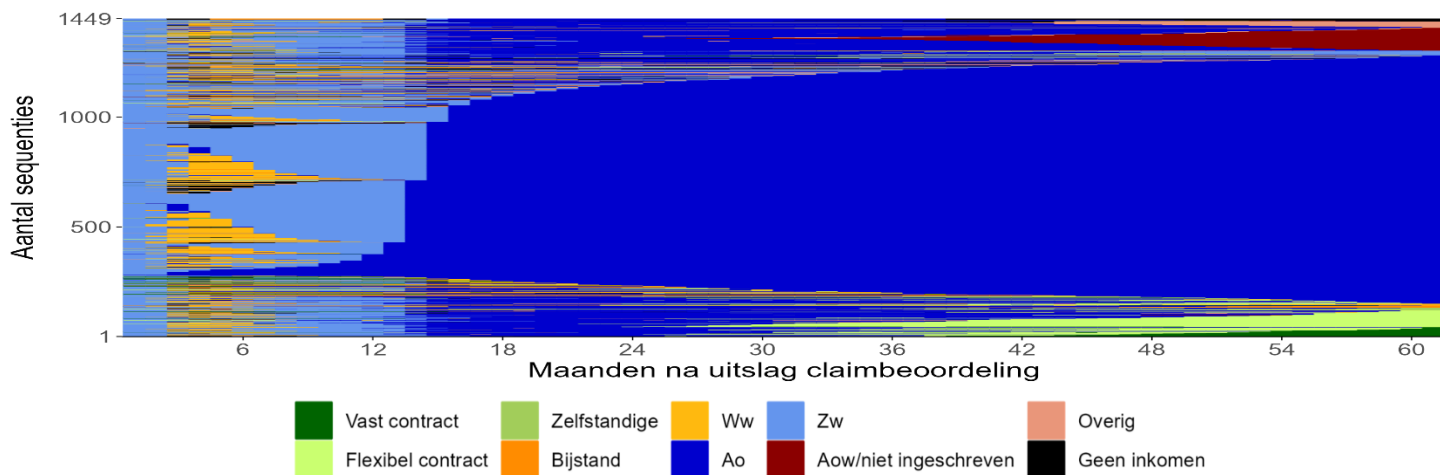
Dit cluster bestaat uit diverse groepen die met elkaar gemeen hebben dat zij (waarschijnlijk) niet meer terugkeren op de arbeidsmarkt. Deze groep is na de WIA-afwijzing nagenoeg niet meer aan het werk. Een groot deel heeft voor (lange) tijd een WW-uitkering, terwijl voor een ander deel geldt dat zij bijvoorbeeld al direct de status "niet ingeschreven" hebben. Deze groep eindigt uiteindelijk in grofweg één van de drie situaties: **IOAW, (vroeg)pensioen of men is geëmigreerd dan wel overleden.**

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWB) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomens minder voorkomen. Dit betekent dat er een groep is die vanwege ziekte minder gaat inkomen geniet en een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. In het eerste ziektejaar nemen met name de hogere inkomens af. Na de EZWB is een toename zichtbaar in het aandeel zonder inkomen (geëmigreerd of overleden) en het bijstandsniveau (IOAW en pensioen).

De **zorgkosten** liggen tot aan de EZWB op het niveau van de ZW 35-minner en in de jaren erna iets hoger.

Kenmerkend voor dit cluster is de hoge leeftijd, en dan met name de groep 55-plussers. Verder is een subgroep (arbeids)migranten te onderscheiden die na de EZWB vertrekken. Dit werkt door in het opleidingsniveau (veel onbekend), huishoudsituatie (weinig kinderen), onbekende status in de 5 jaar voor aanvang. Verder valt op dat het laatstverdiende uurloon relatief hoog is en dat men weinig recent arbeidsverleden heeft. Dit cluster werkt weinig meer.

Na 1 jaar een WIA-uitkering (6%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.449 (6% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	39%	(48%)
% Vrouwelijk	51%	(56%)
% 45 jaar of ouder	57%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	14%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	51%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	33%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	2%	(4%)
% Migrant	23%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	23%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	25%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	41%	(41%)
% Eenouderhuishouden	10%	(13%)
% Overig en onbekend	1%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,28	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	56%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	38%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	5%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	69%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	10%	(42%)
% Duurzame laatste baan	56%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	7%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	79%	(76%)

Beschrijving typologie

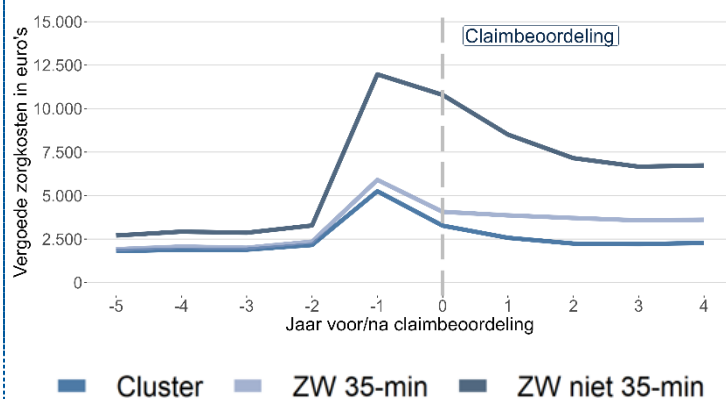
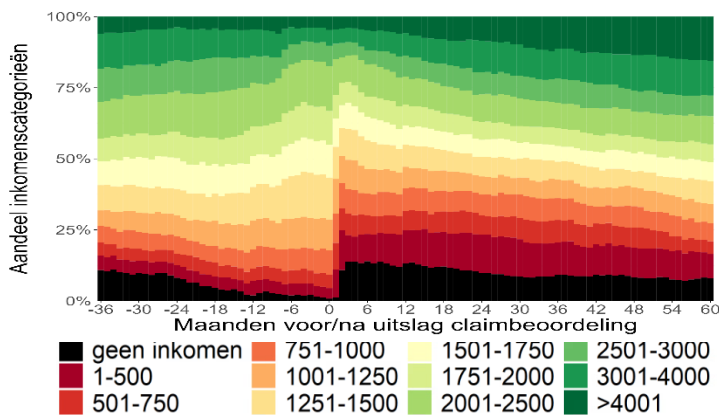
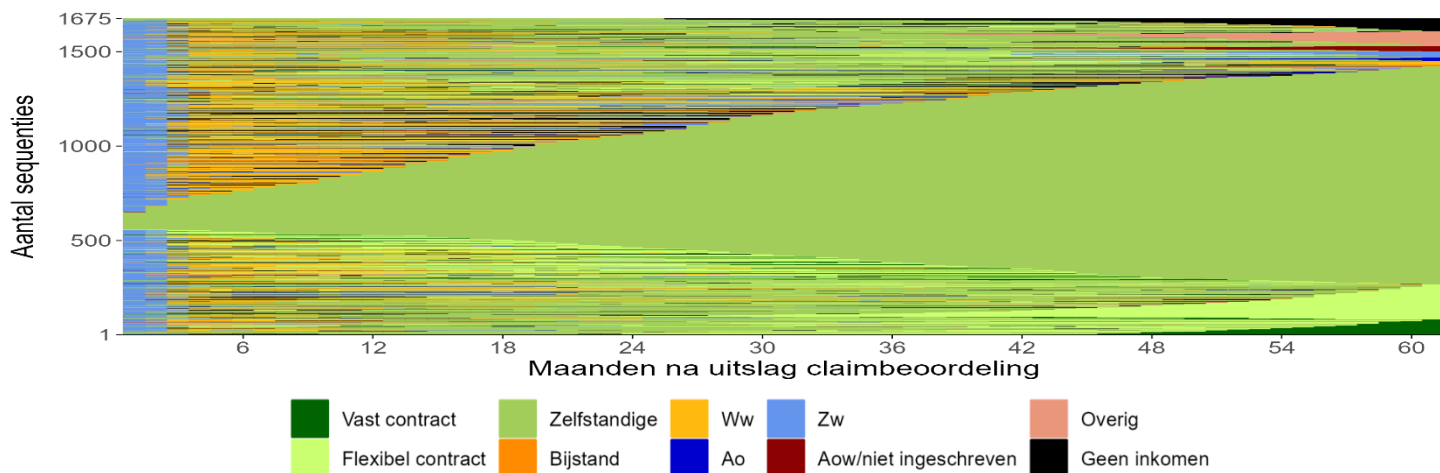
Ongeveer 1 op de 20 ZW 35-minners geldt dat zij **na 1 jaar een WIA-uitkering ontvangen**. Deze groep heeft na de EZWb voor enige tijd een andere situatie, met name een WW-uitkering, waarna zij een nieuwe ZW-uitkering krijgen. Deze ZW-uitkering duurt hoogstens 1 jaar, wat betekent dat zij alsnog een tweede jaar Ziektewet toegewezen hebben gekregen. Men blijft in de jaren erna voornamelijk een WIA-uitkering ontvangen. Een kleiner deel bereikt de AOW-leeftijd of gaat nog werken.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWb) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomens minder voorkomen. Dit betekent dat er een groep is die vanwege ziekte minder inkomen geniet en een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. In het eerste ziektejaar nemen met name de hogere inkomens af. Na de EZWb is een korte toename zichtbaar in het inkomen aandeel zonder inkomen en vervolgens een korte toename in de hogere inkomenscategorïeën (WW-uitkeringen). De hoogte van de uitkering blijft daarna stabiel.

De **zorgkosten** lagen al in het eerste ziektejaar hoger dan de gemiddelde 35-minner, maar niet zo hoog als een niet 35-minner. De zorgkosten nemen daarna alleen maar toe tot dat deze afnemen vanaf het jaar dat men de WIA-uitkering ontvangt.

Kenmerkend voor dit cluster is dat het relatief oud is, minder vaak in het laagste inkomenskwartiel valt en een verleden kent met relatief veel uitkeringen. Verder is er sprake van een zeer gemiddelde groep. Uiteindelijk heeft 1 op de 3 nog voor enige tijd een baan en gemiddeld wordt er erg weinig meer gewerkt. Opvallend is het lage aandeel van de flexwerk vangnetgroepen.

Zelfstandigen (7%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.675 (7% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	55%	(48%)
% Vrouwelijk	53%	(56%)
% 45 jaar of ouder	28%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	22%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	51%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	24%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	3%	(4%)
% Migrant	20%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	18%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	19%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	52%	(41%)
% Eenouderhuishouden	10%	(13%)
% Overig en onbekend	2%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	35%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 13,90	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	61%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	28%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	12%	(10%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	Nvt	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	Nvt	(42%)
% Duurzame laatste baan	Nvt	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	Nvt	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	69%	(76%)

Beschrijving typologie

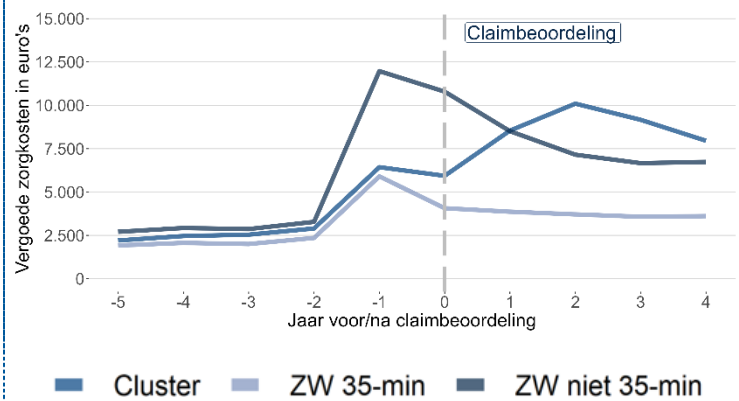
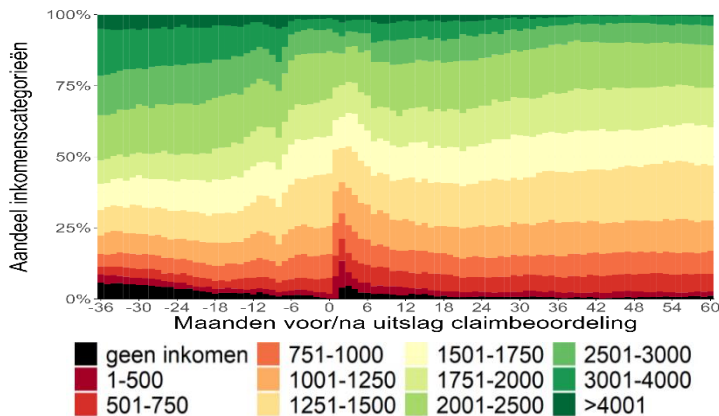
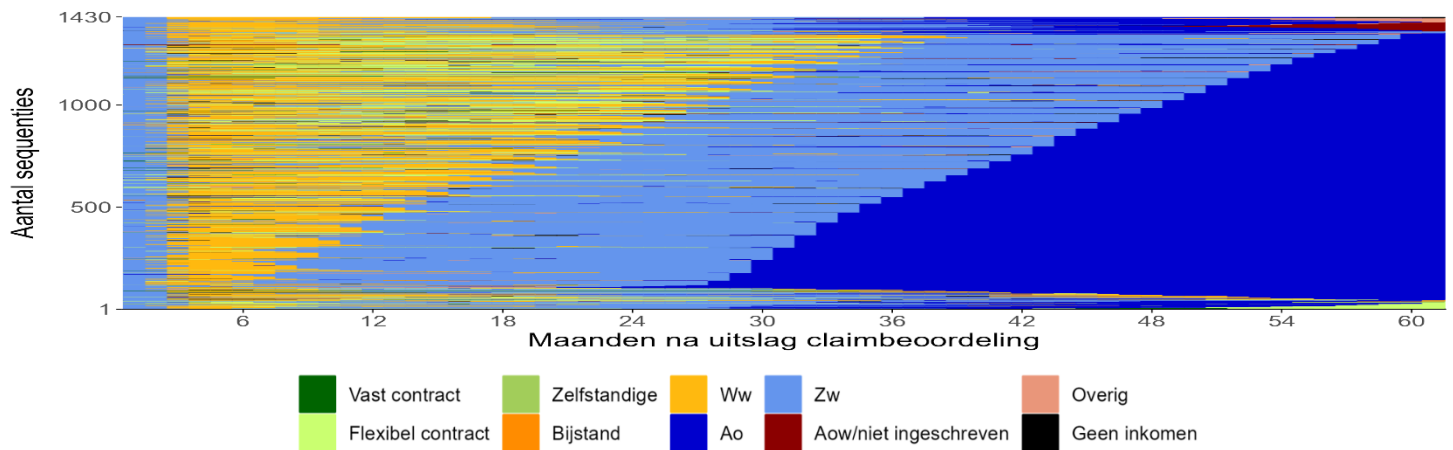
Het cluster **zelfstandigen** bedraagt 7% van de ZW 35-minners en kenmerkt zich doordat zij als zelfstandige gaan werken. Vaak ontvangen zij eerst nog enige tijd een WW-uitkering óf hebben zij al ander flexwerk gedaan. Het grootste deel blijft in de 5 jaar na afwijzing inkomen verdienen als zelfstandige. Een klein deel stroomt echter uit naar een positie als werknemer, ontvangt een uitkering of eindigt in een positie zonder persoonlijk inkomen.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWB) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomens minder voorkomen. Dit betekent dat er een groep is die vanwege ziekte minder inkomen geniet en een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. In het eerste ziektejaar nemen met name de hogere inkomens af. Na de EZWB valt op dat een deel van dit cluster erg weinig verdient. Naarmate de tijd verstrijkt neemt het aandeel met geen of een zeer laag inkomen geleidelijk aan af en neemt het aandeel met een (zeer) hoog inkomen toe.

De gemiddelde **zorgkosten** laten een piek zien die vergelijkbaar is met de gemiddelde ZW 35-minner in het eerste ziektejaar. Daarna nemen de zorgkosten af en liggen ze op een relatief laag niveau.

Kenmerkend voor een persoon uit dit cluster is dat zij jong en hoog opgeleid zijn. Zij zijn ook relatief vaak samenwonend met kinderen. Er komen nagenoeg geen 55-plussers voor in deze groep. Ook komen zij relatief weinig in het laagste inkomenskwartiel voor. Qua arbeidsverleden hebben zij relatief veel gewerkt en weinig uitkeringen ontvangen.

Via WW en ZW naar WIA (6%)

Kenmerken cluster en totale groep ZW 35-minners

	Cluster	Totaal
Omvang groep	1.430 (6% van totaal)	
% Vangnetgroep flex	45%	(48%)
% Vrouwelijk	55%	(56%)
% 45 jaar of ouder	58%	(43%)
% Hoog opleidingsniveau	14%	(14%)
% Middel opleidingsniveau	50%	(52%)
% Laag opleidingsniveau	35%	(30%)
% Onbekend opleidingsniveau	2%	(4%)
% Migrant	20%	(23%)
% Eenpersoonshuishouden	23%	(22%)
% Samenwonend zonder kinderen	25%	(21%)
% Samenwonend met kinderen	39%	(41%)
% Eenouderhuishouden	12%	(13%)
% Overig en onbekend	1%	(3%)
% laagste kwartiel best. HH-inkomen	33%	(41%)
Laatstverdiende uurloon	€ 14,18	(€14,21)
<i>*Minimum uurloon (38 uur p/w) is €10,34</i>		
% Werkend in 5 jaar voor aanvang	62%	(57%)
% Uitkering in 5 jaar voor aanvang	32%	(33%)
% Overig in 5 jaar voor aanvang	5%	(9%)
	0%	(1%)
% Werk nooit als voorn. inkomensbron in 5 jaar na afwijzing	52%	(48%)
% Baanfractie in 5 jaar na afwijzing	12%	(42%)
% Duurzame laatste baan	36%	(75%)
% >=65% van loon voor ziekte	3%	(38%)
% >=65% van inkomen voor ziekte	74%	(76%)

Beschrijving typologie

Ongeveer 1 op de 20 ZW 35-minners komt na de EZWb in een WW-uitkering terecht. Typisch voor dit cluster is dat zij **via de WW en Ziektewet in de WIA** terechtkomen. Verder gaan zij, na een variërende periode van WW-rechten, opnieuw een periode in van 2 ziektejaren en komen zij na het eerste ziektejaar door de Ziektewet-beoordeling heen. Na 2 jaar ZW blijft dit cluster in de WIA-uitkering.

Tot aan het begin van de Ziektewet (1 jaar voor de EZWb) laat het **inkomen** een ontwikkeling zien waarbij met name de hoogste en laagste inkomens minder voorkomen. Dit betekent dat er een groep is die vanwege ziekte minder inkomen geniet en een groep die (actiever) op de arbeidsmarkt participeert. In het eerste ziektejaar nemen met name de hogere inkomens af. Na de EZWb heeft een kleine groep een korte periode zonder inkomen. Daarna zorgt een opeenvolging van uitkeringen ervoor dat het inkomen geleidelijk aan afneemt.

De initiële piek **zorgkosten** is iets hoger dan de gemiddelde ZW 35-minner. In het jaar van de EZWb ligt het nog altijd op een hoger niveau. Tegelijkertijd is dit niveau zorgkosten veel lager dan van niet 35-minners. Vervolgens nemen de gemiddelde zorgkosten na de afwijzing toe, wat suggereert dat er een verergerd of nieuw ziektebeeld ontstaat. De nieuwe "piek" in zorgkosten komt op een vergelijkbaar niveau uit als de niet 35-minners.

Kenmerkend voor dit cluster is dat het een relatief oude groep betreft met veel 55-plussers en met relatief veel arbeidsverleden. Ook behoren zij minder dan gemiddeld tot het laagste inkomenskwartiel. De helft van dit cluster heeft nog voor enige tijd een werknemersbaan, maar er wordt weinig meer gewerkt.

Dit rapport doet verslag van onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van UWV

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij SEOR BV. Het gebruik van het materiaal in dit rapport is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm dan ook is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SEOR BV.

Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR BV.

Dit rapport is een uitgave van SEOR BV - Marconistraat 16, 3029 AK Rotterdam

In opdracht van UWV

www.seor.nl